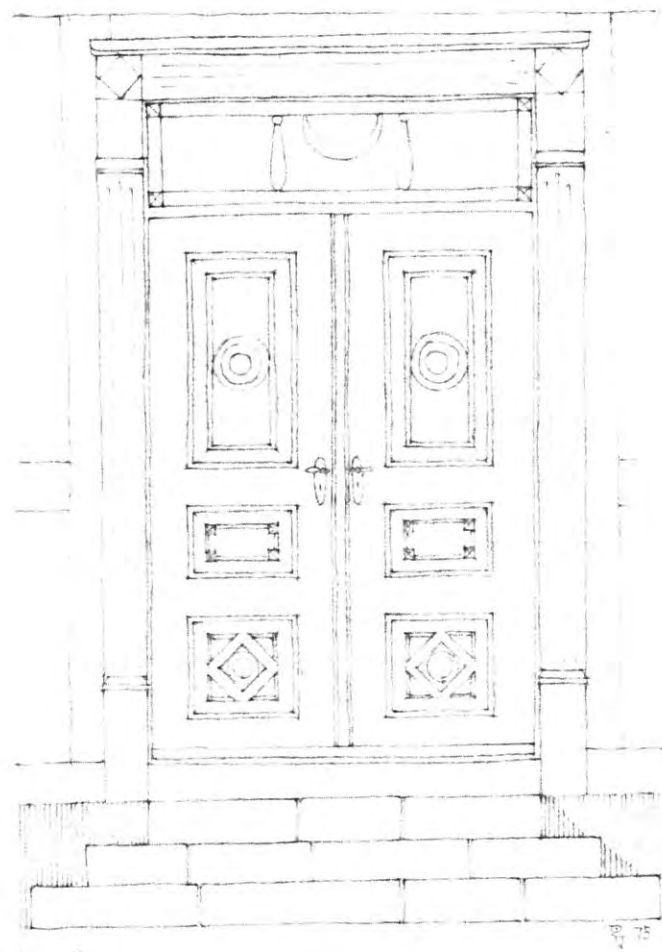

BEVARINGSPLAN
VIBORG

1972

REGISTRANT

BEVARINGSPLAN
VIBORG

BEVARINGSPLAN VIBORG

Udarbejdet 1971-1972

Viborg 1975

© Viborg Kommune

Redigeret og tilrettelagt af

Arkitekt m.a.a. Erik Einar Holm

Medarbejder: Jørgen Frank

Ved akvarelarbejdet og bearbejdelsen af fotografierne har desuden

medvirket henholdsvis Hanne Seeberg og Knud Ole Holm

Bogen er sat med Linotype Aldus og trykt hos

Nørhaven Bogtrykkeri a/s, Viborg

INDHOLD

REGISTRANT

- 7 Indledning
- 9 Afgrænsning af bevaringsområdet
- 9 Områdets fremtidige anvendelse
- 9 Bevaringspolitik
- 9 Administration
- 10 Vedtægter for Viborg Byråds fond
- 11 Forbemærkning til registranten
- 13 Gadebeskrivelser
- 37 Registrant over bevaringsværdige bygninger inden for bevaringsområdet
- 79 Liste over matrikelnumre inden for bevaringsområdet
- 83 Analyser af bevaringsområdets fysiske komponenter
Kort over bevaringsplanens afgrænsning og omfang indsat bagest i bogen

KORTBILAG

- Kort nr. 1: Belægninger og bevoksninger i bevaringsområdet
- Kort nr. 2: Tagformer, -materialer og skorstene i bevaringsområdet
- Kort nr. 3: De bevaringsværdige bygningers tilstand
- Kort nr. 4: De bevaringsværdige bygningers alder
- Kort nr. 5: Arkæologiske interesseområder
- Kort nr. 6: Vurdering af områdets miljømæssige kvalitet

Indledning

På opfordring af Viborg Byråds Byplanudvalg har Viborg Stiftsmuseum og et særligt udvalg bestående af arkitekterne Niels Grønberg, N. J. Israelsen, Erik Einar Holm, Ernst Hansen samt museumsinspektør Peter Seeberg udarbejdet en bevaringsplan Viborg, hvis elementer stilles til rådighed i det følgende. Udvalget har fastlagt den ydre grænse for et bevaringsområde, ladet registrere samtlige efter dets skøn bevaringsværdige huse inden for området, analyseret visse bærende træk inden for dette og fremsat forskellige forslag til administration af bevaringsområdet. Det har ligget udvalget på sinde at følge bevaringssagen helt til dørs og ytre sig detaljeret, som en fremtidig bevaringspolitik vil have behov for det.

Udvalget har haft stor hjælp af stud.mag.erne Grete Rung og Peter la Cour Dragsbo, der på en tiltalende lystbetonet måde har udført størstedelen af registreringsarbejdet vedrørende bygningerne.

Fotografierne, der med undtagelser er optaget 1971–72, skyldes N. J. Israelsen og J. H. Piepgrass, Thomas Lambert, Hans Helmer Kristensen og Knud Ole Holm. Kortarbejdet er udført af Erik Einar Holm og Hanne Seeberg.

Viborg i april 1972.

Niels Grønberg E. Hansen

N. J. Israelsen

Peter Seeberg Erik Einar Holm

Afgræsning af bevaringsområdet

Bevaringsområdet udgør en stor del af det middelalderlige Viborg, gennemskåret af et særpræget og velbevaret gadenet og med husklyngerne godt samlet omkring en række karakteristiske torve og pladser: »Gammeltorv« (1100-tallet), »Nytorv« (1500-tallet), »Hjultorvet« (1500-tallet) og »Mogens Port« (16-1700-tallet).

Bygningsmassen er i al væsentlighed bestemt af en ældre bys behov for beboelser direkte knyttet til erhverv: håndværk, handel, men også landbrug og provinshovedstadens særlige administrative og kulturelle institutioner på rettens, skolevæsenets, kirkens, militærets og pengevæsenets områder. En særlig blanding af monumentalitet og beskedenhed udgør derfor, arkitektonisk set, et særkende i Viborgs bybillede.

Genanvendelsen ikke blot af huse, men af ældre tomter, bygningsdele og materialer er et stående træk. Ikke mindst har de forskellige myndigheder nødt til at slippe dels de gamle kvarterer, dels de gamle ejendomme, hvor autoritet havde holdt til i en menneskealder. Institutionsbevægelserne i den gamle bykerne har været meget små. Dog er der i det sidste halv århundrede foregået udflytninger, der har opløst det oprindelige administrativt-økonomiske centrum i den østlige del af byen, en opløsning, der skrider fremad også i disse år.

Dateringen af bygningsmassen viser, at den største del af husene er fra tiden efter branden i 1726 med enkelte undtagelser. Langt de fleste af husene er dog fra det 19. århundredes første halvdel og lidt senere. De er ikke ens, men passer til hinanden. Bygningsvedtægter, faste forestillinger om fag, ens dimensioner i tømmer, ensartede materialer og et begrænset udvalg i farver har givet husene et fælles præg, som senere perioder ikke altid mente at måtte rette sig efter, skønt der er gode huse i bevaringsområdet fra de allerseneeste år.

Foruden et meget stort antal bevaringsværdige, samstemte bygninger fra forskellige tidsperioder, er bevaringsområdet karakteriseret som et grønt område, ikke blot på grund af offentlige haver, men også på grund af de meget store grønne områder, som knytter sig til beboelserne.

Der er endnu bistader i enkelte af haverne.

Denne særlige kvalitet er især fremherskende i den østre del af bevaringsområdet, mens friarealerne i den vestlige del formindskes. I den mest forretningsprægede del af bykernen er friarealerne beskedne, men der findes dog overalt små grønne plæner og høje træer i går-

dene, som viser, at bevaringsområdets grønne præg udgør en miljømæssig kvalitet for hele det ældre Viborg.

De store gårdspladser i bevaringsområdet har tidligere næppe været så luftige, men rummet flere småbygninger og skure. De udgør idag gårdhaver eller hyggepladser for beboerne.

Området bruges til: Beboelse, administration, forretningsvirksomhed, kulturelle institutioner. I sin helhed er det socialt set meget sammensat, som det altid har været. Der findes ingen sociale kvartersdannelse. Den sociale status afhænger alene af det areal, man optager inden for området, hvor små huse ligger ved siden af store huse, små grunde ved siden af meget store.

Mange træk ved viborgske bygninger optræder særligt hyppigt i bevaringsområdet: valmtaget, de afrundede hjørnetage, portindgangen med trætrappen og stigen til loftet, ligesom mange træk også i gaders og vejes præg endnu er velbevaret: der er endnu mange brolagte gadestrækninger, mange ældre stendiger og endnu er mange ældre gadelygter i brug.

Bevaringsområdets mange, af bystyre og borgerne selv frembragte og modnede kvaliteter, synes derfor at have krav på et hensyn: dels i form af bevaring på grundlag af enkle, samordnede regler, dels i form af udskiftning og nybyggeri, der tilpasser sig den sjældne, århundredgamle helhed, som viborgenserne stadig synes er deres rigtige by.

Dermed være ikke sagt, at der ikke findes bevaringsværdige smukke strøg uden for bevaringsområdet. Her skal nævnes: Ibsgades vestside, Sct. Mathiasport og byggeforeningsbyggeriet ved Fredensgade. En senere tid må tage stilling til, om de også skal bevares.

Områdets fremtidige anvendelse

Bevaringsområdet er idag især anvendt til beboelse, til administration og til forretninger og værksteder af mindre format. Inden for området findes der imidlertid virksomheder, hvis ekspansion truer bevaringsplanens helhed, ligesom den trafik, som eventuelt skal ledes ind gennem området kan komme til at trække grundlaget bort under fødderne på forslag til fremtidig anvendelse.

Bevaringsområdet bør især anvendes til beboelse, en slags indre udvidelseszone for beboelseskvartererne på begge søbredder, der især rimeligvis ved, at forretningscentret rykkes mod vest.

Der bør sikres butikker for dagligvarer, ligesom gaderne nærmest for-

retningscentrum kan anvendes til specialforretninger. Disse synes netop at danne åbne kæder i den nuværende udvikling.

Småværksteder bør kunne finde plads i een eller flere af sidegaderne i området, således at egentlig virksomhed bevares.

Anvendelse til kontorvirksomhed vil ligeledes være anbefalelsesværdigt i den grad denne ikke ændrer de fysiske rammer.

Gennemførelsen af en bevaringsplan

Skal bevaringsområdet have en attråværdig karakter som et særligt boligområde kræver det særlige foranstaltninger:

trafikken skal ledes udenom, så den ikke er gennemkørende selv på lokalt grundlag,

gadebelægninger, bevoksning langs gaderne og belysningen i gaderne og på pladserne skal understøtte karakteren af et særligt kvarter, skiltning skal udføres skønsomt,

foruden disse offentlige foranstaltninger må der skabes særlige regler for de bygninger, der skal bevares, ligesom erstatningsbyggeri må udføres ud fra særlige tilpasningsregler.

Bevaringspolitik

Skal denne plan lykkes kan de offentlige myndigheder enten vælge en klar restriktiv politik eller stille sådanne økonomiske ressourcer eller andre fordele til rådighed, som vil øge borgernes interesse i at deltage i gennemførelsen af bevaringsplanen.

Uden en bevaringspolitik bygget på en målsætning og en overbevisthed om denne målsætnings berettigelse, ud fra en helhedsopfattelse af byen Viborgs vel, kan de store kvaliteter, der endnu findes i Viborg, ikke fortsat leve.

Administration

Bevaringsplanen dækker et område, inden for hvilket principielt alle bygninger, gader, pladser m. v. omfattes af bevaringsservitutten. Denne tinglyses på samtlige ejendomme, såvel de direkte bevaringsværdige som de – i denne sammenhæng – mindre værdifulde.

Bevaringsplanen er ikke udarbejdet for at sikre og forbedre blot bygningernes kvaliteter, men sigter også mod de øvrige elementer i bydelen: Gadeforløb, pladssdannelse, haver, porte, smøger, beplantning, belægning, skiltning, belysning m. v., alle de bestanddele, der er lige

så udsatte som bygningerne for forringelse gennem forkert behandling eller anvendelse, og som sammen med bygningerne danner en række fine helheder.

Det er vigtigt at fastslå, at bevaringsplanen ikke entydigt tilstræber en bevaring forstået som en slavisk fastholden af de nuværende forhold – der skal naturligvis være plads for ændringer og forbedringer. Eet af bevaringsplanens vigtigste mål er netop at sikre, at vedligeholdelse og ombygning, eventuelle fornyelser i bygningsbestanden, samt behandling af gader og pladser m. v., sker således, at bevaringsplanområdet i den enkelte ejers og hele byens interesse kan beholde og forhøje sin arkitektonisk/kulturhistoriske og miljømæssige værdi.

I en tid, hvor den gamle byggetradition er helt eller delvist glemt, og hvor de mange nye metoder og materialer giver et utal af muligheder, må det være rimeligt, at den enkelte ejer inden for bevaringsområdet underkaster sig visse, fælles regler og retningslinier og dermed yder sit bidrag til at bevare helheden.

Til økonomisk støtte for bevaringsarbejdet har Viborg byråd oprettet et fond med følgende vedtægter:

Vedtægter

for Viborg byråds fond vedrørende bevarelse af gamle bygninger i Viborg kommune

§ 1. Fondet modtager sine midler fra Viborg kommune eller fra personer, selskaber m. v., der er interesseret i at medvirke til bevarelse af gamle bygninger i Viborg kommune. Viborg kommunes bidrag optages på de årlige budgetter efter indstilling fra byplanudvalget.

§ 2. Samtlige indgåede midler er underkastet nærværende vedtægt og administreres af Viborg byråds byplanudvalg.

§ 3. Fondets midler kan alene anvendes til bevarelse eller sikring af ejendomme i Viborg kommune, der er fredede i henhold til lov om bygningsfredning, og til ejendomme, for hvilke der i overensstemmelse med bygningsvedtægtens bestemmelser – § 22 – er sket tinglysning om bebyggelsens ydre fremtræden. Fondets midler kan dog også anvendes til dækning af udgifter ved særlig konsulentbistand til støtte for byplanudvalget, herunder arkitektbistand til såvel nye arbejder, som mere restaureringsprægede opgaver. Undtagelsesvis og efter godkendelse af byrådet i de enkelte tilfælde kan vedtægten også bringes til anvendelse på andre ejendomme i Viborg kommune.

§ 4. Fondets midler udskilles på en speciel konto på Viborg kommunes status.

§ 5. Fondets regnskabsår følger kommunens regnskabsår, og regnskabet udarbejdes af kommunens hovedbogholderi og skal revideres af Kommunernes Revisionsafdeling og godkendes af byrådet i forbindelse med aflæggelse af kommunens regnskab. Regnskabet ledsages af en beretning om de sager, der har været behandlet i regnskabsåret.

§ 6. Der kan almindeligvis kun ydes støtte til sådanne merudgifter, som er forårsaget af ønsket om den pågældende ejendoms bevarelse i henhold til § 3. Der kan således normalt ikke ydes støtte til vedligeholdelsesarbejder, ombygning m. v., som sædvanligt udføres på en ejendom. Støtte i henhold til forrige punkt kan dog ydes, hvis der er fare for, at ejendommen i øvrigt forfalder, således at de bevaringsværdige værdier bringes i fare.

§ 7. Støtte kan ydes som:

A. Mindre lån – normalt til almindelige vedligeholdelsesarbejder og sædvanligvis ikke over 3.000,00 kr.

B. Lån. Disse ydes normalt kun ved egentlige konstruktive ændringer af en bebyggelse, ved nybebyggelse og ved hovedstandsættelser, f. eks. nyt tag, indlægning af varme, facadebygning o. l. Lånet kan højst andrage forskellen mellem foranstaltningens reelle udgift – uden egen arbejdsindsats – og provenuet ved største 1. prioritetslån, som almindeligvis altid skal optages.

§ 8. Fastsættelse af lånevilkår:

De under § 7 A nævnte lån er rente- og afdragsfri og forfalder til betaling ved ejerskifte, men kan dog overdrages til ny ejer. Lånene udbetales, når det arbejde, hvortil lånet er ydet, er udført og godkendt af udvalget.

De under § 7 B nævnte lån ydes i de enkelte tilfælde under hensyn til ejerens og ejendommens økonomi. Overdragelse af lånet til ny ejer skal altid godkendes.

Lånenes afdragstid fastsættes normalt til 10 år.

Lånene kan dog gøres afdragsfri i maksimum 10 år, og derefter afdrages over maksimalt 10 år.

Lånene forrentes med en rente, svarende til nationalbankens diskonto på terminstidspunktet, der fastsættes til 1. januar og 1. juli. Renterne betales 1. januar eller 1. juli sammen med afdragene, såfremt der ikke er meddelt udsættelse med betaling af disse. Der kan også meddeles udsættelse med betaling af renter i indtil 10 år. Renterne af hovedstolen tilskrives i så fald gælden hver termin. Renter kan undtagelses-

vis bortfalde indtil det tidspunkt, hvor afbetaling af lånet påbegyndes, og renterne betales da sammen med afdragene.

§ 9. Et i henhold til det foranstående meddelt lån skal tinglyses på ejendommen med størst mulig pantsikkerhed.

§ 10. Ansøgning om lån i henhold til § 7 A og B skal ske, inden byggeriet påbegyndes. Byggeri, hvortil der er ydet lån i henhold til § 7 B, finansieres normalt ved optagelse af byggekredit i bank eller sparekasse, og lånet udbetales i forbindelse med indfrielse af byggekrediten, når byggeriet er afsluttet og godkendt af udvalget.

§ 11. Betalte renter og afdrag tilfalder fondet og indgår således i det samlede beløb, hvorover der kan disponeres.

§ 12. Ikke betalte renter og afdrag retsforfølges efter de almindelige regler.

§ 13. Lån ydet i henhold til foranstående bestemmelser kan ikke opsiges, med mindre der sker misligholdelse.

§ 14. Byrådet kan ændre nærværende vedtægt – eventuelt ophæve vedtægten og fondet. Samtlige fondsmidler tilfalder da Viborg kommune.

Viborg byråd den 8. januar 1974.

Ansøgning om tilskud eller lån fra fondet fremsendes til byrådets byplanudvalg, adr. stadsing. kontor, Nytorvgyde 3, Viborg.

Ansøgningen må foruden oplysning om økonomiske forhold også indeholde de oplysninger, der – afhængig af sagens omfang – vil være nødvendige for bedømmelse af det ansøgte.

Ved rene nybyggerier eller større ombygninger bør ansøgningen være bilagt byggesagsmateriale bestående af en situationsplan med facadeopstalter af de eksisterende forhold, der medtager de nærmeste omgivelser. Projektet illustreres på samme måde: situationsplan og facade-tegninger med den nye eller ændrede bebyggelse indtegnet, ligesom der må redegøres for eventuelt ændret anvendelse, således at man har mulighed for at bedømme helhedsvirkningen. En rejst plan eller en grov model vil være af stor betydning for denne bedømmelse. Ud over dette materiale, der kan udføres i ret lille målestoksforhold, skal naturligvis projektet for den aktuelle bygning belyses på sædvanlig måde iht. bygge Lovgivningen i tegninger og beskrivelser – og her er det – i et bevaringsområde – særdeles vigtigt, at der tydeligt redegøres for materialer, overfladebehandling, evt. belysning og skiltning samt

at udformningen af de enkelte arkitektoniske led: sokkel, gesimser, skorstene, døre, vinduer o.s.v. er præcis oplyst. Som den enkelte ejer må følge visse retningslinier ved behandlingen af sit hus i bevaringszonen, påhviler der byen som sådan en pligt til at sørge for, at gader, pladser og grønne områder samt disses udstyr udformes og vedligeholdes således, at ingen af de eksisterende værdier går tabt, og at de fejltagelser, der er sket, rettes op. Det er endvidere af stor betydning, at man respekterer områdets traditionelle anvendelse, og at trafik (og parkering) planlægges således, at bevaringsområdet lider mindst muligt herunder.

Forbemærkning til registranten over bevaringsværdige huse indenfor bevaringsområdet

Bevaringsområdet er afgrænset som et sammenhængende område, der kan og bør bevares sammenhængende. Det omfatter størstedelen af det middelalderlige gadenet, og rummer næsten alle fredede (A- og B-fredede) bygninger samt et stort antal bevaringsværdige bygninger. Det er et område med meget store friarealer i form af grønne områder, offentlige som private, torve og pladser, som gør det til et tiltrækkende område for mennesker at bo og færdes i. Få erhvervsvirksomheder sikrer beskeden støv- og støjplage. Bevaringsområdets grænser er draget langs med de bevaringsværdige ejendommers ydre matrikelskel. Uanset om en ejendom eller dele af en ejendom er anset for at være bevaringsværdig, vil der skulle tinglyses bestemmelser til præcisering af aktivitetsniveauet indenfor området på samtlige matrikelnumre. Bevaringsplanens omfang fremgår af hovedkortet, som findes indsat bagest i hæftet, ligesom områdegrænsen er indtegnet på samtlige registreringskort.

Bevaringsværdige bygninger er udvalgte efter deres arkitektoniske egenskaber i kraft af alder, stil og materialer. Der er kun sjældent medtaget bygninger, hvis helhed er blevet forstyrret, uden at en ny er blevet genskabt. Der er ikke blevet taget hensyn til en bygnings vedligeholdelsestilstand. Alle bygninger, der blev fundet bevaringsværdige 1.4. – 1972 er medtaget uanset hvilke beslutninger, der er blevet taget af Viborg Byråd senere end dette tidspunkt med hensyn til ændring eller nedrivning af bygninger.

Rækkefølge: Husene er samlet efter gader, gaderne er opført alfabetisk. Foran husregistreringerne findes en kort beskrivelse af gadens helhedsvirkning.

Registreringens enkelte punkter:

De inden for bevaringsområdets samlede bebyggede udvalgte bevaringsværdige huse er beskrevet i registranten efter følgende faste opstilling. Øverst viser et fotografi bygningens mest kendte ansigt, som regel gadesiden.

Herunder er til venstre et sammendrag, der angiver øverst gadenavn og -nr., og herefter matrikelnummeret. Derpå bebyggelsens bevaringsklassifikation (A- eller B-fredning efter Bygningsfredningsloven, fredningsfortegnelsen 1972, C bevaringsværdig), derpå den eller de bygninger på ejendommen bevaringsværdigheden gælder, derpå bygningernes anvendelse, derpå bygningens sandsynlige opførelses- eller totale ombygningsår, derpå – hvis denne er kendt – arkitekt eller bygmester og endelig de vigtigste ombygninger og restaureringer.

Til højre under fotografiet et kort, der angiver det matrikel, hvorpå den bevaringsværdige bebyggelse er fremhævet med skravering. Som grundlag er anvendt luftopmålingen fra 1971 og det seneste kommunale matrikelkort. Kortudsnittet er orienteret med nord opad.

Beskrivelsen: omfatter kun den bevaringsværdige bebyggelse på ejendommen og følger et nogenlunde fast skema: antal etager, antal fag, konstruktion, materialer og overfladebehandling samt facadedetailler af betydning (vinduer, porte, døre, trapper m. v.). Gårdsiden kan være medtaget som del af gårdsrum. Indskrifter er medtaget og citeret, butiksskilte, hvis disse er af værdi. Skorstenene er ikke medtaget i beskrivelsen, men er registreret samlet på Bikort nr. 2; Tagformer og -materialer.

Bemærkninger: er kommentarer, der skulle åbne øjnene for fordele og ulemper ved huset og dets nuværende tilstand, ligesom der er fremsat forslag til forbedringer. Registrantens kritiske bemærkninger skal ikke opfattes som noget krav om ændringer, endsige øjeblikkelige ændringer, men skal forstås som vejledende retningslinier ved en aktuell ombygning eller istandsættelse.

Historie: Vigtigste kilde er brandtaksationerne, der er gennemgået fra 1781 til 1887, ligesom brandforsikringsprotokollen 1876 – 1901 er benyttet. Som supplement til sidstnævnte er anvendt byggesagsarkivet på Stadsingeniørens kontor. Af trykte kilder er især anvendt Trap: »Danmark« V. udg., samt »Hvem byggede Hvad III, Jylland.«

Vedligeholdelse: karakteriseret ved god, nogenlunde, dårlig, og gælder kun tag og fag.

VIBORG BYMIDTE

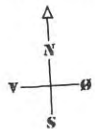
Domkirkestræde

En idyllisk og stille afkrog midt i byen. Den lille knækkede blinde del af strædet i øst bag Bispegården er et miljø af intim hygge. Man lægger derfor mindre mærke til at husene i denne del egentlig ikke er særlig gode, både moderniserede og uheldigt udformede. Man kunne sagtens udskifte disse huse med bedre, eller sætte sprossvinduer i f. eks. nr. 16, kun bør bebyggelsen absolut beholde sin nuværende størrelse, og husenes røde og gule mursten er også af værdi sammen med

Bispegårdens fine mure. – Syd for domkirken er husene mere individuelle og hver især af stor værdi. Ydermere er miljøet på grund af beliggenheden ret sårbart overfor ændringer. Heldigvis er de fleste af husene sikrede, med det noget forfaldne nr. 12 bør ved en evt. nedrivning absolut genopføres med en do. gulkalket facade. Endelig kunne asfalten på et stykke erstattes af brosten som i resten af strædet.

VIBORG BYMIDTE

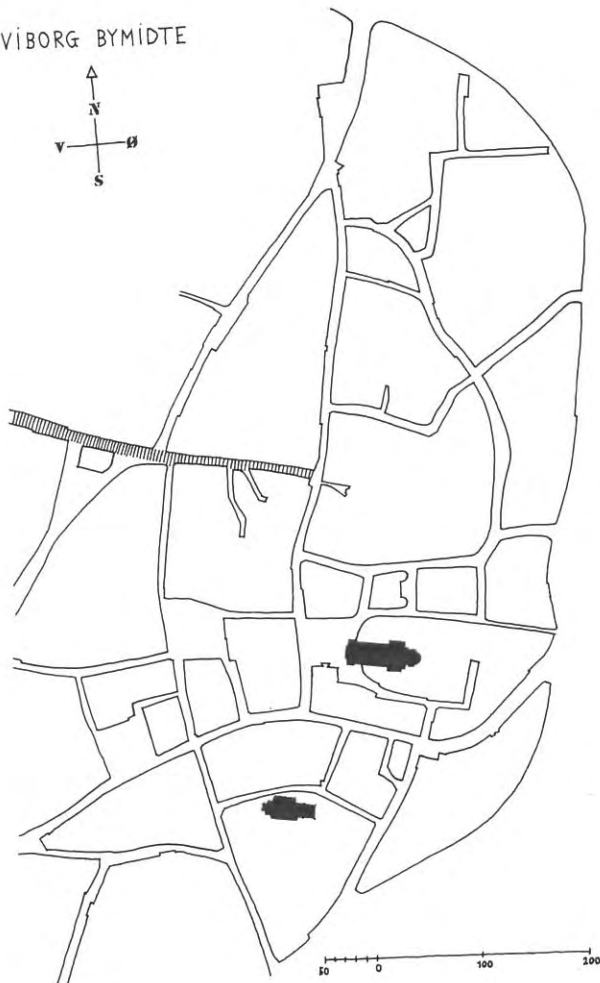
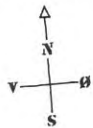
Gråbrødre Kirkestræde

er byens mest monumentale, trærige og brolagte gade. Vejbanen er af store, groft tilhuggede sten, fortovene med piksten. Gaden har ingen husnumre, men flankeres svimlende af Vestre Landsrets, Rådhusets og fængselbygningens teglstensmasser. Idyllerne ligger i perspektiverne i den stejle gade. På vej nedad ser man under Sukkenes Bro over Sct. Nicolajgades små borgerlænger mod Borgvold, søerne og højdedraget ved Overlund. På vej op mod Sct. Mogensgades fi-

neste del. Det lurker med tid og historie. Dejlige er sommerdagene med de udsprungne bøge ved Hans Tausens minde. Dejlige vinter-nætterne, hvor man skrider nedad den tavse gade, hvor de gamle lygter garanterer, at der ikke sker brud på den fuldkomne julekortstemning. I Gråbrødre Kirkestræde kan det undertiden hænde, at man overfor retsenerådigheden lader undslippe et »Shylock« og mindes »Købmanden i Venedig«.

VIBORG BYMIDTE

Lille Sct. Hansgade

Gaden har ingen selvstændig værdi, men i sammenhæng med bevaringsområdet er der forskellige ting, der bør påpeges. Husrækken bag den gamle vagt i Gravene er af stor betydning for denne og danner en lukkede afslutning af Gravene, den gamle brandstation og nr. 11 er bygninger med egen værdi. Gdestykket ned mod Mogensgade er helt ødelagt af nedrivninger, fabriksudvidelser o. l. Det må her påpeges, at det vil være ødelæggende for Sct. Mogensgades rolige beboelsesmiljø, hvis man agter at pumpe trafik ned igennem denne del af gaden. Tværtimod bør gaden lukkes helt og arealerne langs den ville kunne udnyttes til parkering og indgang til haveanlæg og passager til

Nytorv, Domkirken og Amtmandsgårdens have. Det ses heraf klart, at en nedrivning af f. eks. hjørnerne til Store Sct. Hansgade ville være en katastrofal fejludisponering, – foruden at ejendommene er af stor værdi.

Fra Ll. Sct. Hansgades østre del udgår mod syd 2 middelalderlige stræder, bagindkørsel til gårdene på Mogensgades vestsider. Den intime stemning og de store haver på begge sider af stræderne er det af største betydning at bevare, især da karreens forhuse tæller huse som Amtmandsgården, Nytorv 5 og Mogensgade 7-13.

VIBORG BYMIDTE

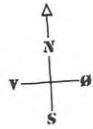
Store Sct. Hansgade

Gaden bærer stadig præg af tidligere at have været måske den fornemste af Viborgs hovedgader med de store købmandsgårdes facader fra 70-erne og 80-erne. Disse giver gaden et præg af stilfuldhed og værdighed, men i dag synes dagen at være blevet ladet noget i stikken af udviklingen. Dels fører den i dag op til gader som Lille Sct. Hansgade og Reberbanen, der begge er helt opløst som gader betragtet og dels, og det er nok det, der har givet gaden sit dødsstød, har amtsadministrationen erstattet butikkerne med »lettere facader«. Denne let-

købe løsning af et rumproblem giver det ene hus efter det andet en død underetage og får de tiloversblevne butikker til at ligge og råbe til hinanden. Og hermed er gadens præg af levende butiksgade på hastig retur. Det er af væsentlig betydning at de omgivende kvarterer bliver levende og attraktive beboelseskvarterer i stedet for trafikantlægg og øde tomter, – kun derved vil gaden kunne få et naturligt opland, og ikke bare leve af passerende biltrafik.

VIBORG BYMIDTE

Hjultorv

Hvor Nytorv virker som et rigtigt torv, er Hjultorv nærmest et »pusterum« på Mathiasgade. Og hvor Nytorv er vandret, er Hjultorv ret stejlt. Derfor er der et enkelt hus, der helt dominerer (Hedeselskabet), mens resten af husrækkerne er mere anonyme, men alligevel gode. På grund af stigningen virker de store huse på sydsiden ikke meget højere end nordsiden, men de skygger meget. Torvet har den

fordel fremfor Nytorv, at der ikke passerer trafik henover, men behandlingen af pladsen er jammerlig. 2 pølsevogne, et taxaskur og en busholdeplads med rød afspærring spærrer fuldstændigt for synet fra Sct. Mathiasgade, – resten af pladsen er naturligvis optaget af biler. Hedeselskabet forsvarer sig og sine træer med et afvisende hønsenet mod dette kaos.

VIBORG BYMIDTE

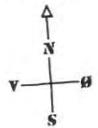
Lille Hjultorvgade

Det er den største af Hjultorvgyderne og har en helt anden karakter. Gyden stiger stejlt og er kantede af hyggelige småbutikker. Det er tydeligvis hovedsmtvejen mellem Mathiasgade og gågaden Vestergade, og er tydeligvis mere kendt og brugt end den anden gyde. Stemningen er hyggelig og intim og forretningerne, en marskandiser, en grønthandler m. fl. giver gaden et præg af gammeldags småhandel.

Den ville egne sig endog særdeles godt til gågade og bruges ikke af trafik. Husene er mindre interessante, men rigtige i størrelsen, et større byggeri eller blot en større forretning ville virke ødelæggende på miljøet. Endnu en kvalitet ved gyden er det indtryk af det store Hjultorv, man får når man kommer ud af den snævre gyde på vej fra Vestergade.

VIBORG BYMIDTE

Store Hjultorvgyde

Gyden er mere en smutvej end en gade, og netop disse »smutveje« er karakteristiske for Viborg. Hverken fra Mikkelsgade eller Hjultorv bemærker man den som en gade og den benyttes sikkert kun af lokal-kendte. Høje huse med rolige facader giver gyden et næsten mørkt udseende. Hedeselskabets nye bygning er fint indpasset i miljøet og giver samtidig lidt luft ved at være tilbagerykket. Brolægningen i gaden er meget fin og går helt ind til husene, – et eksempel til efterføl-

gelse i andre gader. Den store indkørselsport på nordsiden har en morsom udformning. Gyden er tydeligvis ikke en forretningsgade som den anden Hjultorvgyde, man passerer den bare. Udmundingen i Hjultorvet er derimod en hyggelig »krog«, som er af stor værdi for torvet, og først når man er »lokket« helt op i »krogen«, opdager man, at man alligevel kan komme videre.

VIBORG BYMIDTE

Kompagnistræde og Latinerhaven

Som gade er den mindre interessant, men på baggrund af Latinerhaven er husene af betydning. Iøvrigt burde den tidligere biblioteksbygning ikke være bygget på dette sted, ganske vist er den trøstet af klatreplanter, men smuk bliver den aldrig.

VIBORG BYMIDTE

Sct. Leonisgade og Leonisstræde

En helt igennem værdig gade, der nu er befriet for trafik. Hvert hus i gaden bidrager sit til miljøet. Og ingen af husene har undergået uheldige forandringer, dog er et hus længst mod syd nedrevet, da Lille Mikkelsgade anlagdes. Af stor virkning er den stejle stensatte skrænt langs næsten hele gadens vestside, og bagsiden af den østre husrække er af lige så stor betydning set fra søen og Mikkelsgade.

Blandt de velproportionerede og »rigelige« huse er især nr. 12 med det høje valmtag værdifuldt. Leonisstræde er en af byens mange små smutveje, med fin brolægning og Stiftsprovstegårdens gode nordlænge i hjørnet. Kun synd at hjørnet af Mathiasgade (94) har fået sine uheldige vinduer.

VIBORG BYMIDTE

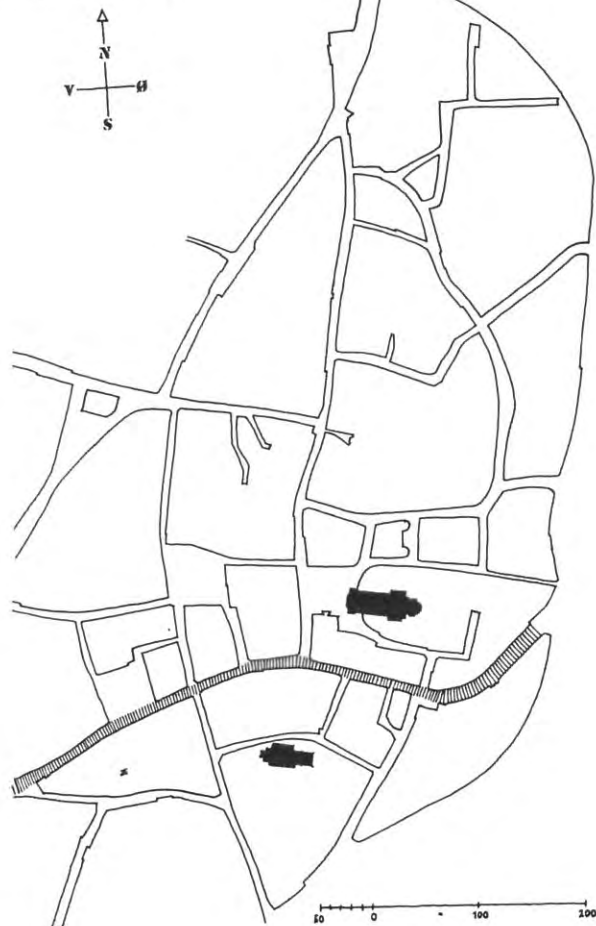
Mageløs

Til det sjove navn svarer stadig et godt gammelt gadebillede. Med bindingsværkslængen op imod Søndersogns kirke er det helt enestående i byen. Mindre heldige er resten af husene på vestsiden og direkte skæmmende er det hul, der er kommet ved nedrivningen af det

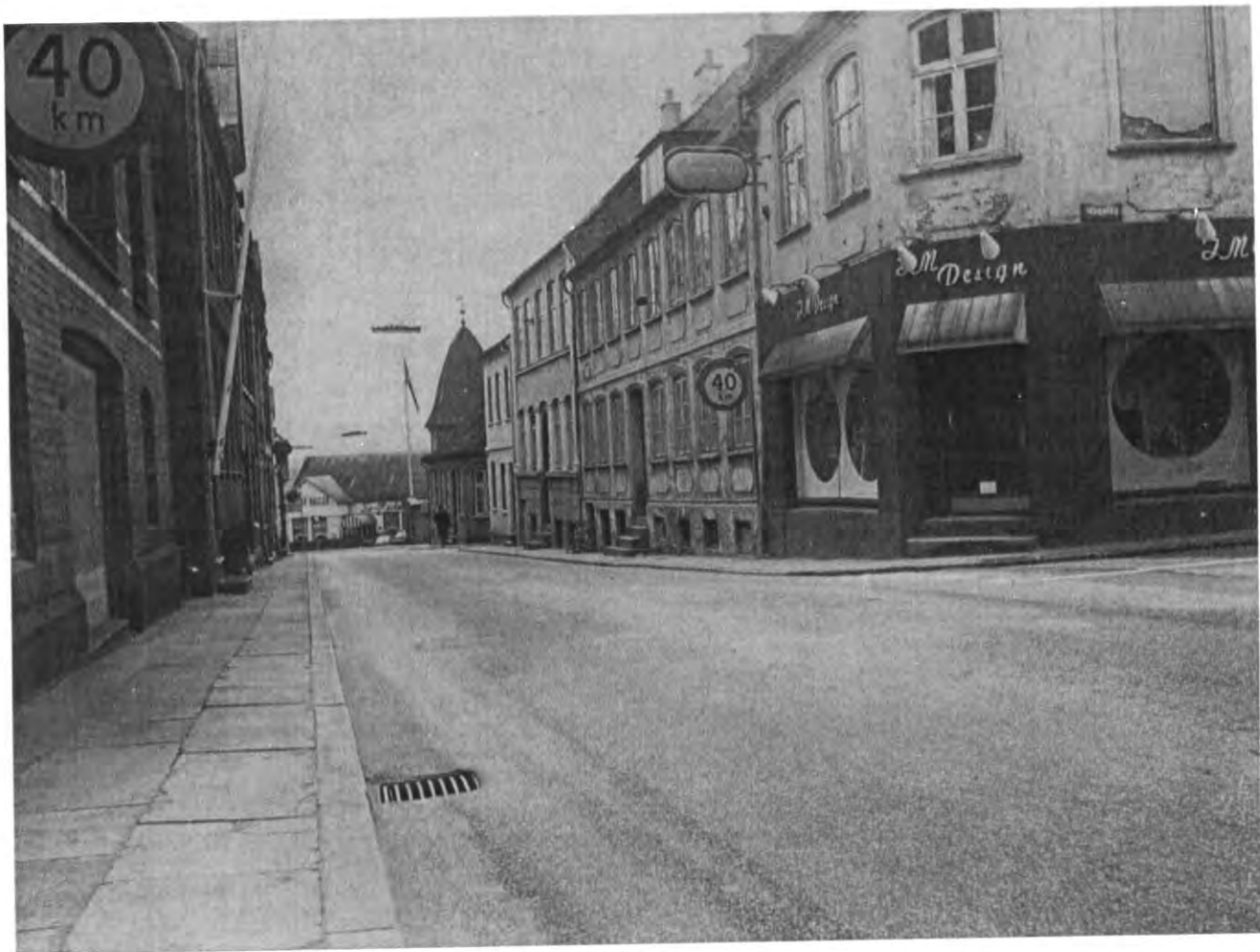
meste af nr. 2. Også butikken i nr. 6 er mildest talt ikke nænsom, så på denne side er nr. 4 næsten alene om at opretholde gadebilledet. Helt rigtigt ville det desuden være om man erstattede asfalten med brolægning fra hus til hus, da gaden iøvrigt er meget lidt trafikeret.

VIBORG BYMIDTE

Sct. Mathiasgade

Bevaringsinteressen samler sig især om stykket fra Ibsgade til Mikkelsgade. Mod øst er det en virkelig flot opkørsel med morsomme huse, der klynger sig til den stejle skrænt på helt italiensk vis. Det næste stykke er tilsyneladende et trist stykke, som man bare kører igennem. Men ser man nærmere på husene, er de næsten alle bevaringsværdige, men man ser det ikke før man stiller sig foran dem. Dels er gaden uden krumning, dels er fortovene alt for små, og dette igen fordi der er for meget trafik. Med kun 3 butikker virker stykket »dødt«, og afventer Mathiasgades lukning med forventning. Efter det skræklige hul ved nr. 86, hvor nr. 88 står og forfalder, kommer

forretningsgaden Mathiasgade. Omkring hjørnet af Store Sct. Mikkelsgade er der meget livligt, men over butiksfacaderne er der mange kønne hvidmalede facader, der præger gadestykket trods »Budolfi Klosters« forsvinden. Ser man mod øst, ses det hvor vigtige nr. 45 A-B er og beklager samtidig de uheldige butiksfacader. Heller ikke forretningerne i nr. 72 og 43 er man sluppet særlig heldigt fra. Efter det åbne Hjultorv dukker man igen ind i den snævre gade, indtil Sct. Pederstræde lidt kedelig og uharmonisk, men med en masse butikker. Fra Sct. Pederstræde og vestpå er gaden flottere, bredere og med mere statelige huse. Der er især Handelsbanken og Hotel »Phoenix«, men de fleste af facaderne er af ensartet størrelse og giver en god helhed. Hele gaden afventer sin fremtid som gågade. Få byer har et så værdigt centrum som Viborg har det i Mathiasport. Bebyggelsen har her samlet sig om at være storstadsagtig, ikke ved

højhuse og store trafik anlæg, men ved et afsluttet gaderum med store regelmæssige huse, hvert med sit særpræg, der underordner sig helheden. En sjælden »lukkethed« i det ellers åbne bybillede. På begge sider er der store rødstensejendomme i Viborgs barok-skønvirkestil fra omkring 1. verdenskrig, med svungne kviste og hvide sprossevinduer. Skiltningen er forbavsende behersket og vinduerne er overalt bevaret, – på nordsiden er der ikke engang butiksfacader. Missionshotellet gengiver i hvidmalet mur de samme motiver, men Hack Kampmanns Kreditforening fra 1906 er pladsens mest bombastiske og fremtrædende bygning i en meget spændende stil. Herimod virker den fine villa ved hjørnet af Boyesgade behersket omgivet af store træer. Mod øst er Privatbanken en hvid og funktionalistisk, men storladet afslutning af gaderummet. Trafikken er allerede formindsket og begrænses forhåbentlig yderligere.

VIBORG BYMIDTE

Store Sct. Mikkelsgade

Gadens særpræg ligger især i de to bratte stigninger. Stykket fra Mathiasgade til Nytorv er et hyggeligt butiksstrøg med høje uinteressante ejendomme, – bl. a. de, der erstattede »Budolfi Kloster« – hvoriblandt nr. 29 lyser op i sin hvide empire. Længere sydpå har gaden lidt bagsidepræg, men overfor Søndersgns Kirke ligger dog 2 gode huse, nr. 21 med en enestående fin klunketidsport. Gadens mest interessante del er dog alligevel stykket syd for Sct. Pedersstræde. Her ser man ud over Sønder sø lige til lyngbakkerne på

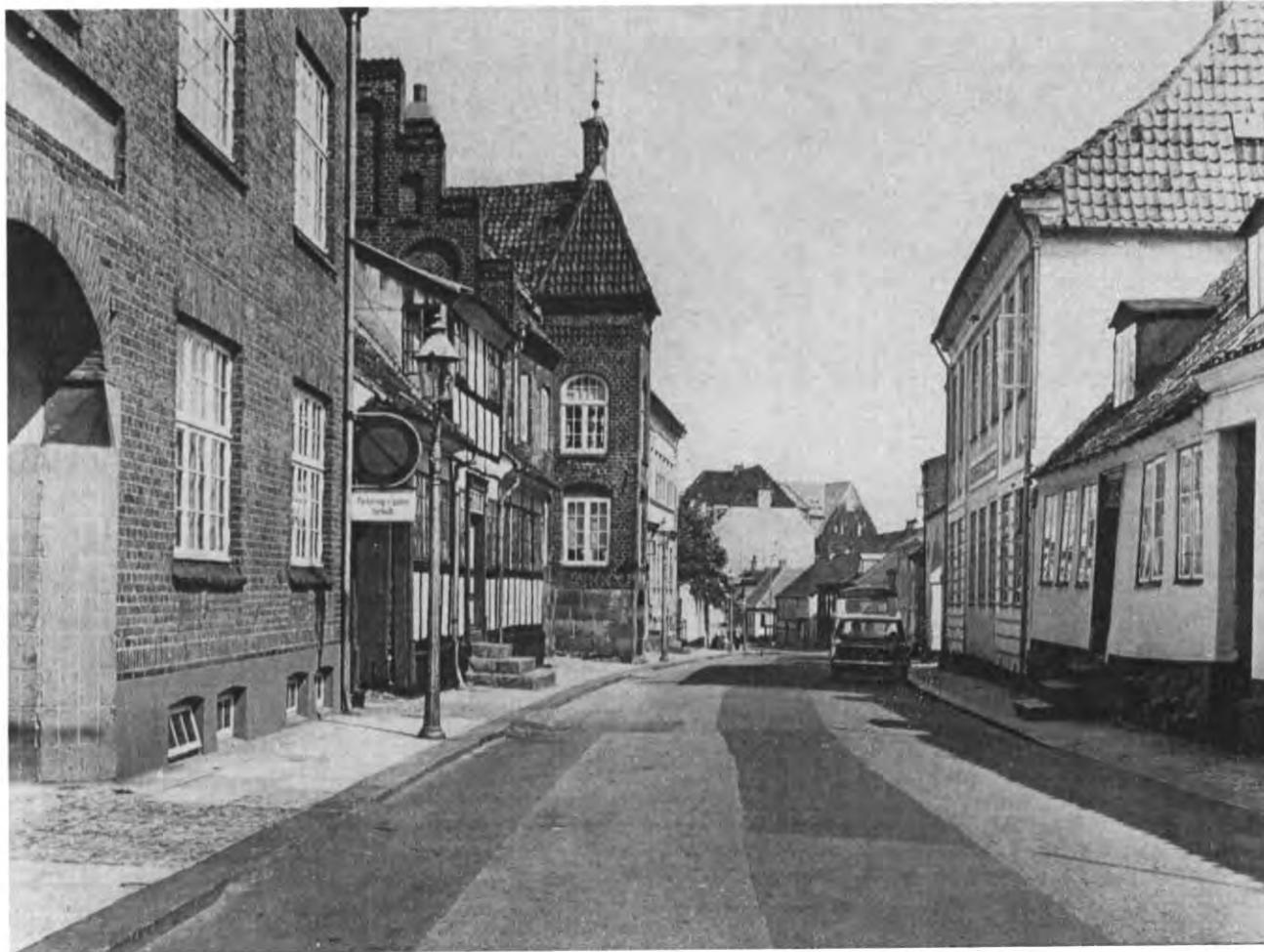
den anden side og omkring dette kig danner husene på begge sider med deres velbevarede empirefacader en uforlignelig ramme. Intet under, at det er blevet et kært motiv for malere, hvilket man i fremtiden må værne meget om. To skønhedspletter er der dog: det alt for store nr. 10 og det forfaldne nr. 11. Går man helt ned ad bakken rammes man brat af den nye Mikkelsgade og gadens udmunding heri er nu ødelagt, – et held at bryggeriet holder skansen på det gamle kvarters vegne.

VIBORG BYMIDTE

Sct. Mogensgade

Den sydligste del af gaden indtil nr. 13 er præget af de store fredede huse, der danner en meget fin helhed. Dels kalkede barokbygninger, dels ældre murede huse – alle farverne danner en helhed. Samtidig er der åbne pladser og anlæg, der understreger fornemheden og stilfærdigheden i gadebilledet. Netop derfor er det beklageligt at udmundningen i Mathiasgade er ødelagt ved en parkeringsplads og at nr. 2 har fået eternittag. – Kommer man frem i svinget ved nr. 10 ser man et andet billede: Mindre og mere uanselige huse fra 1880–1900. Disse huses murværk har allerede et hærgt og snusket præg og cementdekorationerne er også forsømte. Ydermere er der revet et hus ned ved hjørnet af Ll. Sct. Hansgade, der giver et rædsomt hul i gaden. Men alligevel er det en god »klunketid«-helhed, og derfor burde husene

friskes op, i østsiden med mørke farver og lyse detaljer, og på hjørnet skulle bygges et 2-etages hus med lys, kalket facade (så det passer til nr. 13). Nr. 17 skal bare renses, så er det flot. – Mellem Rosenstræde og Reberbanen skræner gaden stærkt, og der er et langt strøg med et godt samspil mellem husene, hvoraf enkelte er store og smukke, men de fleste er småhuse fra midten af 1800-tallet. Farverne er lyse og især på østsiden fine. Men det er et sårbart strøg, hvor et uheldigt hus eller nogle nye vinduer straks falder i øjnene. Desværre er der flere huller i vestsiden, der burde bebygges. Endvidere nogle bygninger fra 1910–20 der er store, tunge og fremmede for miljøet, det er nr. 25–27, 45, 49 samt nr. 44, der er specielt uheldigt p. gr. a. det mørke murværk mellem de lyse huse og specielt de nye ruder og dørpartiet, der understreger husets mangel på kvalitet. Et problem udgør »Skansen« p. gr. a. sin uforholdsmæssige størrelse, der fra alle sider »knu-

ser« miljøet, og ødelægger udsynet, – netop i det kuperede terræn. Huset kan ræppe fjernes, men man burde finde ud af at mildne virkningen af det voldsomme hus, ved bemaling af gavlene, beplantning eller lignende. Derimod lægger man ikke meget mærke til nr. 45–47, da de ligger et sted, hvor den smalle gade krummer.

Mogenstorv. Kommer man sydfra, synes man ikke at miljøet er noget særligt, men kommer man nordfra stiger gaden op gennem alleen og husrækkerne går sammen i en tragt. Her er det en ualmindelig værdig introduktion til den gamle by. Husene præsenterer sig bag de høje stenfortove. Især er husene 60–58 af stor betydning, de skyder frem og er bag træerne af afgørende virkning. Husene på vestsiden trækker sig mere tilbage. Skiltingen på nr. 54 og det klodsede nr. 56 forringer bybilledet noget, og også her er »Skansen« en noget anmassende baggrund, også set fra Reberbanen.

VIBORG BYMIDTE

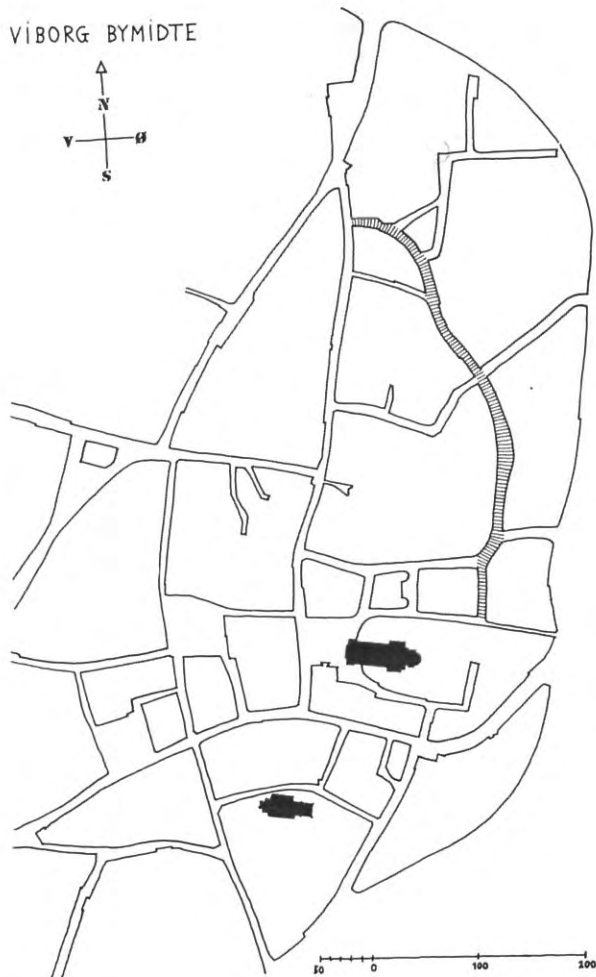
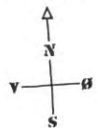
Navnløs

Gaden er så lille og ubetydelig, at den er byens eneste fuldstændig uspolerede idyl. Både brolægningen og stendigerne indrammer sammen med de velholdte kalkede huse den lille stejle gyde. Kun kunne man ved et par trappetrin lukke gaden for trafik, så skiltningen ved Hjørnet af Mogensgade kunne fjernes, da den udelukkende henveder sig til de par biler, der kører herigennem om dagen. Nede i Nico-

lajgade blev fornylig en fin gård revet ned, som afsluttede Navnløs på en smuk måde, nu må det i hvert fald sikres, at der ikke bliver bygget noget miljøfremmed eller moderne, som det antagelig velmente nye hus i Mogensgade, der lukker gadens anden ende. For Navnløs er vel nok byens bedst bevarede gamle bybillede.

VIBORG BYMIDTE

Sct. Nicolajgade

Gaden er mere en vej end en gade p. gr. a. de mange haver og den spredte og usammenhængende bebyggelse. Den danner en morsom kontrast til Mogensgades bymæssige bebyggelse, bag hvis haver den engang har snoet sig. Hvad der ville ødelægge miljøet her var flere store bygninger i lighed med udvidelsen af Østre Skole. Tværtimod

bør man fastholde det villabyagtige som f. eks. nr. 16-26 så glimrende understreger. De få gamle huse er betydningsfulde holdepunkter, især i gaden nordligste, meget idylliske del, og ved de små huse ved Arresthuset, - de bør bevares, for at gaden ikke skal ligne enhver nyere villavej. Trafikskabende anlæg bør absolut undgås.

VIBORG BYMIDTE

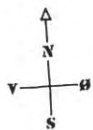
Nytorv

Det må være et af de smukkeste torve i de danske provinsbyer. Proportionerne er gode og på de tre sider ligger der store gamle huse, næsten alle af betydelig værdi. Samtidig ligger torvet et sted, hvor man naturligt passerer inde i byen. Nytorv virker først som en gentagelse af Hjultorv, men snart opdager man forskellen. Til Nytorv kommer man fra alle sider ad snævre gader over for hvilke torvet virker ekstra stort og på en måde overraskende. Intimiteten understreges

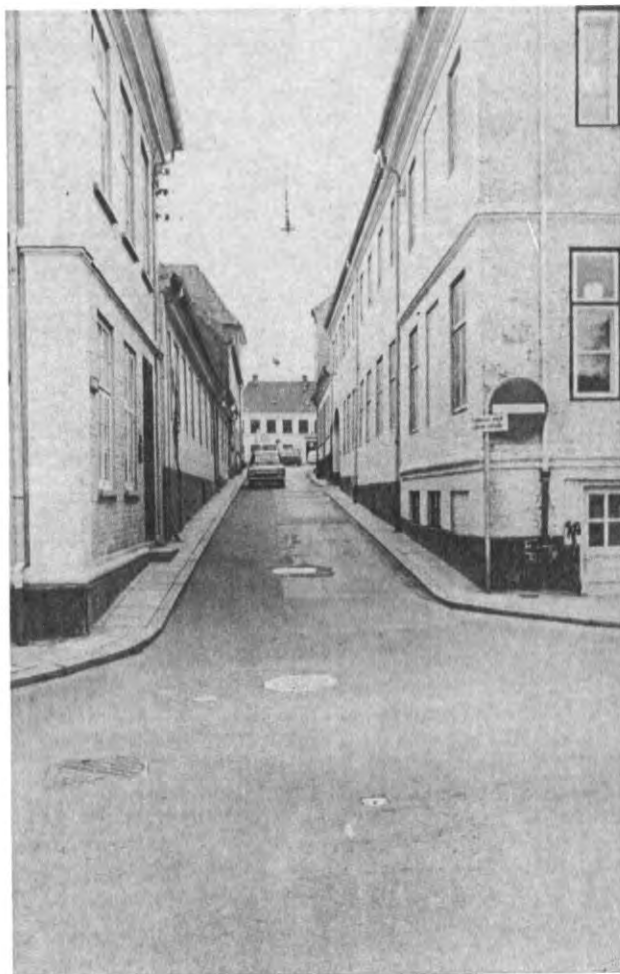

af de ugentligt torvedage, men resten af tiden er der fuldt af biler, hvis begrænsning ikke ville være en dårlig ide. De lidt for store huse på sydsiden virker ikke dominerende, da de ligger i torvets laveste ende, det er Amtsmansgården, Svaneapoteket, Stillings gård og »den lille Gård«, der præger stedet. Helt uden skønhedspletter er det ikke: Butiksfacaderne i nr. 1 og nr. 5 er virkelig uheldige, ihvertfald nr. 5 kunne ret nemt gøres god igen.

VIBORG BYMIDTE

Nytorvgade

Heromkring drejer centraladministrationen i Viborg sig, – Nytorvgyden passeres daglig af utallige embedsmænd og kontorfolk på vej fra det ene kontor til det andet, – dog med en vis risiko for liv og lemmer, da også en betydelig trafik finder denne vej. Bortset herfra er bybilledet ualmindelig smukt, hvadenten man ser mod vest op

mod Svaneapoteket eller mod øst mod alleen på Gammeltorv. De gamle huse er enkle og reelle med en smuk farveholdning og iøvrigt er der en sjov gammel butik på nordsiden. Bag vinduerne er der nu næsten alle steder kontorer hvad der påvirker stemningen i lidt ufestlig retning.

VIBORG BYMIDTE

Reberbanen

Denne gade har altid været baggade til Sct. Mogensgade, og er da også blevet sent bebygget. De mest markante bygninger i gaden er de to stiftelser i gaden nordre ende. Ellers ligger husene med store mellemrum, dels på grund af nedrivninger, dels på grund af havestykker og offentlige bygninger. Gaden vil derfor ikke kunne tåle flere nedrivninger uden at ophøre med at være en »gade«. Til miljøets forringelse har ligeledes den store trafik, der især før i tiden har været ført igennem gaden, bidraget. Imidlertid er den så tæt forbundet med

Mogensgade, at en forringelse vil få konsekvenser for Mogensgade. Gaden må derfor sikres som en beboelsesgade uden trafik. Dertil må det sikres at en fremtidig bebyggelse kommer til at ligge i gadelinien, med en højde af ikke over 2 etager med høj taghældning. Med en sådan sikring af det fremtidige miljø vil en udskiftning af de fleste af gadens bygninger være forsvarlig, naturligvis med undtagelse af stiftelserne, der, uden trafik foran vinduerne, er ideelle til deres formål.

VIBORG BYMIDTE

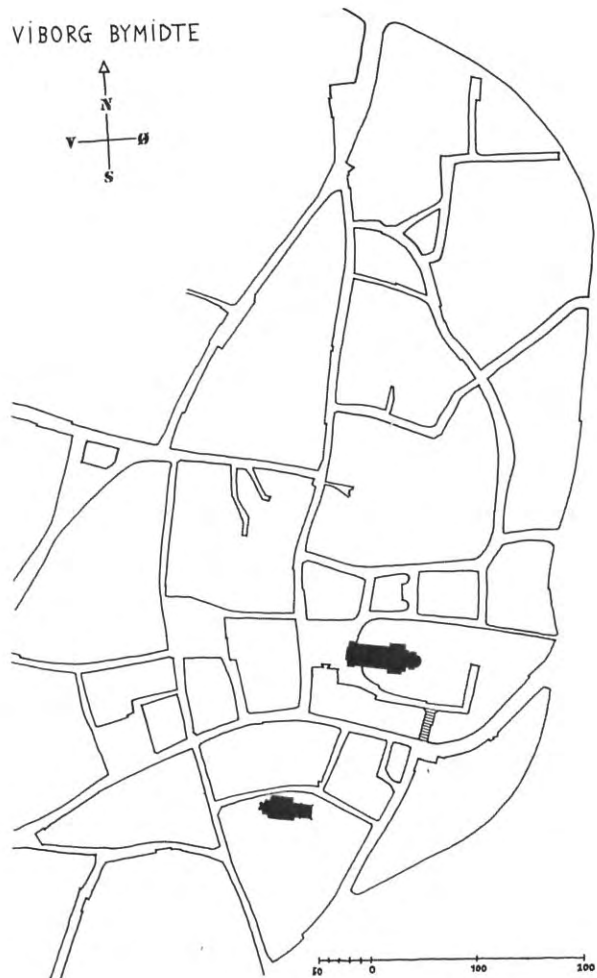
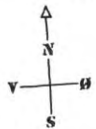
Rosenstræde

I skarpe knæk går den stejlt ned ad Bybakken og terrænets muligheder er store, alligevel virker det meste af gaden ret rodet og uharmonisk. Kun det øverste stykke ved Mogensgade er af virkelig værdi, især husene på nordsiden, hvor den lille morsomme gyde går ind til et meget fint restaureret hus. Nr. 7 har en lidt ufiks udformet overetage, men især er det beklageligt, at resten af denne husrække er revet ned, først nede ved Nicolajgade kommer der igen tre små gamle

huse. Skolens udformning er ligesom mod Nicolajgade hård og ufølsom, det er høje betonkanter, hønsenet og stålgitre og ikke eet træ, her kunne man tage ved lære af det lange stendige bag nr. 2 på sydsiden. Således afspejler Rosenstræde på dette korte stykke forskellen mellem det fine miljø i Mogensgade og det mere usammenhængende parti bag østsiden indtil gadestykket mellem Nicolajgade og Ibsgade, der er helt uden interesse, med en del både kedelige og for store huse.

VIBORG BYMIDTE

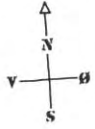
Skolestræde

Den bratte stigning op til det stille kvarter omkring Bispegården er med sin bevarede brolægning af stor værdi. Et særsyn er de to hjørner ved Sct. Mathiasgade med deres runde hjørner. Begge husene er velholdte, kun er det meningsløst, at man ved den fine restaurering har sat en farvet glasrude i hjørnet og over døren, hvor det andet hjørne

stadig har bevaret sit fine rundede sprossevindue. Et sådant vindue burde snarest isættes i nr. 2, da restaureringen ellers vil virke uafsluttet. Runde hjørner genfindes iøvrigt adskillige steder i byen, et træk der også har været ret almindeligt i Randers og Århus.

VIBORG BYMIDTE

Store Sct. Pederstræde

Her er husrækkerne spredte og usammenhængende, store og små huse mellem hinanden, kun husene 16-24 er af værdi som sammenhørende med de tilsvarende huse i Mikkelsgade. På nordsiden lå indtil fornylig et dejligt bindingsværkshus, hvor der nu er et grimt hul. Kun nr. 11 er tilbage som repræsentant for bindingsværket i hele kvarteret,

men til gengæld af en sådan værdi at den er uundværlig i dette gadebillede. Forsvinder dette hus, vil gadens udvikling henimod en kedelig baggade med et enkelt supermarked være fuldbyrdet. Glemmes må det heller ikke at vikingetidens Viborg ligger netop under denne gade.

VIBORG BYMIDTE

Sortebrødre Kirkestræde

Få gader i Viborg har haft sådanne muligheder for et stemningsfuldt gadebillede, – og få gader i byen er i den grad blevet spoleret. Søndersgns Kirke, der nu ligger lidt ensomt, havde en gang på nordsiden af strædet to lange bindingsværkslænger, hvor nu en parkeringsplads fjæler sig. Lige så meget Domkirkens omgivelser er blevet plejet, lige så meget er Søndersgns Kirkes omgivelser blevet misrøgtet, og det er endda ikke den mindst interessante af de to kirker. Kirkens placering på en høj ville ellers komme helt til sin ret, hvis der fra denne

høj også var en køn udsigt, når man først kom derop, og hvis man som modsætning havde et sluttet gadebillede omkring kirken. Derfor må gadens nordside absolut lukkes med et langt hus sammen med det pragtfulde stengærde, der allerede er. I dette bybillede vil hjørnet af Mageløs have en kolossal betydning. Herved kunne man genskabe den ærværdige stemning som nu hviler over gadens østende med Stiftsprovstegården, den smukke brolægning og udsigten ned over Leonisgade og søen.

VIBORG BYMIDTE

Sct. Villadsstræde

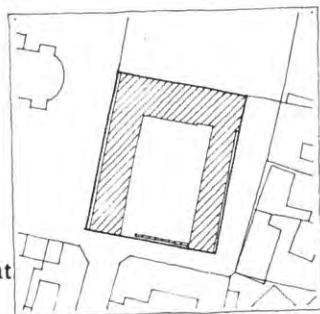
En lille, men meget køn gade, hvor alle tre huse er bevaringsværdige. Såvel det nye »funkis«hjørne som det lange hus nr. 1 giver stedet et fornemt præg. Men dette understreges også yderligere af de to træer foran indgangen. Sammen med Bispegården er det det eneste sted i byen, hvor den tidligere meget almindelige skik med at have træer

som »bislag« endnu ses. Som man ser, er det virkelig et eksempel til efterfølgelse, først og fremmest i de fremtidige gågader, men også på fortovene i resten af byen, hvor disse i takt med den faldende trafik bliver bredere.

Domkirkestræde 1

Bispegården
Mtr. nr. 139
B
Beboelse, bispekontor
Opført 1728
af bygmester C. Stallknecht
Omb. 1885, 1920'erne

Beskrivelse: Længe i nord: 8 fag, 2 etager. Helvalmet tegltag med tagkvist i vest, grundmur af gullige munkesten. Kraftig profileret hovedgesims, hvide kvadersten i soklen. – Længe i vest: 12 fag, 1 etage, tegltag, mod syd helvalmet, grundmur af gullige munkesten, i syd-gavl røde do. sten og kampestenssokkel. Do. hovedgesims. Brun dobbelt klassicistisk fyldingsdør med indfatning, rude over samt akantusværk. 2 lindetræer foran. Bagside: røde munkeskifter i kælderetage. 3 tagkviste. Del af nord- samt østfløj nyere: 1 etage, blank mur, tegltag. Overalt brune sprossevinduer, nyere lyse trædøre.

Bemærkning: Den nok betydeligste af barokbygningerne om Domkirken, som bygningsmonument og faktor i byens historie af enorm værdi. Velux-vinduerne i tagfladerne skæmmer noget – især på vest-længen.

Historie: Opført 1728 af arkitekt C. Stallknecht, men ihvertfald nordfløjen hviler på kældre fra middelalderlige bygninger, rimeligvis Mariaklostret. Dele af interiører af Stallknecht endnu bevaret. Nord-fløj forlænget 1885 af H. Paludan, øst-fløj grundmuret i 1920'erne.

Vedligeholdelse: God.

Domkirkestræde 8

Mtr. nr. 315
C
Forhus
står tomt
Opført 1816
Omb. 1867 og ca. 1880,
1894 og 1928

Beskrivelse: 4 fag, 1 etage over høj kælder, tegltag. Over de to midterste fag en kvist med lav frontispice. Grundmur til gade og gård, i gavlen mod vest sort afstolpet bindingsværk. Facaden gulkalket med svag fugning i kvadre. Blågrå kælder, 1/2 sten fremspringende sokkel. Hvid taggesims og kvistgesimser. Brune sprossevinduer. Trappe af 3 stentrin til rødbrun dobbelt fyldingsdør med overvindue. Gavl mod vest med gule tavler, heri en hejsebom og indgang ad 2 stentrin til brun bræddedør. Herfra 9 stentrin ned til gårdhaven. Bagsiden i blank mur med fuld kælderetage. 1 fag kvist over.

Bemærkning: Arkitektonisk et hus af meget fin holdning og karakter, præger derfor helheden og virker som pendant til nr. 12.

Historie: 4 fag bindingsværk opført 1816 for politibetjent Brandt, Facaden grundmuret efter 1867 og bagsiden nybygget senere. 2 fag kvist over facaden 1894, og frontispice 1928 over kvisten.

Vedligeholdelse: Dårlig.

Huset gennemgribende istandsat i 1973.

Domkirkestræde 12

Mtr. nr. 317a
C
Forhus
Beboelse
Opført ca. 1857

Beskrivelse: Forhus: 3 fag, 1 etage, grundmur, tegltag med kvist, sort sokkel. I gavlen spinkelt, sort afstolpet bindingsværk. Gulkalket med hvid taggesims. 2 stentrin til brun fyldingsdør med overvindue. På bagsiden høj cementtrappe til brun bræddedør, brun, skrå kælderluge med overstykke med rød bemaling. Overalt brune sprossevinduer.

Bemærkning: Huset meget vigtigt i husrækken. Velproportioneret lille facade, som passer til nr. 8.

Historie: Antagelig det under Mathiasgade 57 i 1857 taxerede »tværhus« i nord 4 fag, bindingsværk, tilhørende skomager Harthimmer. Huset ses ikke medtaget på matrikelskortet 1858, men er antagelig bygget kort før. Facaden grundmuret efter 1867.

Vedligeholdelse: Dårlig.

Domkirkestræde 16

Mtr. nr. 142
C
Baghus
Beboelse
Opført 1865

Beskrivelse: 1 etage grundmur. Rødkalket mod gård med hvid savskiftegesims. Sydgavl og bagside i blank mur. Tegtag. Brune sprossevinduer.

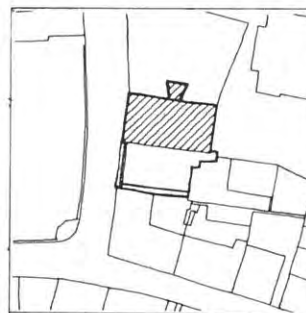
Bemærkning: Beliggenheden gør baghuset værdifuldt; det ligger højt over Sct. Mathiasgade. Husets stilfærdige udformning er også af værdi på dette sted.

Historie: Del af forhus bygget for bødker C. C. Lund 1857–67. Baghuset 1865. Resten af forhuset antagelig bygget 1878 for samme Lund.
Vedligeholdelse: Nogenlunde.

Gammeltorv,

Det Gamle Rådhus
Mtr. nr. 311a og 311b
A
Museumsbygningen
+ mur mod Mogensgade
Museum
Opf. 1728–30 af landbygmester Claus Stallknecht

Beskrivelse: 7 fag mod Torvet. 1 etage over høj kælder, 3 fag kvist med frontispice. Helvalmet mansardtag med sortglacerede tagsten. Profileret sternbrædt, hvidmalet. Sokkel af granit, ellers blank mur i gule sten, over kælderetage et vandret murbånd. Brændte fuger i facaden. Kvaderlisener i hjørnerne og om midterpartiet. Kraftig hvid hovedgesims – do. bæltegesims og gesimser i kvisten. Hvide sprossevinduer overalt. Indgang ad høj muret trappe med 12 stentrin. Jerngelænder med lænker. Dobbelt mørkegrøn barokfyldingsdør med overvindue, indfatning i sandsten med pilastre og svejftet fronton. Heri initialerne »F 4.« i relief, rødt, guld og blåt. I frontispicen vindue med buestik og indfatning, derover liljeanker. I gavlene 3 fag vinduer. Mod gård: som facaden uden kvist. Muret sokkel med profilkant. Tagrytter af brunt tømmer og gule sten med kobberspir og forgyldt vejrløj.

Bemærkning: Husets store værdi er velkendt i byen.

Historie: Byens gamle rådhus, opført 1728–30 af Stallknecht. Hovedtrappen fra 1817. 1859 nyt spir. Museum 1889.

Vedligeholdelse: God.

Gravene 36

Mtr. nr. 175
C
Forhus
Butik, beboelse
Opført 1851

Beskrivelse: 9 fag, 2 etager. Grundmur, tegtag halvvalmet mod syd. Sort sokkel, lysegult malet mur. Hvid taggesims og indfatninger om døre og vinduer i begge etager. 1 tagkvist. Mod syd port med brune fløje med lysegule fyldinger. I underetagen butiksindretning. I overetagen brunbejdsede helrunder. Bagsiden gul, overkalket bindingsværk med brune sprossevinduer, næsten dækket af nyere tilbygning.

Bemærkning: Det godt proportionerede hus er en god repræsentant for senempiren i Viborg, men er dog forringet ved moderne facadeenkelteder, hvoraf især de uopdelte vinduer virker skæmmende. Butiksfacaden dog ret vellykket. Huset fortjente en mere værdig nabo mod syd.

Historie: Bygningen opført 1851 for skomager P. Chr. Møller.

Vedligeholdelse: God.

Gravene 38

Mtr. nr. 174d

C

Forhus

Beboelse og butikker

Opført ca. 1860-70

Omb. 1930

af arkitekt J. Madsen

Beskrivelse: 8 fag, 2 etager. Grundmur. Tegltag med 4 fag kvist over midten med frontispice samt 2 gavlkviste. Kvadratiske brune sprossevinduer med hvide rammer og indfatninger, facade hvidlig malet. Gesims over butikkerne. Port mod øst med buet indfatning, heri 4 sten-trin til rød dør med rude i. 1. etage butikker. Bagside med røde sprossevinduer.

Bemærkning: Nyere hus i stilfuld udførelse, såvel for- som bagside. Huset medtaget p. gr. a. dets betydning for gadebilledet omkring Vagtbygningen. Materialevalget ved butikkernes facadeudformning skæmmer den ellers rolige gadeside.

Historie: Ældre hus fra 1860-70 helt ombygget med ny facade, 2. etage og frontispice 1930 af arkitekt J. Madsen for regimentsmusiker Anton Jensen.

Vedligeholdelse: God.

Lille Sct. Hansgade 20
„Den gamle Vagt“

Mtr. nr. 176

B – Fritliggende bygning

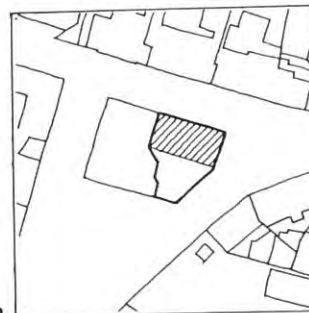
Garnisonsmuseum,

beboelse m.m.

Opført 1805

af Villads Stilling efter

tegninger fra militæretaten

Beskrivelse: 7 fag, 2 etager. Grundmur, tegltag helvalmet. Lysebrun stænkpudsset mur. Mod nord og syd 2 brune dobbelte fyldingsdøre med stentrin foran. I øst-gavl do. trin og do. dør i rundbuet portall-niche med slutsten. Brune sprossevinduer med hvide rammer og kob-bersålbænke i begge etager. Her foran et rødt skilderhus.

Bemærkning: Bygningens beliggenhed her ved Gravenes udmundning i Ll. Sct. Hansgade er af uvurderlig betydning for denne plads. På nært hold virker den stænkpudsede overflade ubehagelig og forkert.

Historie: Bygningen opført 1805 af Villads Stilling. Ligheden med den forsvundne vagtbygning i Ålborg skyldes Fr. VI's ønske om, at bygningen her blev opført efter en lign. plan, som den bygningen i Ålborg var blevet opført efter året før.

Vedligeholdelse: God.

Lille Sct. Hansgade 22

Mtr. nr. 173b

C

Hjørnehus

Forretning og værksted

Opført før 1781

Omb. 1847-57

Beskrivelse: Hjørnet af Ll. Sct. Hansgade. 1 etage. Grundmuret facade med rundt hjørne. Bølgeaternittag. Grålig maling, sort sokkel. Hjørne-butik med 5 store butiksvinduer i 1 rude med rundbuet overkant og mørkegrønne karme. I hjørnet mørkegrøn fyldingsdør med glasrude, buet overvindue. 1 halvrunder stentrin. Mod Lille Sct. Hansgade 1 grøn dør og 1 do. sprossevindue, mod Store Sct. Hansgade butik og 1 vindue. Bagsiden gulkalket med rødbrune sprossevinduer, i Lille Sct. Hansgade længen med sort afstolpet bindingsværk.

Bemærkning: Hjørnets vinduer er morsomme og smukke for huset. Resten mod Store Sct. Hansgade burde have samme vinduer og diskrete skiltning. Huset danner i sin hovedform med modsatte hjørne en fin og behagelig indgang til Store Sct. Hansgade, men bølgeaternittaget svækker denne virkning en del.

Historie: 11 fag bindingsværk og 3 do. fag mod Lille Sct. Hansgade fra før 1781, grundmures mod Store Sct. Hansgade 1847-57. Butik nævnes allerede 1847, men hjørnebutikken stammer måske fra om-takseringer i 1872 og 1882.

Vedligeholdelse: Nogenlunde.

Store Sct. Hansgade 1

Mtr. nr. 168a

C

Forhus, sidehus, baghus
Vinhandel

Opført 1726–46 (forhus)

Omb. 1859, 1860 (kors-

hus) sidehus 1745–56,

do. i V. 1866

Beskrivelse: 6 fag, 2 etager grundmuret forhus, tegltag med afvalmede gavle til begge sider. Sort sokkel, ellers lysegul malet. Indfatninger om 2. etages vinduer med gesims over og småkonsoller under. Port med rundbuet stik, indfatning og gesims. Mørkebrune sprossevinduer. Indgang ad glasdør i lakeret træ. Port med mørkebrune bræddefløje med gangdør. Gulmalet trævinkelase som skilt foran facaden. I porten hejsetalje og et træskilt »J. Jensen Firma Oprettet 1813«. Her indgang ad en brun fyldingsdør. 1 fag på bagsiden gulkalket, ellers et korhus i 2 etager i gule sten, tegltag og spidsgavl mod gården. En brun dør med jerntrappe og en kælderlem. – Sidebygning i nord 2 etager gulkalket grundmur, bindingsværk i gavlen, tegltag afvalmet i vest. Derefter et lille tilbagetrukket sidehus, gulkalket med sort afstolpet bindingsværk i 2. etage. Derefter et sidehus 2 etager grundmuret i gule sten, portåbninger med buet stik. Baghus i 1 etage af brunt afstolpet bindingsværk med gule tavl og en stor port. Tegltag. Overalt brune sprossevinduer.

Store Sct. Hansgade 2

Mtr. nr. 167

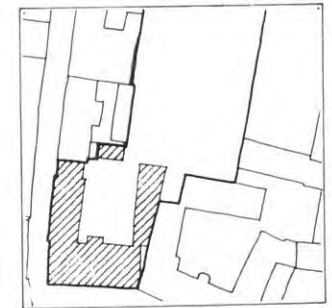
A

Forhus mod Nytorv,
sidehuse og lysthus
Amtmandsbolig

Opf. 1758 (østre side-

hus 1951) af N. H. Rieman

Lysthus opf. 1791–99

Bemærkning: Hele ejendommens funktion som vinhandel i den store stil forlener gårdsrummet med en storartet atmosfære. Store tønder og stabler af flaskekasser giver gården et præg af gammel købmandsgård i flittig brug. Ydermere er gårdsrummet helt omgivet af prægtige bygninger, såvel de forskellige dele af ejendommen som bagsiden af Svaneapotekets sidehuse. Korshuset bag forhuset er godt proportioneret og et smukt bevis på traditionens magt i den gamle stiftsstad. Gadesiden, der har undgået enhver form for butiksendretning, er indelt i fem vinduesakser og et bredere portfag og yder sammen med Svaneapoteket noget væsentligt til arkitekturbilledet af Nytorv. Lige meget hvorfra man kommer, hører de to facader uløseligt sammen. Dog: taget mangler skorstene.

Historie: Forhuset opførtes efter branden 1726, men inden 1746 for landstingshører Wilh. Riis. I kælderen findes ældre murrester. Taget har måske også været helvalmet som Svaneapoteket. Den nuværende facade stammer fra en ombygning 1859. Det ældste sidehus nærmest forhuset er opført 1745–56, mens den vestligere del er fra 1866. Korshuset på forhuset opførtes 1860.

Vedligeholdelse: Forhuset: God, iøvrigt: Nogenlunde.

Beskrivelse: Mod Torvet 7 store fag. Grundmur. 1 etage over høj kælder. Helvalmet tegltag med 2 murede tagkviste i gavlen og gavlkvist over de 3 midterste fag, frontispice med svungen gavlf. Blank mur overalt. Granitkvadre i soklen, kælderen springer 1/2 sten frem, afsluttet foroven med profileret rulskifte. Kvaderlisener i hjørnerne og om midtfagene. Om vinduerne knækkede indfatninger. Om midtfaget i 1. etage pilastre og en halvrund fronton over. Enkelte profiler i gule sten. Sandstenstavle: »JANUS FRIEDENREICH : ANNE MARGRETE LINDE«. I frontispicen en oval rude, kammen afdækket i cement. Brolægning foran huset afgrænset af granitpiller med kælder imellem. Hvide sprossevinduer, kældervinduerne med fladbuestik. Bagsiden hvidmalet, sort sokkel. 3 fag gavlkvist med frontispice. Fremspringende dørparti med halvrund fronton over 2 pilastre. Dobbelt brun empirefyldingsdør med halvrund overvindue, herfor 3 stentrin. Brune sprossevinduer, en kældernedgang. Sidelænge i øst rødkalket med hvid taggesims, sort sokkel. Sidehus i vest i 2 etager. Mod Sct. Hansgade i blank mur. Kamtakkede gavle. Gårdsiden hvidkalket. Mod nord port, hvori stukloft og mursider i munkeskifter. Sokkel af granitkvadre.

Lysthus i nord – 4 fag 1 etage rødkalket med blågrønne sprossevinduer og 1 dobbelt bræddedør mod gården og hvid taggesims. Tegltag med afvalmede gavle. I østgavlen indgang med hvid dør og 2 mindre hvide sprossevinduer med halvrunde ruder til en halvrund havestue. Brolagt gårdsplads. Have med trælysthus og store træer.

Bemærkning: Husets betydning for byen er velkendt. Smukt nyt sidehus. Lysthuset i gården er desværre ret misligholdt. Den store have enestående i byen, omgivet af baghusmure og småbygninger. Nybygningen mod Sct. Hansgade er ret miljøfremmed, men heldigvis hvidkalket mod gården. I denne bygning ses i porten oprindeligt murværk i munkesten.

Historie: Portal mod gården fra 1791–1801. »Lysthuset« nord i går-

den er en vognremise fra 1791–99, hvori en »havestue« er indrettet 1847–57. Bygmesteren er for forhusets vedkommende meget sandsynligt Nicolaus Heinrich Rieman, for hvem de svungne gavle er et ret typisk træk, og som var bosat i Skive i længere tid. Portalen på bagsiden stammer fra en ombygning 1794 eller 1799 og bringer V. Stilling i erindring. »Lysthuset« bygget før 1801 som vognremise, men »Havestue« nævnes første gang 1857. Sidehus mod Sct. Hansgade bygget 1895 af arkitekt Hack Kampmann med bibeholdelse af meget interessante og værdifulde bygningsrester, dels fra sidelængen fra 1750 (se Store Sct. Hansgade 4), dels fra middelalderlige bygninger, måske en del af Sct. Hans-kloster og kirke.

Vedligeholdelse: God.

Store Sct. Hansgade 4

Mtr. nr. 166

(B)

Forhus

Kontorer

Opført ca. 1750

ombygget 1870

af ark. Jul. Tholle

Beskrivelse: 9 fag, 2 etager, tegltag. Grå sokkel. Hvidmalet mur. I underetagen 6 fag, der springer frem og som består af rundbuede vinduer med kvaderpudsede indfatninger, foroven svagt spidsbuede. Herimellem små relieffer med apotekerstave. Derover kraftig gesims med tandsnit og æggestav. »338« i jerntal. I overetagen 3 lisener. Grønne sprossevinduer, i underetagen helruder med halvrund rude over. Port med grønne fløje, hvori en fyldingsdør.

Bemærkning: Den fint bevarede ejendom med det ejendommeligt virkende midterparti vidner udmærket om arkitekten, Tholles, store interesse for den tidlige italienske renaissance.

Historie: Nr. 4–6 opførtes ca. 1750 som een lang grundmuret beboelseslænge for Janus Friedenreich og Anne Margrethe Linde. Nr. 6 er nu helt ødelagt, især ved ombygningen 1971–72, mens nr. 4 står som det blev ombygget og forhøjet 1870 for købmand Natalius Samson med Julius Tholle som arkitekt.

Vedligeholdelse: God.

Store Sct. Hansgade 10
(Lille Sct. Hansgade 24 A)

Mtr. nr. 163a

C

Hjørnehus

Butikker, beboelse

V-længen opført efter 1726

Del af N-længen fra 1807

Enkelte omb. 1870'erne

Beskrivelse: 9 fag + port + afskåret hjørne mod nord og længe mod vest med 3 fag helvalmet kvist. 1 etage grundmur, tegltag. Profileret hovedgesims af træ i kvisten, mod nord muret do. Sort sokkel, hvidkalket mur, dog hjørnebutik lysegrøn med kvaderfugning i piller, heri indgang ad dør med rundbuet stik, indfatning og fronton over. Mod vest 2 butikker, et vindue under kvisten med pilasterindfatning og fronton. Indgang i port mod øst ad grøn trætrappe med udskåret gelænder til fyldingsdør med indfatning. Bagside hvidkalket, 2 tagkviste, høj stentrappe, kældernedgang. Overalt grønne døre og do. sprossevinduer.

Bemærkning: Gården formår endnu at hævde sig smukt i gadebilledet og er en værdifuld faktor i den gamle bys arkitekturbillede, men facaden langs Store Sct. Hansgade skæmmes voldsomt af butiksindretningen og trænger vældigt til en regulering.

Historie: Vest-længe opført efter 1726 af rådmand Naaman Harch, sandsynligvis på ældre murværk fra en tidligere adelsgård, kvadre måske fra Sct. Hans Kloster. Østligste del af nord-længen og kvisten tilføjet 1807 for oberst v. Schurhardt. Enkelte ændringer i 1870'erne.

Vedligeholdelse: Nogenlunde.

Hjultorv 9, Hedeselskabet

Mtr. nr. 264

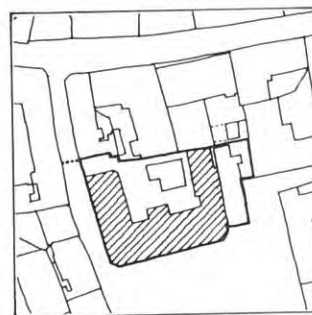
C

Forhus, sidehuse

Kontorer

Opført 1867

af ark. Tholle

Beskrivelse: 9 store fag mod Hjultorv med afskårne hjørnefag, 2 etager, grundmur over høj kælder, eternitskifertag mod torv og gade, iøvrigt tegl med 4 skorstene og flagstang. Pudset og gulmalet. Kælder og 1. etage refendfuget, gesims over kælder. Indfatning om vinduer. Herover bæltegesims, vinduesindfatninger med gesims og konsoller over og balusterfelter under. Hovedgesims med tandsnit. 5 stentrin til dobbelt fyldingsdør med halvrundet overvindue, buet indfatning. På hver side frisøjler med fronton over. I guldbogstaver »DET DANSKE HEDESELSKAB«. Foran huset 6 klippede træer og 2 statuer. Mod Lille Hjultorvgade 7 fag vinduer, som hovedfacaden, - dog 2. etage med enkle indfatninger. Overalt hvide sprossevinduer. Bagside gulkalket.

Bemærkning: En af byens stateligste bygninger. Præger hele torvet på en afgørende måde. Simpelt hønsenet om den fine forhav.

Historie: Opført 1867 af muremester C. W. Jensen og fæstemand I. Nielsen, tegning af arkitekt Tholle. 1923 udvidet og ombygget mod Hjultorv af arkitekt Fr. Jensen, hvor de 2 sidefløje bagud fik påsat en etage.

Vedligeholdelse: God.

Hjultorv 11

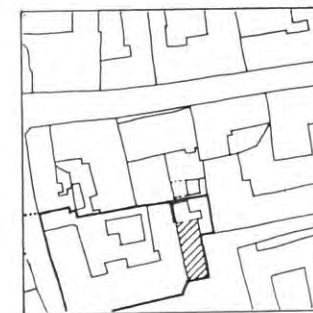
Mtr. nr. 264

C

Forhus

Beboelse og kontor

Opført ca. 1876

Beskrivelse: Gavl mod Hjultorv 2 store fag og mod Hjultorvgade 7 fag. 2 etager, blank mur. Tegltag. Kamtakket gavl mod torvet med spidsbuede og cementpudsede blændinger. Takket hovedgesims mod øst. Hvide sprossevinduer med buestik over. Mod torvet granitsokkel, mod gaden sort sokkel.

Bemærkning: Pudsigt lille middelalderpastiche, kilet ind mellem Hjultorvgade og Hedeselskabet. Af værdi for den hyggelige krog og som afslutning af Store Hjultorvgades gadebillede.

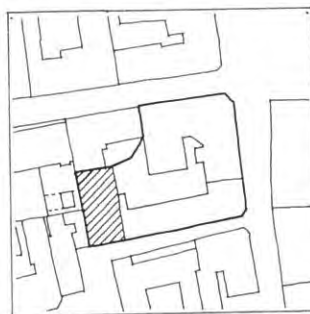
Historie: Antagelig opført ved en om- og nytaksering 29/8-1876 for glarmester J. Schibler.

Vedligeholdelse: God.

Store Hjultorvgyde 1

Mtr. nr. 255
C
Gavlendt hus
Beboelse og kontorer
Opført 1877
af ark. H. Paludan

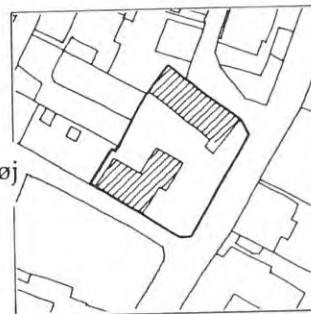

Beskrivelse: Bagbygningen med syd-gavl til Store Hjultorvgyde. Heri 4 fag + 1 fag indgang, 2 etager, grundmur, helvalmet tegltag med tagkviist, blågrå fremspringende sokkel, lysegrå malet mur. Indfatninger om vinduer og bæltegesimser mellem etagerne. Pilastre i under-etagens 2 yderste fag. Hvide sprossevinduer. Indgang ad 2 stentrin til lakeret plankeklædt dør, buet indfatning og slutsten, buet vindue over med blyindfatning. Vestsiden af bygningen gulkalket.
Vedr. den lange lagerlænge: Se under Store Sct. Mikkelsgade 29.
Bemærkning: Bygningen danner et hyggeligt hjørne ved Hjultorvet med sin nydelige facade og er nødvendig i den hyggelige gyde.
Historie: Baghus til Store Sct. Mikkelsgade nr. 29, omtakseret 1878 til 2 etager og beboelse for enkefru Essemann »efter Arkitekt (Hother) Paludans Tegninger«.
Vedligeholdelse: God.

Sct. Leonisstræde 1
„Domprovstegården“

Mtr. nr. 339
A
Hovedfløj, sidefløj, tværfløj
Beboelse
Hovedfløj opført o. 1500
Sidefløj 1855, tværfløj
1700-tallet

Beskrivelse: Hovedfløj: 2 etager. Røde munkesten i skifter, der skræner parallelt med gaden. Tegltag og trappegavl. Vest-gavl med rund- og spidsbuede høje blændinger med trappefrise under. Mod syd vinduer og en blændet dør i spidsbuede muråbninger med 1/2 stens tilbageliggende, fladbuet spejl i 1. etage. I kælderetagen vinduer med gitre for. Overalt lyseblå sprossevinduer med hvide rammer. I øst-gavlen glasdør med empireindfatning og 3 vinduer, to med halvrund overside, hvoraf det ene er blændet. Over disse 2 vinduer en trappefrise. Sidefløj: 2 etager over høj kælder, delvist overpudset mur af røde sten. De to vinduer i 2. etage med spidsbuet mur-åbning. Nord-gavl hvidkalket med bogstaverne »LNBD 1856 LCUD«, samt spidsbuede vinduer og blændinger. 6 stentrin til dør med overvindue. Trappegavl. Bagsiderne hvidkalkede med sort sokkel. 4 stentrin til svær ferniseret trædør med overvindue og jerngelænder, herom dobbelte pilastre og spids murbue over. Tværlænge: mod øst 3 fag, grundmur. 1 etage med høj sort sokkel, tegltag. Hvidkalket mur. 6 stentrin til grå fyldingsdør med overvindue. Derefter følger et stykke med sort afstolpet bindingsværk og hvide murtafl, sort sokkel med kampesten. Dernæst en port og mod vest tilbygning i sort afstolpet bindingsværk med hvide murtafl. Over hele tværlængen tegltag. Porthammer på-

malet »Viborg Stiftsprovstegård«. Grå portfløje. I porten 2 stentrin til grå fyldingsdør. Bagside øst for porten i grundmur, mod vest bindingsværk. Overalt grå sprossevinduer.
Bemærkning: Sammen med Gråbrødreklostret er Stiftsprovstegården ene om at kunne fremvise originale gotiske gavle. Vest-gavlen synes at afspejle Sortebrødre Kirkes pragtgavl, der i 1726 styrtede ned. Den gamle gårds betydning for arkitekturbilledet i Viborg er letfatteligt. Beklageligt er det, at en lang bindingsværkslænge, der lå langs Sortebrødre Kirkestræde og på afgørende måde støttede huset, er blevet erstattet af et nyt hus.
Historie: Om Stiftsprovstegårdens ældste historie ved vi intet, idet den kun kan følges tilbage til 1683, hvor den var adelsgård. Ved branden 1726 led den kun ringe skade. Efter at være ejet af byfogeder og senere at have fungeret som fængsel under tugthuset, købtes den af overretsassessor Bregendahl, der lod sidefløjen bygge i 1855. Samtidig blev hovedfløjen istandsat, d.v.s. at alt gammelt, døre såvel som paneler, blev erstattet af senklassicistiske enkeltheder. 1872 blev gården sæde for domprovsten. Forhuset istandsat 1910-12 og tværhuset ca. 1960.
Vedligeholdelse: God.

Sct. Leonisgade 10

Mtr. nr. 327e

C

Forhus, gavlhus

Beboelse

Opført ca. 1877 og evt. før
(omb. 1915)

Beskrivelse: Forhus: 6 fag + afskåret hjørne, 1 etage, grundmur, facade i blank mur af røde sten, bagside gulkalket. Sort bølgeaternittag. Sort sokkel. Takket gesims. Hvide vinduer med hvide sålbænke. Dørparti listebeklædt med dør i højre side med brunt råglas. Sidehus og gavl i syd gulkalket med sort sokkel, delvis af kampesten. Store mørkeblå vinduer. Den østlige del af sidehuset har tegltag med helvalm.

Bemærkning: Stort og roligt hus, som virker godt i gadebilledet. Dørpartiet er ikke i sammenhæng med husets ydre. Smuk bagside mod Lille Sct. Mikkelsgade og af stor værdi for skrænten. Bølgeaternittag ikke heldigt.

Historie: Oprindelig del af nuværende nr. 12, men fraskilt og nybygget efter 1877, sidelængen antagelig noget ældre.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Leonisgade 12

Mtr. nr. 327a

C

Forhus og sidehus

Katolsk kirke

Opført 1734

af J. G. Hödrich

Ombygget (kapel) 1946

Beskrivelse: Een høj etage. Grundmuret. Forhuset 5 fag + port i syd. Tegltag, helvalmet mod nord og sammenskåret med vindfangtes ligeledes teglhængte og helvalmede tag. Brunlig pudset mur med hvid gesims og indfatninger i flade lister omkring vinduerne. Over indgangs døren er husets hvidtede gesims ført med omkring en halvcirkelformet fronton. Porten brun, hvide vinduer. Bagsiden lyst gulkalket med hvid gesims, sort sokkel og høj kælder. Sidehus i nord, 6 store fag mod gården. Sort bølgeaternittag med halvvalm over østgavlen. På nordsiden af en 3 fags udbygning ses udkragede bjælkehoveder under taget, ellers nyere grundmur.

Bemærkning: Nænsomt moderniseret, dog må det beklages, at der til sidehuset er anvendt bølgeaternit og at hovedhusets tegltype afviger fra den traditionelle vingetegl. Huset er af stor virkning, især fra trappen ved Leonigade p. gr. a. bygningens størrelse og høje tagrejsning.

Historie: Genopført 1734 over middelalderlige kældermure af J. G. Hödrich for Anna Schive med vid anvendelse af brugte mursten. Istandsatt 1946 og indrettet til katolsk kirke (Sct. Kjeld). På grunden lå den nu forsvundne Drottens Kirke.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Leonisgade 14

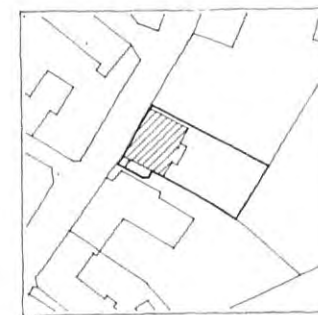
Mtr. nr. 328

C

Villa

Beboelse

Opført 1919

Beskrivelse: Villa, 5 fag, 1 etage over høj kælder, grundmur, sortglaseret tegltag, mansard til alle sider og helvalmet. Grå cementpuds. Yderfagene refendfugede, fremspringende sokkel. 3 hvide kviste i taget mod gaden. Indgang i åbent vindfang med 5 granittrin til brun dør med overvindue, rundbuet med farvet glas. Gavlsiderne refendfugede. Mod haven karnap med veranda og 2 fags frontispice, 2 tagkviste, som forsiden. Overalt hvide sprossevinduer.

Bemærkning: Et værdigt og enkelt hus i stilfærdig nyklassicisme.

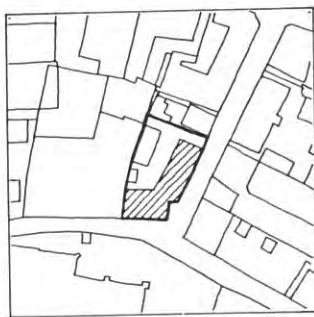
Historie: Opført 1919 for fuldmægtig H. Guldager. Arkitekten kendes ikke.

Vedligeholdelse: God.

Mageløs 1

Sortebrødre Kirkestræde 3
Mtr. nr. 305a /
C
Forhuse
Beboelse
Opført 1726–37
og 1791–1801

Beskrivelse: Mod øst langs Mageløs 10 fag, 1 etage bindingsværk. Tegltag. Sort afstolpet bindingsværk med hvide tavler og sort kampestenssokkel. Grundmurede gavle, bagsiden som forsiden. Mod syd langs Sortebrødre Kirkestræde 5 fag, 1 etage med grundmuret facade. Tegltag med 3 tagkviste, halvvalmet mod øst, halvvalmet mod vest. Begge gavle og bagside i bindingsværk, bagsiden med gennemstukne bjælketappe og tagskægsknægte. Vestgavl overkalket, ellers sort afstolpet tømmer. Overalt røde sprossevinduer og fyldingsdøre.

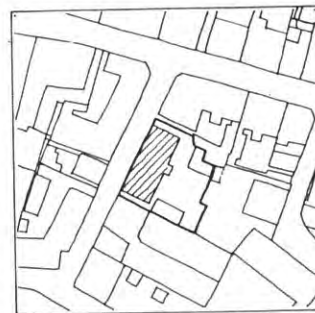
Bemærkning: Husets betydning for miljøet om kirken kan ikke vurderes højt nok. De traditionelt behandlede længer er en pryd for hele kvarteret. Kvistene mod Kirkestræde har lidt voldsomme detaljer og den vestlige skorsten er i placering og udformning uheldig. Huset savner meget en nabo mod vest, hvor nu en parkeringsplads breder sig, – heller ikke naboer og genboer i Mageløs er lige heldige. Forsvandt dette hus, ville en hel bydel falde sammen.

Historie: Kirkestrædefløjen opført 1726–37 for ritmester Lewetzau til Tjele, Mageløsflojen 1791–1801 for skræddermester Just Lund.
Vedligeholdelse: Dårlig, men mod Mageløs smukt plejet.

Mageløs 4

Mtr. nr. 337a
C
Forhus
Beboelse
Opført efter 1726
Ombygget 1847 og 1852

Beskrivelse: 13 fag, een etage, dels bindingsværk, dels grundmur. Skifertag mod gaden. Mod gården, hvor taget er løftet op til 2 etager, pap og tegl. Taget er halvvalmet mod syd og indeholder 2 kviste mod gaden og to mod gården. Gadefacaden er grundmuret og pudset og er sammen med den store, trukne gesims hvidmalet. Den fremspringende sokkel er sorttjæret. Blå vinduer, hvoraf de 5 nordligste er større end de øvrige samt blå fyldings-fløjddør med 2 stentrin ca. midt i huset og blå fyldingsdør med glaser i den sydlige del. Mens syd-gavlen er grundmuret står nordgavl og den forhøjede gårdsdør med sort afstolpet bindingsværk og hvide tavler. Kvistene mod gården er beklædt med brune brædder. Udvendig trætrappe mod gården, delvis overdækket. Blå vinduer og 2 blå fyldingsdøre.

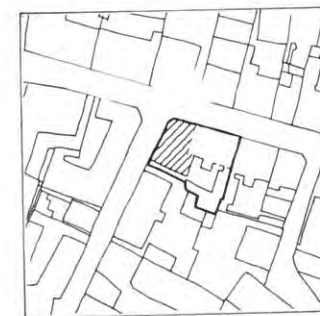
Bemærkning: Lang, rolig gadefacade med en fast fagtakt og en fornem gadedør. Dog er kvistene mod gaden ude af proportion med facadens øvrige dele og deres udformning er uheldig. Den »hjemmelavede« bagside er forvirret, men morsom – i hvert fald svarer den ikke så lidt til gadens navn, »Mageløs«.

Historie: Bindingsværkshuset opført efter branden 1726. Ombygges med ny facade 1847 for snedkermester Joseph Vater Støttrup. Bagsidens overbygning tilføjet så tidligt som 1852.
Vedligeholdelse: Nogenlunde.

Mageløs 6

Mtr. nr. 336
C
Forhus (Hjørnehus)
Beboelse og forretning
Opført 1872

Beskrivelse: 2 etager, grundmur med tegltag (mod Mageløs delvis skifer). Mod Mathiasgade 2 fag og et skråt afskåret hjørnefag, mod Mageløs 5 fag foruden hjørnefaget. Spidsgavl mod Mageløs, 4 fag bred. Pudset, gråmalet facade med trukken gesims. Trukne indfatninger og sølbænke. Fremhævede felter under vinduerne, som er hvide sprossevinduer med buet overkarm. I hjørnefaget en indgangsdør med 2-trins stentrappetrappe og i sydligste fag mod Mageløs en fyldingsfløjddør med overvindue. Dørene brune.

Bemærkning: Butiksindretningen er et eksempel på, hvorledes forkert valgte materialer og ubetænksom udformning og skiltning kan skæmme et ellers pænt hus. Huset er som begyndelsen på en ensartet husrække i senklassicistisk stil vigtigt for gaden.

Historie: Opført 1872 for skomager A. P. Ballund.
Vedligeholdelse: Dårlig.

Sct. Mathiasgade 41

Mtr. nr. 260

C

Forhus (Hjørnehus)

Forretning

Opført 1873–77, evt. før

Beskrivelse: 2 etager, grundmur, mod gaden mansardtag med sortglaceret tegl og sort profileret sternbrædt. Mod Mathiasgade 6 fag ordnet symmetrisk med 4 samlede fag og for hver ende et fremhævet yderfag. Mod Hjultorv 2 fag, hjørnefaget skråt afskåret og fremhævet med refendfugning og muret kvist omgivet af kanellerede pilastre og kronet af segmentfronton. I mansardetagen 4 kviste mod Mathiasgade, 1 mod Hjultorv. Facaden er pudset og malet og kronet af en kraftig, trukken gesims med tandsnit. De mange trukne og støbte facadedetailler afbrydes ved det trukne bånd under 1. sals vinduer. Herunder fremtræder facaden ganske glat, bortset fra det østligste fag, der endnu fortæller om en kraftig kordongesims og en refendfugnet underetage.

Bemærkning: Huset ligger på et centralt hjørne og danner med sin hovedfacon en god overgang fra gade til torv. Bygningen skæmmes noget af stueetagens forretningsindretning, der slår fagtakten i stykker og som præges af den ferske og lidt usikre holdning til materialevalg.

Historie: Om- eller nybygget 1873 og 1877–78, hvor der indrettes apotek, for snedkermester Preisler. Evt. er den østlige del af huset fra før 1867 men efter 1857.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Mathiasgade 43

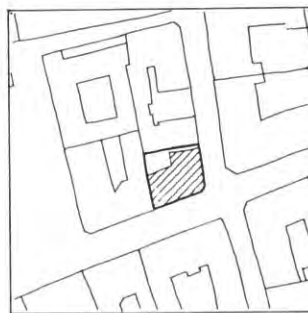
Mtr. nr. 259b

C

Forhus (Hjørnehus)

Beboelse, Forretning

Opført 1876

Beskrivelse: 3 etager, grundmur, eternitskifertag med 3 store kviste. Mod Mathiasgade 5 fag, mod Store Sct. Mikkelsgade 3 fag. Afskåret hjørnefag. Facaden er glat pudset og hvidmalet og er bortset fra den trukne gesims og båndet under 1. sals vinduer helt uden dekorative elementer. Gråmalede vinduer og kviste. I vestligste fag fører 3 trin op til en tilbagetrasket gadedør i rundbuet åbning. Iøvrigt er stueetagens facade optaget af forretninger.

Bemærkning: Den store enkle facade gør sig godt på dette vigtige hjørne, men desværre er underetagen totalt spoleret af de meget uheldige butiksfacader med de store tilbagetrukne glaspartier og det ubehagelige materialevalg. Endvidere domineres tagfladerne af de store og uheldige kviste.

Historie: Vurderet første gang 08.09.1876 for particulier N. P. Holmgaard.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Mathiasgade 45 a

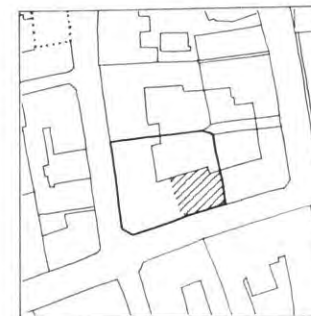
Mtr. nr. 258b

C

Forhus i øst

Beboelse og butik

Opført 1843

Beskrivelse: 5 fag, 3 etager. Grundmur. Tegltag med mansard, profileret sternbrædt og 2 store kviste. Facaden hvidmalet. Bæltesims under vinduerne, i 2. etage med indfatninger. I 3. etage vinduespiller foroven afsluttet med kapitælgesims. Bagsiden i 3 etager over høj kælder, hvidpudset med mørkegrønne smårudede sprossevinduer overalt. Mod gaden hvide sprossevinduer. 1 stentrin til brun gadedør med ruder.

Bemærkning: Pænt hus af fin virkning i gaden, men med en mindre god butiksbeklædning af brune lister. Heldigvis holder det sig til underetagen, men den hvide facade burde afgjort gå helt ned. Bagsiden er ualmindelig smuk og værdifuld, giver et fint gårdsrum og er af usædvanlig størrelse for byen.

Historie: Opført 1843 for Købmand og Captain Peder Guldberg med »doric tag« som del af klædefabrik. Inden da lå der et 11 fags grundmuret hus fra før 1781.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Mathiasgade 45 b

Mtr. nr. 258c

C

Forhus

Pensionat og forretning

Opført 1845

Beskrivelse: 6 store fag mod Mathiasgade, afskåret hjørne og 2 fag mod Kompagnistræde. 2 etager over høj kælder. Grundmur. Tegltag helvalmet mod øst. Facaden hvidmalet, trukne indfatninger om vinduerne, bæltegesimser under. Kraftig, trukken taggesims. Mod Kompagnistræde felter under vinduerne i 1. etage. 1 stentrin til høj brun dobbelt fyldingsdør med højt overvindue, trukken indfatning og gesims over. I 2 af butikkerne lakerede fyldingsdøre med ruder i og mes-singhåndtag. Bagsiden hvidmalet med mørkegrønne sprossevinduer og do. fyldingsdør med ruder i.

Bemærkning: Vigtig beliggenhed, hvor man fra Mathiasgade har udsigt til domkirken. Butikker og dørparti i hjørnet indrettet uden sans for husets proportioner og virker voldsomt generende, bl. a. er skiltningen alt for høj. Gårdsrummet er stort og rummeligt og bagsiden er sammen med nr. 45a af storartet virkning.

Historie: Opført 1845 for Købmand og Captain Guldberg som del af klædefabrik.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Mathiasgade 47 –
Sct. Mogensgade 2

Mtr. nr. 310a

C

Forhus med sidehus
Beboelse og forretning
Opført 1845–46,
sidehus 1908

Beskrivelse: 2 etager. Mod Mathiasgade 9 fag + rundt hjørne. Grundmuret over høj kælder, gulkalket med hvid taggesims, bæltegesimser under vinduerne og mellem etagerne. Butiksrunder i kælderen. Bølgeeternittag med 1 kvist. Brune sprossevinduer overalt. I midterfaget dobbelt hvid empirefyldingsdør med overvindue, derover konsolgesims. Trappe af 3 stentrin. – Mod vest gavl, halvvalmet med hvide taggesimser. Den 2 store fag sidebygning med port, som forhus. 3-fagsvinduer med indfatning. Mansardtag med 2 kviste. Brune portfløje.

Bemærkning: Et meget karakteristisk hjørne, strategisk placeret i domkirke kvarteret. Samtidig en god repræsentant for Viborg-empiren. Huset vinder ikke ved bølgeeternittaget, der netop på dette sted er specielt beklageligt, og kælderbutikken ikke videre nænsomt udført. Facaderne fortjente en mere værdig overfladebehandling end den blege plasticmaling.

Historie: Opført 1845–46 for urmager Daniel Topp. Sidefløjen mod Mogensgade fra ca. 1908. Nuværende tagbeklædning 1970.

Vedligeholdelse: Nogenlunde.

Sct. Mathiasgade 55

Mtr. nr. 316b

Beboelse

C

Forhus

Opført 1874

Beskrivelse: 3 fag, 2 etager, gråpudset. Skifertag. Mellem kordongesimsen og 1. sals vinduernes sammenhængende sølbænk et svagt fremhævet felt med navnet »CARL JOH. ZACHO«. Indfatninger om vinduerne i 2. etage med gesimser. Derover rosetter. Taggesims med tandsnit, hvidmalet. Grønne sprossevinduer. 2 trins stentrappet til grøn dobbelt fyldingsdør med overvindue.

Bemærkning: Et lille helstøbt og velproportioneret hus. Pudsens burde opfriskes en smule.

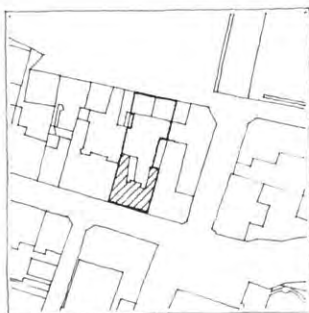
Historie: Opført 1874 for fotograf C. J. Zacho.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Mathiasgade 59

Mtr. nr. 318a og 317b
C
Forhus og sidehuse
Beboelse
Opført 1847–48
Omb. senere

Beskrivelse: 5 fag, 1 etage grundmur, skifetag mod gaden, eternit mod gården. Over 3 fag: kvist med lav frontispice. Mørkegrå frem-springende sokkel, lysegrå pudset mur med hvide pilastre med kapitælgesims om midterfaget og i hjørnerne. Hvide taggesims og mur-bånd under kvisten. 3 stentrin foran mørkegrøn dobbelt empirefyldingsdør med overvindue. Bagsiden lyst gulkalket, 2 fag kvist over midten. Sidehuse i øst og vest, i vest med veranda og bindingsværks-overbygning, alt i røde mursten.

Bemærkning: Det lille velformede hus er i de seneste år blevet mønstergyldigt istandsat med fin farveholdning og fremhævning af husets mange gode detaljer.

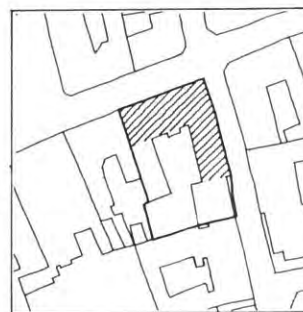
Historie: Opført 1847–48 for snedkermester Spliid. Ombygget omkring 1890.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Mathiasgade 72

Mtr. nr. 293
C
Forhus og sidehus
Beboelse, forretninger
Opført 1868 og 1733–34

Beskrivelse: Forhus: 7 store fag, 2 etager, tegltag, grundmur, pudset og gråmalet. I underetagen indrettet forretninger. Grå sprossevinduer med buet overkarm. Gavlf + 11 fag sidehus mod Store Sct. Mikkelsgade, som mod Mathiasgade. Port i 2 fag, heri ældre tømmer og bindingsværk.

Bemærkning: Huset er taget med på grund af sin reelle og rolige hovedform og harmoniske gårdinterieur. Forretningerne i underetagen – herunder det bortskårne hjørne – svækker bygningens væsentlige karaktertræk og slår benene væk under den stadig smukke overetage.

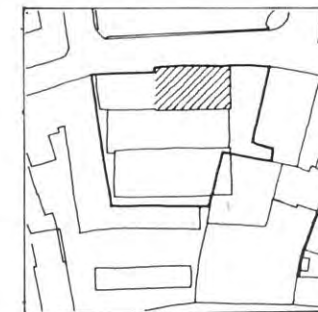
Historie: Underetagen består af nyindrettede forretninger, men overetagen er fra 1868, hvor den daværende ejer bager Klitgaard lod huset forhøje med 2.-etagen. Før 1868 bestod huset af 19 fag grundmur, opført 1733–34 for vinhandler Mouritz Høyer af murermester J. G. Hödrich.

Vedligeholdelse: God – sidehus: Nogenlunde.

Sct. Mathiasgade 78

Mtr. nr. 303
C
Forhus i øst
Selskabslokaler
Opført 1850

Beskrivelse: 6 store fag, 2 etager over høj kælder. Grundmur, pudset. Helvalmet tegltag. Grå kælderetage med bæltegesims over, resten hvidmalet. Vinduerne i begge etager forbundet med fortløbende, trukken sålbænk. Med sorte metalbogstaver »VIBORG BORGER & HAANDVÆRKERFORENING« mellem under- og overetagens vinduer. Kannelerede hjørnepilastre. Indfatning om vinduer, i 1. etage med gesims over. Kraftig trukken hovedgesims. Store hvide sprossevinduer. Indgang i øst-gavlens ad dobbelt stentrappes med 10 trin med sort jerngelænder, lakeret fløjddør med opsprossede ruder og overvindue, sandstensindfatning, over døren »VB & HF«. Tilbygninger mod syd og vest.

Bemærkning: Stort og fornemt hus i enkel senklassicisme. Beliggenheden vigtig overfor »Latinerhaven«. Omgivet af mindre gode tilbygninger samt en forhåbentlig midlertidig parkeringsplads.

Historie: Opført 1850 som Viborg Klub, efter tegning og overslag af bygmester C. Christensen fra Randers.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Mathiasgade 88

Mtr. nr. 309a

C

Forhus

Beboelse og forretning

Opført 1727

Beskrivelse: 9 fag, 2 etager over høj kælder. 2 fag mod øst grundmuret, ellers bindingsværk med svagt udkragende 2. etage. Mørkebrunt afstolpet bindingsværk med gulkalkede tavler. Tegltag, grønne sprossevinduer. I 2 fag mod vest antikvitetsbutik i tidligere port. Derover inskription på bjælken: »GUD ER VOR TILLID OG STYRCKE EN HIELP I STOR NØD SOM HAVER RAMT PÅ OS, PS 46 I V NIELS IEPSON SALLING 1727 MARGRETE P D LEDERTOER«. Bagsiden og gavl i øst grundmuret, nyere udbygninger.

Bemærkning: Huset står nu tomt efter at den vestlige halvdel af gården blev nedrevet efter en mindre tagbrand 1968. Før da var gården et enestående og velbevaret eksempel på større bindingsværksgårde fra barokkens tid og et unikum i Viborg. Den tilbagestående del af huset giver stadig et godt begreb om gårdens velmagtsdage (og bør bevares på stedet i forbindelse med et evt. forhåbentlig nænsomt nybyggeri.) Anm. Butiksindretninger ikke gode.

Historie: Opført iflg. indskrift. Uforandret til 1848, hvor huset deles. Tilbygning i øst 1857-67, do. på bagsiden 1847-57 og 1872.

Vedligeholdelse: Dårlig.
Tilføjelse: Nedrevet 1973.

Sct. Mathiasgade 90

Mtr. nr. 336

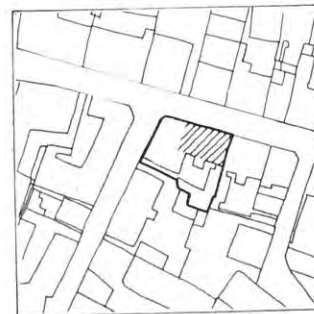
C

Forhus

Beboelse

Opført 1852

Omb. 1952-67

Beskrivelse: 8 fag, 2 etager, grundmur, pudset og gråmalet. Høj kælder der springer 1/2 sten frem. Pudset, fuget, grå sokkel. Nedgang med snørklet gelænder, brune vinduer. 4 stentrin til brun finerdør med glasparti til venstre. Trukne indfatninger og sålbænke ved vinduer med svagt fremhævede felter under, bæltegesims ved etageadskillelse. Eternitskifer tag med kvist. Hvide sprossevinduer, i øverste etage med buet overkarm.

Bemærkning: Huset udgør en vigtig del af en god husrække. Indgangsdøren er ikke heldig.

Historie: Opført 1852 for skomager A. P. Ballund i en etage. 1857 er 4 fag på 2 etager og i 1867 er huset forlænget til 10 fag og helt i 2 etager.

Vedligeholdelse: Dårlig.

Sct. Mathiasgade 92

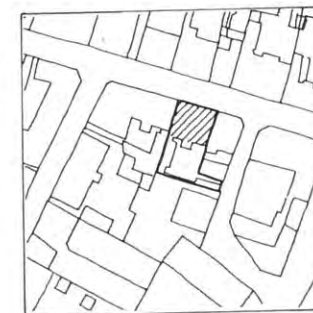
Mtr. nr. 335

C

Forhus

Beboelse

Opført efter 1858

Beskrivelse: 5 fag, 2 etager over høj kælder, grundmur, tegltag. Kælderetage refendfuget op til kraftig fælles sålbænk under 1. etages vinduer. Pudset og mørkegråmalet. Pilastre i facadens sider og piller mellem 1. etages vinduer, hvidmalet. Resten lysegulmalet med fortløbende sålbænk under 2. etages vinduer. Mørkebrune sprossevinduer med hvide rammer med buet overkarm. Mørkebrun dobbeltdør med lysegule fyldinger, overvindue med buet overkarm. Jerntrappe af 3 trin. Kældernedgang med brun listedør med lysegule »fyldinger«.

Bemærkning: Den velholdte ejendom er en del af husrækken mellem Mageløs og Leonisstræde med gode eksempler på det begyndende senklassicistiske etagebyggeri i Viborg.

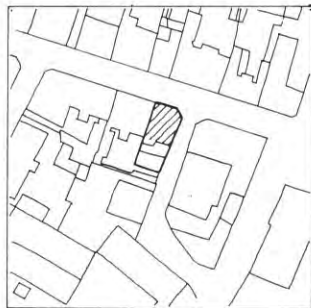
Historie: Huset er opført efter en brand i 1858 for Skomager og Politibetjent Thomas Helsted.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Mathiasgade 94

Mtr. nr. 334
C
Forhus
Beboelse
Opført 1858

Beskrivelse: 2 etager, grundmur og tegltag med halvvalm mod øst. 3 fag mod Mathiasgade, afskåret hjørne og 2 fag gavl. Facaden pudset og med trukket kordongesims og hovedgesims. Gulmalet og med sort sokkel. I taget mod Mathiasgade 1 kvist. Brune vinduer med fast glas og tophængt ventilationsramme. 1 stentrin til (flyttet) indgangsdør med overvindue.

Bemærkning: Husets nyisatte vinduer og dør passer ikke til huset. Husets oprindelige vinduestype ses bevaret øverst i gavlen og burde have dannet forbillede ved udskiftningen.

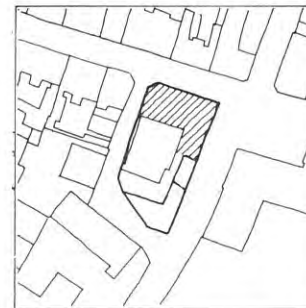
Historie: Huset er opført efter branden i marts 1858, der også ødelagde nr. 92, for Anne Sophie Stikler, enke efter murersvend J. P. Hvass.

Vedligeholdelse: Nogenlunde.

Sct. Mathiasgade 96

Mtr. nr. 333
C
Forhus, sidehus
Beboelse
Opført 1857

Beskrivelse: Forhus: 6 fag samt knækket hjørne mod Sct. Leonisstræde. Mod gaden 1 etage. Tegltag. Grundmur, rødmalet med sort sokkel, beige gesims under taget. Brune sprossevinduer med cremefarvede rammer og grå sålbænke. 2 trin stentrappet til brun empire dobbelt fyldingsdør med cremefarvede fyldinger, overvindue, hvori svungne sprosser. Lille jerngelænder og messingdørklokke. Bagside som forside, men de 4 vestlige fag forhøjet til 2 etager. Hel gavl mod Leonisgade som facade. Sidehus: 4 fag mod Leonisgade, 2 etager grundmur, mod gaden med lisener og båndgesims. Tegltag.

Bemærkning: Husene her i denne gode ende af Sct. Mathiasgade har, trods forskelligheder i udtryksmidler, adskilligt godt at sige, og dette velholdte hus med sin gode faginddeling og fine enkeltheder hører blandt 1800-tallets gode frembringelser i Viborg.

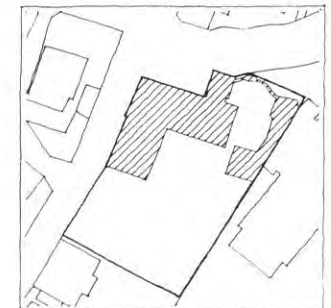
Historie: Forhus opført 1857 for Overlærer ved Kathedralskolen Albert Sadolin Wesenberg.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Mathiasgade 96 B

Mtr. nr. 331
C
Alle bygninger og mure
Generalkommando
Opført 1913 af
ark. S. Vig-Nielsen

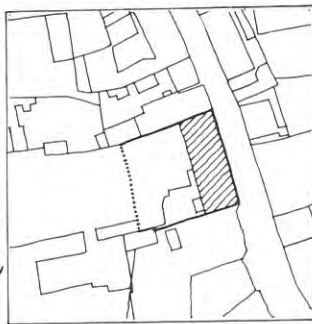
Beskrivelse: Mod Mathiasgade: 7 store fag, 2 etager, blank mur og tegltag. Frontispice over de 3 midterste fag med svungne kamme, kraftig gesims og oval rude. Øvrige kviste efter samme mønster. Granitsokkel. Indgang, stentrappet med 2 granitkugler, muret indfatning, grøn dobbeltdør med runde fyldinger og overvindue med runde småruder. 2 smedjærnslygter. Hertil er mod øst bygget et karnaptårn i 2 etager med port, herover bronzeskilt: »GENERALKOMMANDO« og 2 lygtearme. Svunget tegltag med vejrfloj. Mod øst er bygningen 4 fag, 2 etager med kvist over 2 fag. Mod Leonisgade 4 fag med kvist over 2 fag, sidebygning i 4 fag, 2 etager med 2 tagkviste, dernæst 2 fag risalit med svungen gavl over, alt som forrige. Mod syd 3 fag med 1 fag kvist og altan. Bagsider do. med 2 kviste og en høj dobbeltløbs-trappe med rund veranda og smedjærnsgeleændere. Overalt hvide sprossevinduer.

Bemærkning: Stor og pompøs bygning, kraftigt virkende i bybilledet og karakteristisk for Viborgs barokt påvirkede skønvirkestil. Det var ønskeligt, om det dobbelte velux-tagvindue kunne undværes eller erstattes af en kvist.

Vedligeholdelse: God.

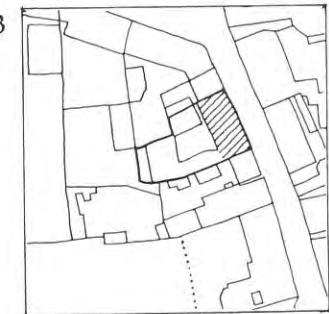
Store Sct. Mikkelsgade 7

Store Sct. Mikkelsgade 9

Store Sct. Mikkelsgade 13

Mtr. nr. 404

C

Forhus

Kontor, Bryggeriet „Odin“

Opført 1868

Mtr. nr. 407

C

Forhus og sidehus

Beboelse

Opført før 1781

Gavl mod gaden

ca. 1860–70

Mtr. nr. 410

C

Forhus

Beboelse

Opført 1856

Beskrivelse: 9 store fag + port, 1 etage over høj kælder. Grundmur, tegltag. Blank mur i røde sten, fremspringende kælder med små rundbuede vinduespar, mod syd 2 større tilmurede åbninger med buet overkant. I 1. etage hvide sprossevinduer med buet overkarm og buestik over. Taggesims med tandsnit. Tagnedløb i 2 resalitfalse, der afgrænser de 7 normalfag. Ved porten 2 hvide flagstænger. Grønne portfløje, og over porten hvidmalet felt med sorte bogstaver: »Baiersk-Ølbryggeri »Odin«.

Bemærkning: Fornem og velholdt bygning, beliggende hvor gaden falder kraftigt. Huset er et godt eksempel på den i 1850'erne opståede genoplivning af teglstensteknikken, der relativt hurtigt er kommet til Viborg.

Historie: Opført 1868 for Ølbrygger Lilienskjold.

Vedligeholdelse: God.

Beskrivelse: Gavlhus med 4 fag til gaden i grundmur, resten bindingsværk. Tegltag. Sort fremspringende sokkel. Hvidpudset mur og gavl. 4 trins kældernedgang med snørklet jerngelænder. 4 stentrin til brun fyldingsdør med overvindue. Brune sprossevinduer med lysegule rammer. Nordside og gavl i vest med sort afstolpet bindingsværk og hvide tavlv, bjælkehoveder under taget. Blå bræddedøre og røde sprossevinduer med blå rammer. Bag vest-gavlen 2 fag sidehus, do. bindingsværk.

Bemærkning: Gavlen mod gaden fint bevaret, resten af huset med det spinkle bindingsværk trænger til grundig istandsættelse. Huset er meget fint i miljøet og et i Viborg sjældent gavlhus. Det i ruin liggende nr. 11 burde grundigt istandsættes eller nedrives og erstattes af et bedre hus, ligesom muren til »Odin« fratager huset udsyn og luft.

Historie: Længe før 1781, sikkert fra efter branden 1726, får grundmuret gavl ca. 1860–70.

Vedligeholdelse: Facade: God, Resten: Dårlig.

Beskrivelse: 1 etage, 4 fag til venstre, port og 2 fag til højre. Grundmur og tegltag. Blank gulstensmur over høj kælder. Fremspringende, pudset grålig kalket sokkel. Hvide sålbænke og taggesims. Om porten 2 hvide pilastre. Rødmaledede sprossevinduer, 2 kældernedgange ad røde fyldingsdøre med ruder i. Over porten rød bræddelukkelse og derover »rude« i udskåret sprosseværk. Portrum hvidkalket med blå fyldingsdøre, røde sprossevinduer og en stige trappe til loftet. Bagside i gule sten med røde vinduer. Brolægning i port og gård.

Bemærkning: Fin og enkel bygning med et velbevaret portrum. Facadens stil virker ret gammeldags og minder om tiden lige efter 1800, murværket og porten er imidlertid meget typiske for 1850'erne i Viborg, for hvilken tid hele husrækken repræsenterer et enestående velbevaret miljø.

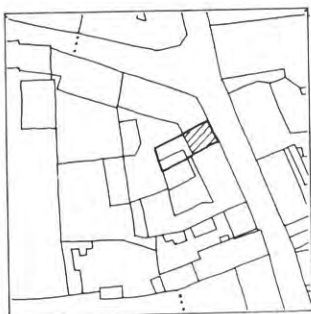
Historie: Opført 1856 for Maren Christensdatter, enke efter slagtermester J. Thisted.

Vedligeholdelse: Dårlig.

Store Sct. Mikkelsgade 15

Mtr. nr. 411
C
Forhus
Beboelse
Opført 1854

Beskrivelse: 4 fag, 1 etage over høj kælder, grundmur, tegltag. Pudset, hvidkalket fremspringende kælder med nedgang ad 3 trin. Gulkalket mur og hvid taggesims. Mørkegrønne sprossevinduer. 5 stentrin til mørkegrøn fyldingsdør med overvindue. Til kælderen revledør. Bagsiden hvidkalket med blå sprossevinduer og en kældernedgang.

Bemærkning: Det lille beskedne og ærlige hus synes at være i nogenlunde stand, står desværre tomt, hvad der må beklages, thi det er i al sin jævnhed en vigtig faktor i denne husrække. Skorstenens pibe mangler sin øverste del.

Historie: Opført 1854 for Skomagere Joseph Wilh. Weihrauch.

Vedligeholdelse: Dårlig.

Store Sct. Mikkelsgade 17

Mtr. nr. 412
C
Forhus
Beboelse
Opført 1854

Beskrivelse: 4 fag, 1 etage over høj kælder, grundmur, tegltag. Pudset, hvidkalket fremspringende kælder og gulkalket mur med hvid taggesims. Mørkegrønne sprossevinduer, indgang fælles med nr. 24 i Store Sct. Pederstræde. Bagsiden i blank mur.

Bemærkning: Huset svarer fuldstændig til det samtidige nr. 15. Hele husrækken er et fint eksempel på, hvor godt man på denne tid forstod at udnytte terrænet med høje kældre og samtidig lod husene indordne sig fint til hinanden, her skiftevis med pudsede, og blanke rød- og gulstensmure.

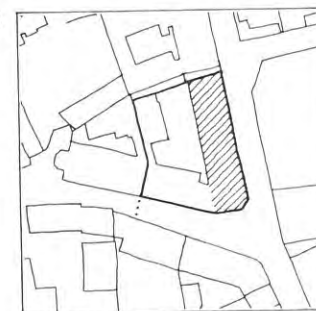
Historie: Opført 1854 for avlsmand Jens Rasmussen Hvass.

Vedligeholdelse: Dårlig.

Store Sct. Mikkelsgade 19

Mtr. nr. 295b
C
Forhus
Beboelse, forretninger
Opført 1847
Omb. 1888

Beskrivelse: 12 fag + port i nord og butik i syd. 1 etage. Grundmur. Tegltag, helvalmet mod syd med afskåret hjørne. 1 tagkvist. Butikken i grå flintepuds med mørkere sokkel, resten af huset pudset og lyst gråmalet med mørkere sokkel. Indfatninger om vinduer og bæltegesims over sokkel og mellem vinduernes sælbænke, profileret hovedgesims. Grå vinduer. Indgang af ny brunbejdset trædør med råglasruder og listeklædt overstykke, herfor 2 stentrin. Bagside hvidpudset med brune sprossevinduer og 1 brun fyldingsdør med overvindue.

Bemærkning: Smukt og langt hus med velholdt facade, gadedøren imidlertid særdeles uheldig og butiksindretningen hverken heldig i materialer eller facadeudformning. Et beklageligt forhold, som virker ekstra stærkt p. gr. a den vigtige beliggenhed overfor Søndersgns Kirke.

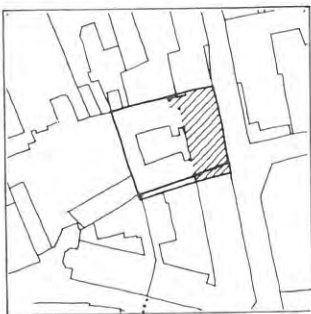
Historie: Opført 1847 som friskole, beboelse og skolestue. Friskole til 1888 (nr. 21 Borgerskole til sa. år). 1888 ombygget af guldsmed Hermansen.

Vedligeholdelse: Nogenlunde.

Store Sct. Mikkelsgade 21

Mtr. nr. 294 og 295c
C
Forhus
Beboelse
Opført 1888

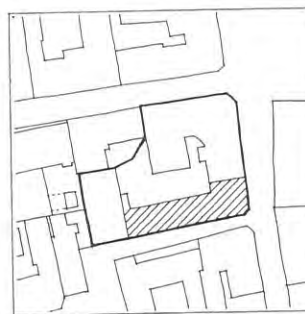

Beskrivelse: 2 etager, 10 fag, grundmur. Skifertag med 4 hvidmalede kviste mod gaden, tegltag mod gården. Gadefacaden er pudset og udstyret med trukne bånd og detaljer bortset fra overetagens yderste 3 fag i hver side, som fremtræder i rød, blank mur. Over en glat pudset fremspringende sokkel rejser den refendfugede underetage sig og afgrænses foroven af den trukne kordongesims, som forkrøbbes om endepilastrene og det svagt fremspringende, 4 fag brede i begge etager refendfugede midterparti. Omkring overetagens 2 midterste vinduer trukne indfatninger og fælles tandsnitsgesims. Hovedgesims med sparrenkopper og – over de upudsede fag – småkonsoller. Underetagens vinduer blå, overetagens hvidmalede. Stentrappe til blåmalet fyldingsfløjdør med overvindue. Fyldingsportfløje med gangdør. I portrum trægulv og brystpanel med fyldinger, 2 indgange ad fyldingsdøre og trætrin. Alt træværk blåmalet. Bagside blank mur.
Bemærkning: Lidt voldsom facade, men velbevaret. Huset, der efter sin beliggenhed egentlig burde være kun i een etage, er taget med som en uspoleret repræsentant for det sene 1800-tals stilarkitektur. Smukt og velholdt portrum og helstøbt gårdsrum i fine farver.
Historie: Forhuset opført 1888–91 for guldsmed Hermansen.
Vedligeholdelse: God.

Store Sct. Mikkelsgade 29

(Store Hjultorvgyde 1)
Mtr. nr. 255
C
Hjørnehus
Beboelse, lager
Opført 1847

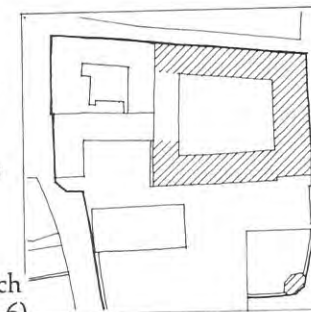

Beskrivelse: 3 fag mod Store Sct. Mikkelsgade samt hjørneafskæring og 2 fags gavl. En lang længe mod Hjultorvgyde. 3 etager, grundmur, tegltag helvalmet mod syd, sort sokkel. Bygningen mod Mikkelsgade lidt højere, pudset og hvidmalet. Mod Hjultorvgyde gråpudset, brune sprossevinduer uregelmæssigt anbragt. Mod Mikkelsgade hvide sprossevinduer og 2 brune fyldingsdøre. Stor port mod Hjultorvgyde med buet tragtformet overkant. Bagside 2 etager over høj kælder, lysegulkalket. Brune sprossevinduer og nogle do. revledøre.
Bemærkning: Døre og vinduer især mod Hjultorvgyde er anbragt i malerisk uregelmæssighed. Det storartede tegltag binder de to huse smukt sammen, og hele komplekset er både til gård og gade meget charmerende og, efter skandalenedrivningen af »Budolfi Kloster«, vel det mest karakterfulde hus i Store Sct. Mikkelsgade.
Historie: Opført 1847 for købmand Georg Jochumsen Boye. Huset synes ikke ændret udover den store portåbning.
Vedligeholdelse: God, Taget mindre godt.

Sct. Mogensgade 1

Den gamle katedralskole
Mtr. nr. 150
B
Forhus, sidehuse, baghus
samt havehus
Administration
Opført 1731
af Johan Gotfried Hödrich
(Sidehus: Nytorvgyde 4–6)

Beskrivelse: Forhus mod Sct. Mogensgade: 2 etager, 11 fag, grundmur, teglhængt valmtag. Trekanfronon over 3 midterfag med flagstang. Gråliggrønmalet med mørkebrun høj fremspringende kælder med rund hvid profil over, lisener på hjørnerne og om midterpartiet, kordongesims mellem etagerne, profilerede hovedgesims, alt hvidmalet. Om de 3 midterste vinduer i 2. etage ørerammer. I kælderetagen brune sprossevinduer med gitre, undtagen for 4 vinduer. 6 trins stentrappe, 2-sidet med jerngelænder til mørkebrun dobbelt empirefyldingsdør, hvorpå der øverst står: »VIBORG KOMMUNES ADMINISTRATIONSBYGNING«. Grålig indfatning om dør, herover gesims.

I gavl mod nord en dobbelt barok fyldingsdør, mørkebrun med udskæringer i midterlisten og overvindue. – Sidefløj mod Nytorvsgade: 1 etage, 11 store fag, over høj sokkel, grundmur, tegltag. Brun frem-springende sokkel, gråliggrønmalet mur, hvid hovedgesims og 2 hvide lisèner. Mørkebrun dobbelt barok fyldingsdør med overvindue og 1 stentrin foran. Sidefløj mod syd: 1 etage, 11 fag, blank mur mod Latinerhaven, fremspringende sokkel, tegltag med 2 tagkviste. Bagbygning: 2 etager med eternitskifertag samt portfag med tegltag. Mod vest blank mur. Port med brune fløje. Alle bygningerne er mod gården gulkalkede med sort sokkel, hvid taggesims, brune sprossevinduer med hvide rammer og brune dobbelte fyldingsdøre. I gården 4 stynede lindetræer. Mod gade og have hvide sprossevinduer. I sydfløjen mindetavle for ornitologen H. C. C. Mørtensen, overlærer ved skolen. Lysthuset på hjørnet af Mogensgade og Mathiasgade: blank mur på kampestenssokkel, tegltag. Uregelmæssig form, knækket hjørne med 1 sprossevindue mod gaden, mod haven buet mur med 3 sprossevinduer og en dobbelt fyldningsdør med stentrin. Dør og vinduer er hvidmalet.

Bemærkning: Det fornemme og velholdte bygningskompleks udgør med Stallknechts rådhus og Hödrichs Skovgårdsmuseum et usædvanligt helstøbt gadebillede fra 1700-tallet. Den nyere gymnastiksal i Latinerhaven er ikke i harmoni med resten af bygningerne. Havehuset på hjørnet er et morsomt minde fra havelivets tid, i farve og form af væsentlig betydning for dette strategiske hjørne.

Historie: Borgmester Hans Knudsen Rafn lod 1731 bygningen opføre ved Murermester Johan Gotfried Hödrich. Ombygget til skolebrug 1760. Gården ændret 1806 ved Villads Stilling, og 1841 ved C. G. F. Thielemann. Oprindelig indkørselsport i facadens hovedakse. Etage på nordre del af vestfløjen 1886. 1926 overtaget af kommunen og indrettet til kontorer. Lysthuset, kaldet »Rektors Lysthus«, bygget 1780.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Mogensgade 3

Mtr. nr. 154

B

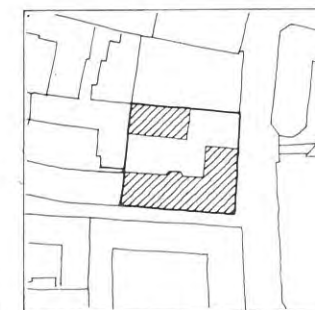
Forhus, sidehus, baghus

Museum og kontorer

Opført 1730–35

af J. G. Hödrich

(Sidehus: Nytorvgade 3)

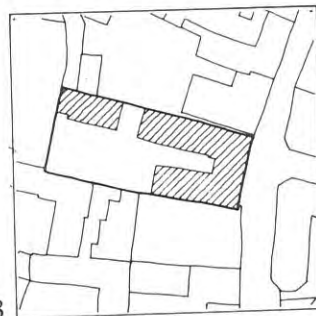
Beskrivelse: 7 fag, 2 etager over høj kælder. Grundmur. Teglhængt valmtag. Sort sokkel, kælder med kraftig hvid profil over soklen, mure gulkalkede. Hvid kordongesims mellem etagerne, kraftig hovedgesims til alle sider. Lisèner om 2 fag mod nord. Indgang ad 4 stentrin til lys- og mørkegrå empire-fyldingsdør med forgyldte rosetter, med overvindue. Til kælder 3 stentrin med sort snørklet gelænder til lyseblå fyldingsdør. Brune sprossevinduer med hvide rammer. Kælderruder med brune gitre. Sidefløj 10 fag, 2 etager. Sort sokkel, gulkalket med hvid hovedgesims. Mørkegrøn bræddeport med gangdør og buet overkant. Gårdsiden behandlet som facaden.

Baghus: »Paradis«, 2 etager, grundmur og tegltag med to kviste mod syd. Helvalmet tag mod vest. Sort sokkel, pudset og lystkalket med blågrå vinduer og indgangsdør. Et fladt murbælte mellem etagerne. Lukket kalket bagside mod nord.

Sct. Mogensgade 7

Mtr. nr. 156a
B
Forhus, sidehuse samt
vognport i haven
Beboelse
Opført 1726–29
Ombygget 1924, 1967–68

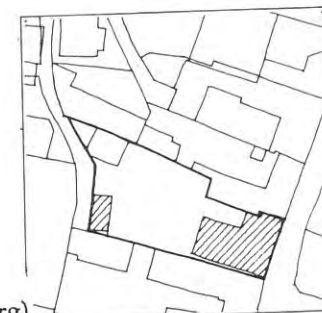
Bemærkning: Et af Hödrichs bedste og mest typiske huse med kraftige vandrette gesimser og stort valmtag. I 2. etage er bevaret dørkarmerne fra opførelsen, identiske med tilsvarende i Nytorv 5, samt paneler. Forhuset savner stærkt sine skorstene.
Historie: Forhuset opført 1730–35 for Hospitalsforstander Naaman Harch af J. G. Hödrich. Sidefløjens bagside grundmuret 1837–47, forkortet til 13 fag 1851. Ekstra etage påsat 1928.
Vedligeholdelse: God.

Beskrivelse: Forhuset i to etager, grundmur, uregelmæssigt eller renæssanceskifte, tegltag med halvvalmede gavle, høj kælder, 4 kælder- nedgange mod gaden med tilbagetrukne brune maledte døre med halvbueformet overkarm. Sprosseopdelte rude øverst i dør, 3 stk. hvide sprossevinduer i muren mellem dørene. Dobbelt 6-trins stentrappe til hvidmalet dobbelt fyldingsdør i empirestil, i trappen indsat inskription fra 1738. Nordre sidehus nærmest forhus to etager, grundmur, renæssanceskifte, gulkalket, tjæret sokkel. Iøvrigt ny, åben vognport, gulkalket. Søndre sidehus, nyt, to etager, gulkalket, tjæret sokkel. Vinduer overalt sprossevinduer med store ruder.
Bemærkninger: Det overordentligt værdifulde bygnings- og gårdanlæg med de tilhørende smalle tagdryps-passager fremtræder trods talrige ombygninger som et velafstemt hele. De moderne ombygninger og tilføjelser heldigt gennemført.
Historie: Dele af forhuset muligt fra 1520'erne. 1683 var bygningen forfalden. 1726 udbrændte bygningen. 1729 var den genopbygget. 1924 restaurering ved arkitekt Vig Nielsen. 1967–68 ved arkitekt Th. Havning.
Vedligeholdelse: God.

Sct. Mogensgade 9

Mtr. nr. 157
A
Gavlhus, sidehus og
havehus
Beboelse
ca. 1500–20, 1643,
1811, 1884 (H. C. Amberg)

Beskrivelse: Gavlhus: 4 fag mod gaden, 2 etager, grundmur med kamtakket blændingsprydet gavlf. Tegltag, den forreste del dog tækket med skifer. Blank mur af røde sten. Sidehus: 2 fag, 2 etager, grundmur. Skifertag mod gade, tegltag mod gård. Blank mur af røde sten med årstallet 1643 i jernankre mellem 1. og 2. etage. I facaden hvide sprossevinduer. Sort tjæret sokkel, 2 kælder- nedgange mod gaden, med blåmalet tilbagetrukket dobbeltdør, hvorpå sorte smedejernsbeslag (bukkehorn) og nagler med sølvmaledte stjernehoveder. Høj stentrappe med jerngelænder med kæder, tilbagetrukket dørparti, blåmalet empiredør med prismefyldinger og overvindue. Bagsiden gulkalket med mørkegrønne sprossevinduer, tjæret sokkel. Sidehus: som forhusets bagside. Hel gavlf mod gården, enkelte jernankre. Munkesten under

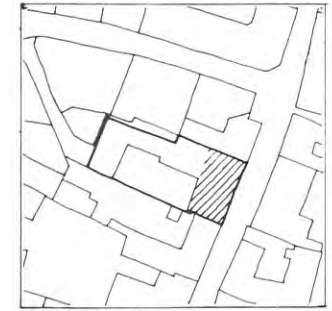
Sct. Mogensgade 11

Mtr. nr. 158a
B (forhus)
Forhus, sidehus
Beboelse
Opført 1736

Sct. Mogensgade 13

Mtr. nr. 159a
C
Forhus
Beboelse
Opført 1881

puksen, mod smøgen en delvis påbygget 3. etage. Havehus i vest. Gulkalket med sort afstolpet bindingsværk, tegltag, helvalmet mod syd, bræddegavl mod nord, vest og sydside med ny bræddeklædning. Brune sprossevinduer og døre.

Bemærkning: Gavlen mod gaden opsat ved restaurering af HC Amberg i 1884 som rekonstruktion af en i 1811 nedtagen. Ellers er bygningen enestående velbevaret som middelalderligt gavlhus og mure og vinduer passer storartet sammen med nr. 7 og 11. De to baghuse har tidligere været sammenhængende og det søndre er værdifuldt bl. a. med en gammel dobbeltdør.

Historie: Forhus fra ca. 1520 med en tilbygning i nord dateret 1643. Huset overlevede branden i 1726. Baghuset i syd fra ca. 1830, evt. før. *Vedligeholdelse:* God.

Beskrivelse: Forhus: 11 fag, 2 etager, tegltag, bindingsværk. Mod gade: kampestenssokkel, røde tavl og sort afstolpet bindingsværk, en 1-fags kvist, ligeledes bindingsværk, hvide sprossevinduer, granittrappe til blå empiredør med overvindue, hvidt sternbrædt. Mod gård: sort sokkel, hvidkalket, røde døre og sprossevinduer, nyere rød 2-fags trækvist. Sidehus: 1 etage, sort afstolpet bindingsværk med hvide tavl, saddehtag med bølgeeternit, røde sprossevinduer, samt nyere tagvinduer, sort sokkel.

Bemærkning: Sidehusets eternittag burde udskiftes med tegl. Sidehusets nye lameldør er meget uheldig. Gårdspladsens cement burde ved lejlighed udskiftes med brosten, ligesom cykelskuret skæmmer bindingsværksgavlen.

Historie: 1736 havde stiftsprovst Christen Lassen Tychonius ladet bygningerne genopbygge efter branden 1726. Facaden afpuddset og forsynet med kvist over midten 1895.

Vedligeholdelse: God.

Beskrivelse: Forhus: 2 etager, 7 fag, grundmur, skifertag, 2 nyere 1-fags kviste. Mod gade: hvidkalket med lysegrå sokkel, vinduer og port i samme farve. Facaden horisontalt opdelt med bæltegesimser, nederste etage har volutkonsoller under vinduerne og en gennemgående sålbænk, kvaderfugning, kraftig profileret kordongesims imellem etagerne, øverste etage har pilastre med volutkapitæler mellem vinduerne, foroven afsluttes med en stor hovedgesims. Mod gård: grundmur, hvidkalket med blå sprossevinduer, skifertag.

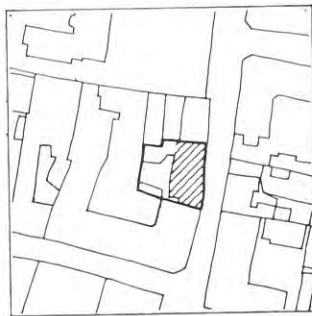
Bemærkning: Facaden er et fornemt stykke arkitektur og passer med sin værdighed til de øvrige bygninger, skønt rent forskellig i tid og stil.

Historie: Opført 1881 for sagfører Buch Mølgaard. *Vedligeholdelse:* God.

Sct. Mogensgade 19

Mtr. nr. 38
C
Forhus
Beboelse
Opført 1867–69

Beskrivelse: Forhus: facade, 1 etage, 9 fag + port, grundmur. Blank mur af røde sten. Tegltag. Over midterste 4 fag, kvist med trekantfronton. På hver side af denne en kvist med hver 2 hvide sprossevinduer. De øvrige vinduer er også hvide sprossevinduer, i 1. etage med buet overkarm. Sort sokkel med grønne kældervinduer. 3 trin sten-trappe til grøn fyldingsdør med overvindue. Grønmalet tofløjet port med fyldinger og overvindue. Mod gården, hvidkalket med sort sokkel. Røde sprossevinduer og en kvist af rødmalet zink, hvortil fører en udvendig trappe.

Bemærkning: Bagsiden og sidehuset må sikkert før eller senere helt fjernes og ombygges, men facaden er behandlet ualmindelig godt og der er ikke een detalje, der ikke er, som den bør være. Huset er af betydning for dette ellers lidt svage punkt i gademiljøet.

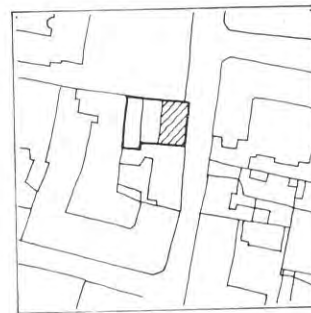
Historie: Opført 1867–69 for Niels Langeland. Ombygget 1891 (antagelig bagsiden).

Vedligeholdelse: God.

Sct. Mogensgade 21

Mtr. nr. 39
C
Forhus
Beboelse
Opført 1970
af ark. John Sørensen

Beskrivelse: 7 fag, 1 etage, grundmur. Blank mur af gule sten, tegltag, hvide sprossevinduer og egetræsdøre.

Bemærkning: Huset passer i sin hovedform godt til gaden. Ved sådanne nybygninger i en bevaringsværdig gade er det unødvendigt at foretage tilbagerykninger, selv om den her er beskeden, – nr. 19 bør nemlig ikke forudsættes erstattet af et andet hus. Den blanke gule mur og de umalede døre følger ikke gadens tradition.

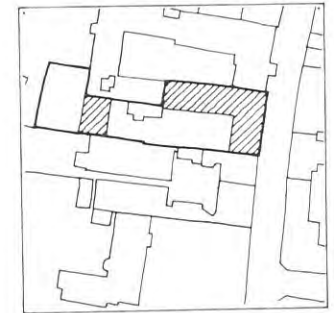
Historie: Helt nyt hus 1970 af arkitekt John Sørensen.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Mogensgade 29

Mtr. nr. 42a
B
Forhus, sidehus, baghus
Beboelse
Opført ca. 1700–1750

Beskrivelse: Forhus: 9 fag + port over 2 fag, 1 etage, bindingsværk og tegltag. Mod gaden en 3 fags kvist over de midterste fag. Sort sokkel, gulkalket tavl og sort afstolpet bindingsværk. Brune sprossevinduer. Dobbelt empire-fyldingsdør med overvindue indrammet af kanelerede indfatninger, overvindue samt fyldinger gule, øvrigt snedkerarbejde brunt. Tofløjet revleport med lamelleret indfatning, brunmalet. Hvid skråbrædtgesims ved tagfod og over kvist. Portrum og bagside gulkalket over »Stok og Sten« med hvide sprossevinduer. Sidehus og baghus: 2 etager, grundmur, tegltag. Gulkalket over sort sokkel, hvide sprossevinduer.

Bemærkning: Huset udgør sammen med sine genboer og nr. 31 en god helhed, og gadefacaden er fint behandlet, kvistens zinkbeklædning på siderne er ikke god. Gårdspladsen er en fin helhed med gulkalkede mure og brolægning. Vestligst i gårdens nordside ses bindingsværkslangside af sidehus til nr. 31.

Historie: Forhus fra før 1781. (1757/ »Conrector Jessens 47 fag«), tidligere i 2 etager, reduceret til 1 etage og 3 fag kvist til gaden 1827–35. Sidehus opført 1837–47 og baghus 1847–57.

Vedligeholdelse: Nogenlunde, forhuset dårligt.

Sct. Mogensgade 31

Mtr. nr. 43a
A
Forhus, sidehus, baghus
Beboelse
Opført 1643–49
Ombygget 1816,
1885 (HC Amberg)

Beskrivelse: Forhus, 2 etager, 8 fag, grundmuret, med en 2-etagers karnap med pyramidetag. Over de 4 nordlige fag en kamtakket gavl med blændinger. Sydgavlen ligeledes kamtakket og med blændinger. Tegltag. Blank mur i renaissancemurværk af røde sten iblandt store firkantede kvadersten, profileret kvadersokkel. Forskellige hvide sprossevinduer, nogle med buet overkarm, alle med kurvehanksbuer over. ANNO 1649 i jernankre på facaden. Lav blåmalet dobbeltdør i soklen til kælder. Portrummet gulkalket med grøn empiredør med rude og overvindue til trapperummet. Bagsiden og sidehuset som facaden, nordsiden af sidehuset næsten helt af kvadre. På sidehuset C MS 1643 i jernankre. Tegltag, med 7 fag bindingsværkskvist (ny). Indmurede detaljer fra en kirke. Sidehus i syd: 1 etage, gulkalket, tegltag, grønne sprossevinduer og døre, bagsiden bindingsværk, garageport mod gården. Brolagt gårdsplads med stynede træer.

Sct. Mogensgade 33

Mtr. nr. 44
C
Forhus, sidehus, baghus
Beboelse
Opført 1854
Ombyggn. 1883, 1892

Bemærkning: Forhus og nordlige sidehus er enestående i landet og en nu næsten enlig repræsentant for Viborgs renaissance. Restaureret flere gange, ret hårdt.

Historie: Opført 1643 og 1649 for dr. med. Christen Nielsen Skøtte. Passer årstallene er sidehuset det først byggede. En tidligere gavl mod gaden fjernet 1816 og blev rekonstrueret 1885 af arkitekt Amberg, der ligeledes satte takker på forhusets sydgavl og tag på karnappen. 1757: »Borgmester Billeschous 98 fag«. Baghus bygget ca. 1891.

Vedligeholdelse: God.

Beskrivelse: Forhus, 9 fag + port, 2 etager, lavt skifertag mod gaden, ellers tegl. Gulkalket facade med senempiredetalje (bæltegesimser, felter og hovedgesims med konsoller og tandsnit). Sort sokkel. Brune vinduer og dobbelt fyldingsdør. Stentrappel med 4 trin, jerngelænder med kæder. Bagsiden, sidehus og baghus gulkalkede over sort sokkel. Brune sprossevinduer og døre. I gården, som er brolagt, en lille bygning, gulkalket med fladt paptag.

Bemærkning: Dette hus afslutter på en god måde en række gamle huse (29–31). Også i sig selv er facaden en god repræsentant for den seneste klassicisme. Det sluttede gårdsrum er stemningsfuldt p. gr. a. træerne og de beherskede farver.

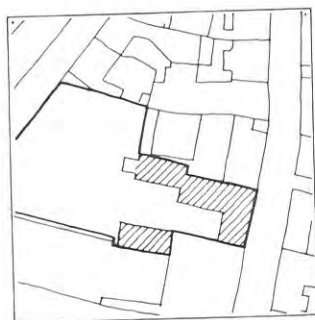
Historie: Grundmuret forhus i 1 etage opføres 1854. 1883 påbygges en etage. Ny facade og port. Bag- og sidehus genopbygget efter brand 1892.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Mogensgade 37

Mtr. nr. 46a
C
Forhus og 3 sidehuse
Beboelse og butik
Opført dels før 1781
dels 1847–57

Beskrivelse: Forhus, 1 etage over høj kælder, 8 fag + port, grundmur bortset fra nordgavlen, der er bindingsværk med 2 skråbånd i hvert fag. Tegltag. Facaden hvidkalket med sort sokkel, i stueetagen brune sprossevinduer. I kælderen marskandiserhandel med små butiksruder og enkelte sprossevinduer. Kældernedgang med snørklet gelænder. Under taget en savtakfrise. Bagsiden rødkalket med blå sprossevinduer og en overdækket kældernedgang. Portrummet rødkalket, heri indgang ad en dobbelt empirifyldingsdør. – Sidehus: 1 etage, 8 fag, sort afstolpet svært bindingsværk med rødkalkede tavler, tegltag, sort sokkel, blå sprossevinduer og døre. Gavln mod vest halvvalmet. – Sidehus i nordvest: 1 etage, 9 fag, som det forrige sidehus, gavln mod vest halvvalmet, tegltag, blå sprossevinduer og en fyldingsdør. Mod haven en tilbygget veranda i vestgavlen. På gårdspladsens sydside står ruinen af et bindingsværkshus med sort tømmer og røde tavler.

Bemærkning: Smukt og hyggeligt kompleks, men bygningerne trænger til istandsættelse på tag og fag. Bevaring af bindingsværksbygningen i syd vil være af stor betydning for gårdens helhed. Stendiget mod nr. 35 burde have en opretning, ligesom gårdbrolægningen kunne reguleres, hvorved de uheldige fliser ved sidehuset kunne erstattes af sten.

Historie: I 1757: »Laurids Knudsgaards 41 fag. 1818–27 forlænges første sidehus med 1 fag fra 7 til 8 fag, og 1927–37 forlænges andet sidehus med 4 fag fra 5 til 9 fag. Forhuset nybygges næsten helt 1847–57 for ejeren Christian Stilling. Butik indrettet 1880.

Vedligeholdelse: Dårlig.

Sct. Mogensgade 49

Mtr. nr. 53a
C
Forhus, sidehus
Beboelse
Opført før 1781

Beskrivelse: Forhus: 1 etage, 5 fag, grundmur samt gavle i bindingsværk. Gulkalket mur, tegltag, sort sokkel, begge gavle halvvalmede, luge i sydgavl. Gennemløbende bæltegesims, der fungerer som sølbænk. Vinduer med grønne rammer, og nyere dobbelt lameldør med ruder. Sidehus: 1 etage, grundmur, gulkalket, tegltag, sort sokkel, grønne vinduer, brune døre.

Bemærkning: Lameldør til gade uheldig, og vinduerne fremmede i huset. Et sødt hus af betydning for Mogensgade, og som vue fra Nicolaigade. Dør og vindue til gårdspladsen, slår husets bagside noget i stykker. Interessant tagdrypslippe.

Historie: Opført før 1781. Indtil 1757 sammenhørende med nr. 47. Delvist grundmuret 1847–57.

Vedligeholdelse: Nogenlunde.

Sct. Mogensgade 51

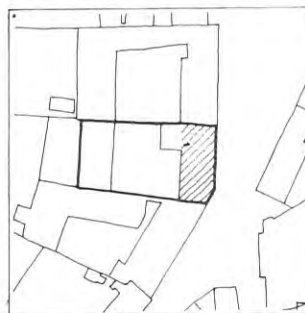

Mtr. nr. 54a
C
Forhus, sidehus
Beboelse
Opført før 1781

Beskrivelse: Forhus: 1 etage, tegltag, halvvalmet gavlfod mod syd, spids gavlfod mod nord, sort sokkel. Mod gade: De første 5 fag: grundmur, gråmalet, lyseblå sprossevinduer, dobbelt fyldingsdør med overvindue. Resten af huset til hjørnet af Reberbanen gråmalet med sort afstolpet bindingsværk, der dog er stærkt forskåret, og delvis blot malet på den murede væg. Mod gård: 2 fag bindingsværk samt nyere grundmur, lyseblåmalet, grønne sprossevinduer. Sidehus: 1 etage, grundmur, lyseblåt, grønne sprossevinduer, tegltag, nyt vindfang mod gården.
Bemærkning: Pæn facade mod Mogensgade. Navnlige de sydligste 5 fag, som udgør en selvstændig lille facade, symmetrisk omkring gadedøren. Derimod er gavlen og gårdsiden mod Reberbanen stærkt forringet af butiksindelelser m. v., et forhold der virker ekstra iøjnefaldende på grund af husets forpostplacering for enden af Mogensgade, hvor Mogensgade og Reberbanen mødes. Et hjørne som i høj grad trænger til pleje.
Historie: Opført før 1781. Delvis grundmuret 1791–1801. (Sydside mod slippen til nr. 49 og 5 fag mod Mogensgade). Sidelængde mod Reberbanen fraskilt. Butik 1924 og senere.
Vedligeholdelse: God.

Sct. Mogensgade 55

Mtr. nr. 8
C
Forhus
Beboelse og forretning
Opført 1860
Ombygget 1905

Beskrivelse: Forhus med lille sidehus mod gården. 1 etage over høj kælder, 10 fag + port, grundmur og tegltag. Pudset og gulkalket over sort sokkel, der afsluttes med profileret. Brune sprossevinduer med blandinger under, og brun dobbelt fyldingsdør, høj stentrappe (6 trin) med gelænder. 3 fag muret nyere kvist midt over gadedøren, og over porten en ny træbeklædt, knækket kvist.
Bemærkning: Pænt hus med erhvervsvirksomheder godt indpasset i gården. Kvisten over porten er uheldig i såvel form som materialer.
Historie: Opført efter brand 1860 for Jørgen Jensen Worre, sidehus evt. ældre, kvisten over midten påbygget 1906.
Vedligeholdelse: God.

Sct. Mogensgade 57

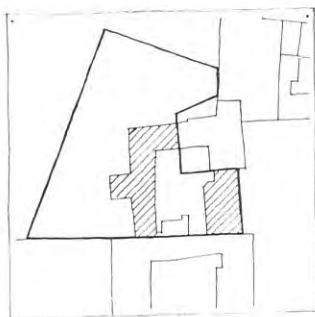
Mtr. nr. 7
C
Forhus
Beboelse og kontor
Facaden: 1867–70,
resten:
Ombygning 1967

Beskrivelse: Forhus: 1 etage, 12 fag + port, grundmur, tegltag med halvvalm mod nord. Facaden: sort sokkel med et kældervindue, blank rødstens mur, brunt imprægnerede sprossevinduer. 4 trin stentrappe til ny plankedør. De 10 sydligste fag nyistandsat. Nordgavlen mod nr. 59 er gulkalket.
Bemærkning: Lang facade. Enkelte detaljer ved den nye restaurering har ikke ramt stedets tradition, f. eks. den nye egetræsdør. Men proportionerne stadig gode og harmoniserende med nabohusene.
Historie: Facaden grundmuret 1867–70, det hele ombygget og bagsiden fornyet 1967.
Vedligeholdelse: God.

Sct. Mogensgade 59

Mtr. nr. 6a
C
Forhus, baghuse
Beboelse
Opført 1857-67

Beskrivelse: 10 fag + port, 1 etage, grundmur, tegltag, blank gultstensmur med hvide sålbænke og blændinger under vinduerne. Sort sokkel. Takket gesims under taget. Brune sprossevinduer og dobbelt fyldingsdør med 4 trins stentrappet og overvindue. Bagsiden lyserødt kalket, brune vinduer og døre. Baghuse 1 etage, grundmur, udhus, uregelmæssigt tegltag mod gården med mange småkviste.
Bemærkning: Facaden meget helstøbt og af stor betydning for torvet, hvis særpræg er de lange 1-etages huse, bagsiden og baghuset trænger til istandsættelse, men omslutter et malerisk gårdsrum.
Historie: Opført 1857-67 for skomager Gregers Daae, hvor det var sammenhørende med nuværende nr. 61, siden delt (sandsynligvis 1871).
Vedligeholdelse: Nogenlunde, baghuse: Dårlig.

Sct. Mogensgade nr. 61

Mtr. nr. 6e
C
Forhus, sidehus
Beboelse
Opført 1885

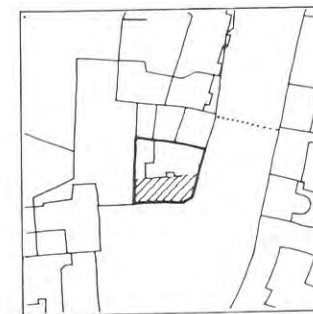

Beskrivelse: 6 fag stort hus, 1 etage, grundmuret med høj kælder, over 4 midterste fag muret kvist med trekantgavl. Huset hvidkalket, direkte på muren. Nye mørkt imprægnerede tophængte vinduer. I 1. etage tandsnitgesims og aflange blændinger under vinduerne. Takket gesims under tag. Stentrappen til den dobbelte fyldingsdør flankeres af 2 klippede træer. Bagsiden nye blå sprossevinduer, tegltag. Sidehus dels af bindingsværk dels grundmur, hvidmalet.
Bemærkning: Husets lidt voldsomme proportioner fremhæves unødvendigt ved de indsatte uopdelte vinduer, også tagstenstype og kvistflunker af ru brædder og hele overfladebehandling er fremmed for stedet. Den lille pladsdannelse med de klippede træer i hjørnet af torvet er af stor betydning for stedet.
Historie: Opført 1885 for købmand Niels Daae, tidligere (sandsynligvis til 1871) sammenhørende med nr. 59. Moderniseret 1964.
Vedligeholdelse: God.

Sct. Mogensgade 63

Mtr. nr. 5
C
Forhus
Beboelse
Opført ca. 1857

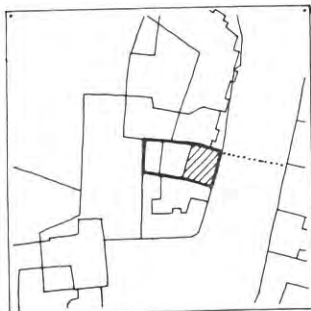

Beskrivelse: 8 fag, 1 etage, ligger på en skråning, så gavlen mod gården bliver i 2 etager, grundmur, sort sokkel, tegltag med 2 kviste. Gavlen mod gaden halvvalmet og med rundt afskåret hjørne mod pladsen. Hvidkalket med brune sprossevinduer i begge etager. 2 dobbelte fyldingsdøre i hver sin højde. Bagsiden i 2 etager, hvidkalket med en udbygning med udvendig trappe.
Bemærkning: Mod pladsen er de to tagkviste ikke gode i formen, gargeskuret i gården pryder heller ikke bagsiden. Ellers er huset ved sin beliggenhed meget vigtigt for det lille torvs afslutning og et pænt stykke Viborg-empire, med en karakteristisk afslutning ved gavlen.
Historie: Opført 1847-57, i 1857 var en del af huset endnu under opførelse. Ejeren på det tidspunkt var Jens Jensen Aaris.
Vedligeholdelse: Nogenlunde.

Sct. Mogensgade 65

Mtr. nr. 4
C
Forhus
Beboelse
Opført ca. 1857

Beskrivelse: Forhuset er i 2 etager, 5 fag, grundmur, grå sokkel, bølgeeternittag. Mod gade: nederste etage hvidmalet med grå sokkel og sålbænke, anden etage blank mur af røde sten med hvide blændinger under vinduerne og hvid hovedgesims, 3-trins trappe til ny gadedør i mørk finer, hvide sprossevinduer. Mod gård: hvid udbygning med udvendig trappe.

Bemærkning: Et velproportioneret lille hus, som i nogen grad misklædes af det stive eternittag, som savner opskalkning ved tagfoden. Huset ville vinde ved en bedre gadedør. Huset hører sammen med nr. 63 og er nødvendigt for en afrunding af Mogenstovr-miljøet.

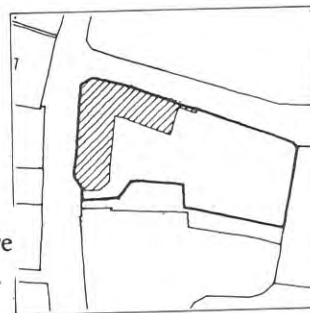
Historie: Opført ca. 1857, hvor huset endnu ikke er færdigt. Ejer 1857: Skomager Alstrup.

Vedligeholdelse: Nogenlunde.

Sct. Mogensgade 8

Mtr. nr. 146a,
„Morvilles Gård“
B
Forhus, sidehus
Administration
Opført 1798, sidehus ældre
Tilskrevet Villads Stilling,
men dette tvivlsomt

Beskrivelse: 1 etage. 9 fag + hjørnefag over høj kælder, med frem-springende sokkel, 2 afskårne hjørner, blank mur af røde sten, hel-valmet tegltag, de 3 midterste fag fremhævet af liséner. Sokkel, nederst af granitkvadre. Under taget hovedgesims med sparrenkopper. Overalt hvide sprossevinduer. Mod gården 1 afskåret hjørne, 2 fag taskekvist. Indgang ad jerntrappe, 2 kældernedgange med skur, indgangsdør grøn dobbelt fyldingsdør. – Sidebygning mod Gråbrødre Kirkestræde 12 fag, sort afstolpet bindingsværk med røde tavler, høj muret sokkel med kampesten nederst, tegltag. Gavl mod øst med havedør og 2 sprossevinduer med halvrunde overvinduer, blank mur af røde sten. Bagsiden rødkalket.

Bemærkning: Fornemt hus, hvis røde mure harmonerer med husene på den modsatte side. Arkitektonisk særdeles interessant.

Historie: Opført 1798 for Th. Wissing og Michael Gjørup. Tidligere indgang i facaden. Sidehuset ældre end 1781, reduceret fra 2 til 1 etage i 1798 og grundmuret østgavl 1857–67. (Det tidligere bindingsværks forhus var også i 2 etager.)

Vedligeholdelse: God.

Sct. Mogensgade 10

Mtr. nr. 100
C
Forhus, sidehus, baghus
Beboelse
Opført kort efter 1726
Omb. 1771–91, 1962–65

Beskrivelse: 1 etage, facaden guldpuddet bindingsværk, over meget høj kælder, tegltag med afvalmede gavle. Soklen dels af mur, dels af granitkvadre. Brune sprossevinduer og dobbelt fyldingsdør med overvindue. 3 trin stentrappe. Gavl i syd og sidehus mod anlægget, gulkalket med sort sokkel, sidehuset nyt med 2 fag kvist, tegltag, hvide sprossevinduer. Baghus mod anlægget, grundmur, gulkalket med sort sokkel. Kampesten i muren, hvide sprossevinduer. Tegltag, bjælkeholder under taget. Mod gården er forhuset gulkalket med sort afstolpet bindingsværk, de andre sider nye i gule sten.

Bemærkning: Nænsomt og fint restaureret, i hjørnet mod anlægget en indmuret gravsten.

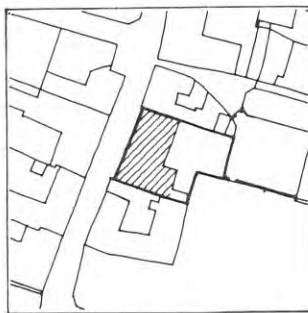
Historie: Opført efter branden 1726 af Peder Jacobsen Aarestrup. Forhus forlænget fra 5 til 10 fag 1771–81. Bagsiden af baghuset grundmuret 1781–91 og forlænget fra 9 til 11 fag. Ombygning og nyt sidehus 1962–65.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Mogensgade 12

Mtr. nr. 99
C
Forhus, gavlhus
Beboelse
Opført 1875,
Sidehus før 1781

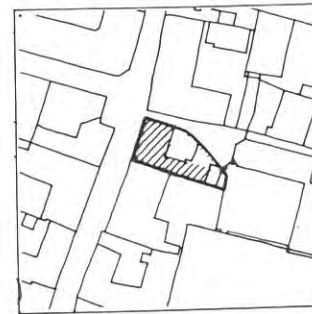

Beskrivelse: Forhus: 1 etage, 5 fag samt gavlhus med 3 fag kamtakket gavl, blank mur af røde sten, høj kælder med fremspringende sokkel, tegltag, blå sprossevinduer med buet overramme og blændinger under 1. etages vinduerne i gavlhuset. Dobbelt fyldingsdør, 4-trinstrappe. Gavlhuset: 1 etage, 10 fag, gulkalket med sort bindingsværk, sort sokkel, tegltag, fremspringende bjælkeender med profil, der øjensynlig har båret bjælke eller gesims, brune sprossevinduer.
Bemærkning: Bygningen er neutral og falder godt ind i gadebilledet. God side mod nr. 10 betyder meget for denne gård.
Historie: Sidehus har tidligere tilhørt nr. 10, fraskilt 1866 til Hospitalet. Nyt forhus (forstanderbolig) og gavl 1875. Bygmester: A. Louens.
Vedligeholdelse: God.

Sct. Mogensgade 14

Mtr. nr. 98
C
Forhus, side- og baghus
Beboelse
Opført 1883

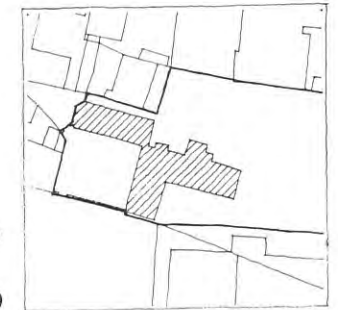

Beskrivelse: Forhus: 1 etage, 5 fag. Mod gade: blank mur af røde sten, grå sokkel, 3 fags skifertækket kvist. Tegltag. Pudsede indfatninger om vinduer og dør, brun dobbelt fyldingsdør, overalt brune vinduer. Mod gård: hvor taget er løftet til 2 etager, rødmalet. Tagplader med eternitskifer.
Side- og baghus: 1 etage, grundmur, bortset fra siden til nr. 12, der er af sort afstolpet bindingsværk. Tegltag. Mod gård og nr. 12 er murværket rødkalket, østside og nordgavl af blank mur i røde sten. Døre og vinduer brune, 4 vinduer mod øst er blændet af garagens halvtag.
Bemærkning: Lille velproportioneret hus. Giver sammen med nr. 17 og 12 et indslag i gadebilledet fra anden halvdel af 1800-tallet. Muren trænger til reparation. Lyskurv op ad husmur skæmmer.
Historie: Facaden fra 1883. Bygherre: Maler A. P. Andersen. Bagsiden udvidet 1931.
Vedligeholdelse: God, side- og baghus: Dårlig.

Sct. Mogensgade 16

Gråbrødre Kloster
Mtr. nr. 97a
A
Alle bygninger
Plejhjem
Opført 15. årh. og senere
Omb. efter 1726
(Stallknecht) og 1948-49

Beskrivelse: Tværføj: 6 store fag, 2 etager, grundmuret og med tegltag. Blank mur af røde munkesten, dog er store partier i den midterste og øverste del af facaden ommuret med mursten af forskellig størrelse og art. Granitkvadre i soklen, 2 blændinger med dobbelt spidsbue, i den sydlige en tilmuret dør. Hvidtet gesims og brunmalede sprossevinduer. Indgangsdøren ny, revler af lakeret eg, med overvindue. Bagsiden blank mur af røde munkesten over kvadersat sokkel. Ret omfattende ommuringer omkring de brunmalede sprossevinduer. 2 små tilmurede, fladbuede åbninger og rester af en tredje ses ved underkant af 1. salens vinduer. Brunmalet revledør tilbagetrukket. Nordgavlen blank mur af røde munkesten, ommuret med små sten langs taget. Ved gavlens fod et lille teglhængt, muret bislag, skuret og rødfarvet.
Fløj i vest: 1 etage, grundmur og tegltag. I gårdsiden, som står i blank mur, er betydelige rester af oprindelige, nu delvis blændede muråbninger. Østre del af bygningen adskilt ved en gennemgående lodret fuge i murværket, der her skifter karakter. Enkelte kvadre. Brunmalede sprossevinduer. Gavle og nordside er ommuret i nye sten, skuret og rødfarvet. 2 revledøre, mod syd af lakeret eg med stentrin for, og mod nord rødmalet, rykket tilbage i murhullet.

Hovedbygning i øst: (5 store fag) 2 etager over høj kælder. Grundmur og tegltag. Blank mur i røde munkesten, hvidtet gesims. Mod syd er bygningen afsluttet af teglhængt trappegavl, prydet med 4 spidsbuede og 1 fladbuete blænding. Gavlens vinduer i spidsbuede muråbninger med $\frac{1}{2}$ stens tilbagetrukket, fladbuete spejl. Forneden i gavlen en revledør af lakeret eg og et blyindfattet (nyt) vindue. Sokkel af granitkvadre.

Sydsiden er nu opdelt i 5 store fag, hvor vinduestakten i overetagen følger gamle fladbuede stik, mens de i underetagen er placeret uden hensyn til de nu tilmurede ældre muråbninger.

Midt på bygningens nordside et kvadratisk, muret tårn med svejft blyhat. Umiddelbart vest herfor en grundmuret udbygning med teglhængt halvtæg og kamtakke gavle. Tårn og udbygning har savsnitgesims, tårnets dobbelt, og bygningerne er rødfarvede. I tårnet små vinduer og forneden en kraftig roeledør. I udbygningen 3 høje vinduer.

Den frie del af nordsiden har øst for tårnet spids- og fladbuede blændinger, mens partiet mod vest indeholder 2 store vinduer og kældernefgang i cement til brøddedør. Vestgavl med kamtakker. Alle vinduer og døre brunmalede.

Ved vestfløjen en port over indkørslen, fladbuete, kantet af pilastre og gesims over. Rødkalket med sort fremspringende sokkel. Havemur mod syd, rødkalket mur på 2 rækker granitkvadre, hvoraf den underste på en strækning er forsynet med skråkant, en rundbuete dør til »Tausens Minde«. Murkanten dækket af 3 rækker tagsten. Gårdsplads brolagt med 2 flise gange.

Bemærkning: Et af Viborgs interessanteste bygningskomplekser. Præget af mange ombygninger, men med store middelalderlige partier. Bygningen er udmærket skånet for »historiske« restaureringer. Gårdspladsen med meget fin stemning.

Historie: I det formentligt 1235 grundlagte franciskanerkloster er tværføljen opført i slutningen af 15. århundrede, ligesom en del af fløjen i vest. Sidefløjen til tværføljen er bygget ca. 1500. 1541 indrettedes det til hospital. Fra branden 1726 er i tværhuset kun bevaret murkernen, bygningen genopbyggedes af Claus Stallknecht. Gårdmuren mod syd er fra 1744–1800. Tårnet i bygningen i øst er fra 1800-tallet. Bygningerne restaureret 1948–49.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Mogensgade 22

Mtr. nr. 95

C

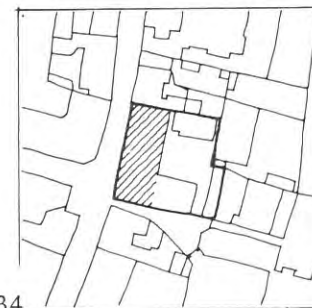
Forhus

Beboelse og butik

Opført 1868 med ældre

murrester

Forhøjet og ombygget 1934

Beskrivelse: Forhus, 13 fag, 2 etager. Blank mur. Tegltag med 5 tagkviste. Om vinduer og døre cementpudsede indfatninger. Grå hovedgesims med småkonsoller. Butik i 3 fag mod syd, med profilerede vinduespiller. Brune sprossevinduer overalt m. lysegule rammer. Brunmalet finerør med rude i og overvindue. 1 stentrin foran.

Bemærkning: Et stort hus med ret enkle proportioner. Virker kraftigt, men noget mørkt og kedeligt i gadebilledet p. gr. a. den dårligt holdte facade. Men i sig selv er huset velbevaret.

Historie: Tidligere to enetages huse, det nordlige på 6 fag med en grundmuret facade fra 1818–27. Det sydlige brændte 1868 og genopførtes med sidehus af tømrermester Jensen Smidt. Samme lægger husene sammen i 1883 efter at have købt mtr. 95 i 1874. 2. etage og bagsiden stammer fra en gennemgribende ombygning 1934 for K. H. Jørgensen.

Vedligeholdelse: Nogenlunde.

Sct. Mogensgade 26

Mtr. nr. 93e

B

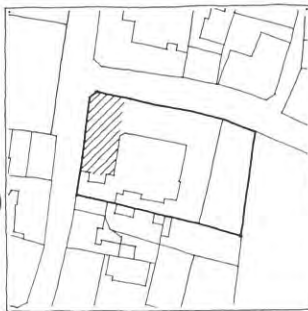
Forhus

(Sidehuse, se Rosenstr. 2A)

Beboelse

Opført 1784

muligvis af C. J. Mørup

Beskrivelse: 1 høj etage, 9 fag, blank mur af røde teglsten, med liséner. Tegltag med halvvalmet gavl mod syd og hel gavl med afskåret hjørne mod nord. Sokkel af kvadersten, delvis pudset. Hvide sprossevinduer, på hjørnet en nedlagt butik. Meget bred stentrappes af 3 trin. Dobbelt mørkegrøn fyldingsdør med blomsterrosetter og stort halv-rundt overvindue. 2 fag gavl mod Rosenstræde som facaden med høj pudset sokkel. Bagsiden blank mur af røde teglsten, grønne sprossevinduer, ved sydgavlen en udbygning.

Bemærkning: Butikken på hjørnet slår hul i vinduesrækken. Da den er nedlagt, kunne der sættes almindelige vinduer i. Over butikken yderligere et stykke zinktag, som skæmmer den smukke tagform. Ellers et stort fornemt hus.

Historie: Et grundmuret forhus på 9 fag opføres 1784 for Consumptionsforstander Halt. Fra det øvrige bindingsværks forhus skilles 6 fag af til nr. 24. 1791 er hele forhuset grundmuret, »17 fag«. Butik fra 1901.

Vedligeholdelse: Nogenlunde.

Sct. Mogensgade 28

(Rosenstræde 1)

Mtr. nr. 81

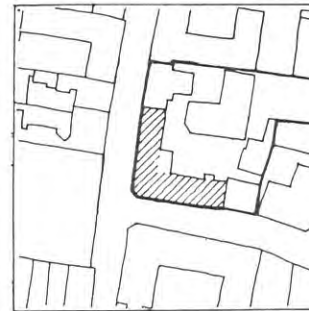
C

Forhus og sidehus

Beboelse

Opført før 1781

Omb. 1827–35

Beskrivelse: Forhus: 1 etage, 15 fag, tegltag, afskåret hjørne, overpudset og hvidmalet bindingsværk. Sort sokkel, delvis kampesten. Vinduer af varierende type, 2 brune empire-fyldingsdøre med overvindue samt indfatninger, 2-trins stentrappes. Mod gård: bindingsværk med sort sokkel, med udbygning i hvidkalket mursten med espalier, 2 nye kviste. Brune sprossevinduer. Mod Rosenstræde: 1 etage, 14 fag, lysegulkalket med rødbrunt afstolpet bindingsværk, sort sokkel, tegltag, 1 brun dobbelt empire-fyldingsdør med indfatning og overvindue, 3 trin cementtrappes, 1 dør beklædt med masonit, indfatning, 2 stentrin, vinduer som nordlige del af forhus.

Bemærkning: Misligholdt. Ville vinde ved at have færre tagantenner og ved at få sprossevinduer i den nedlagte butik på hjørnet. Porten ny og virker lidt firkantet. Det værdifulde anlæg fortjener en gennemgribende istandsættelse og restaurering.

Vedligeholdelse: Dårlig.

Sct. Mogensgade 30

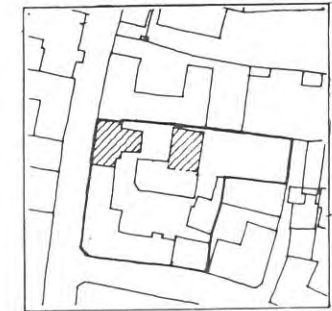
Mtr. nr. 81

C

Forhus, sidehus, baghus

Beboelse

Opført før 1781

Beskrivelse: Forhus: 1 etage, 6 fag, overkalket og hvidmalet bindingsværk, høj sort kampestensokkel, tegltag med 2 kviste, brune sprossevinduer med hvide rammer, brun empire-fyldingsdør med indfatning og overvindue, 3-trins trappes. Lille sidehus: 1 etage, grundmur, gulkalket, sort sokkel, brune sprossevinduer. Baghus: 1 etage, 5 fag, grundmur, tegltag med kviste, gulkalket, brune sprossevinduer.

Bemærkning: For-, side- og baghus er nydelige huse, men meget forsømte. Gården kunne blive smukkere, hvis nyt vaskehus og cement ved skraldespande fjernes. Huset danner sammen med nr. 28 en smuk optakt til den stolte »Ursins Gaard«.

Historie: Forhuset opført før 1781. Den nordre gavl genopbygget 1801 efter brand. Desuden port i 2 fag. Baghuset grundmuret 1847–57. Lille sidehus grundmuret 1857–67.

Vedligeholdelse: Dårlig.

Sct. Mogensgade 32

Mtr. nr. 80b
 „Stiftprovst Ursins Gaard“
 B
 Forhus, sidehus
 Beboelse
 Opført 1802
 af Willads Stilling

Beskrivelse: 2 etager, 7 fag, gulkalket med hvide detaljer. Tegltag, stejle helvalme. De 4 yderfag fremhævet med pilastre og guirlander i 2. etage og refendfugning i 1. etage. I midten frise mellem etagerne. Sort sokkel, brune sprossevinduer med hvide rammer, hvid spærnekophovedgesims mod gaden. Gavlene og bagsiden mangler ganske gesims. Et karakteristisk træk, som også kendes fra Stillings Gaard. Nord for huset port i gulkalket mur med hvide slutsten og 2 runde blændinger med vinduer og stjerneformet sprosseværk i den søndre. Ved nordgavl: En-etages udbygning. – Sidelænge, 2 etager, grundmur (3 fag bindingsværk i bagsiden), gulkalket med hvid gesims og brune sprossevinduer. Sort sokkel og tegltag. Helvalmet gavl i øst i 3 etager, de 2 i blank mur, den øverste rødkalket med en lille træaltan med træ-volutknægte under. Sprossevinduer over altandør og 1 vindue buede smårunder.

Bemærkning: Forhuset er en fornem bygning, på hvis behandling der intet er at udsætte. Et af Stillings bedste huse. Sidehuset søgt godt vedligeholdt, men lider af stærkt konstruktivt forfald.

Historie: Opført efter brand i 1801. Sidehuset forlænget med 3 fag 1811–18 og forhøjet med 1 etage 1847–57. Baghuset måske fra 1894.

Vedligeholdelse: God, taget dårligt.

Sct. Mogensgade 36

Mtr. nr. 78
 C
 Forhus
 Beboelse
 Opført før 1781
 Nuværende skikkelse
 1812–18 og 1907

Beskrivelse: 7 fag + tilbygget port. 1 høj etage. Sokkel af granitkvadre. Lyst lakeret bindingsværk med tavler i gule sten. Hvide sprossevinduer. Tegltag med halvvalmet gavl i nord, gavlen hvidkalket med sort afstolpet bindingsværk. 2 kviste i taget. På vindske der og sternbrædt små dekorationer. Bagsiden og sydgavl mod port i 2 etager, 1. etage grundmur, 2. etage i spinkelt sort afstolpet bindingsværk, gule sten, blå sprossevinduer. Portrummet hvidkalket med sort afstolpet bindingsværk. Indgang ad blåmalet dobbelt empire-fyldingsdør. Sort jerngelænder med forgyldt slange. Kældernedgang med blå lem.

Bemærkning: Pynteligt og velholdt hus, men med noget utraditionel facadebehandling.

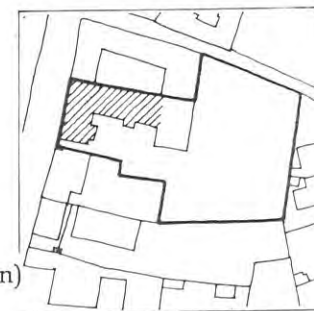
Historie: I 1812 »Rasmus Bays Gaard« på 15 fag fra før 1781. I 1818 er huset 7 fag egebindingsværk. Bagsiden grundmuret 1888. Ombygning 1907 hvor bl. a. kviste påsættes mod gaden og en anden etage mod gården.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Mogensgade 38

Mtr. nr. 77
 C
 Forhus, sidehuse
 Kontorer
 Opført ca. 15–1600
 Ombygget 1781–91 og
 1876 (ark. Hother Paludan)
 1941

Beskrivelse: 1 høj etage, 7 store fag, grundmuret. Lyst gulkalket med kvaderpudset kælderetage og 3 kvaderlisèner. Indfatninger og båndgesims under vinduer. Nederst sort sokkel. Tegltag halvvalmet til begge sider. Mod gaden kraftig, trukken hovedgesims. Hvide store sprossevinduer. I sydgavlen tilbagerykket dørparti med stentrappe af 5 trin. Gårdsiden rødkalket med blå sprossevinduer, eternitskiferetage med lille tagkvist. Nyere grundmuret trappebygning i 2 etager med halvvalmet tegltag, bygget over ældre kældernedgang. Sidehus: 1 etage, 3 fag mod gården, grundmur over høj kælder, rødkalket. Nordsiden fra Mogensgade til østgavlen mest af munkesten i uregelmæssige skifter, kampestenssokkel under. Derover kvist i sort afstolpet bindingsværk med røde tavler. Overalt blå sprossevinduer, i hjørnet mod gård en veranda mellem for- og sidehus. – Østligere sidehus: 2 etager, sort afstolpet bindingsværk med rødkalkede tavler. Et vindfang af røde mursten med paptag. Bagside do. med sort kampestenssokkel. Tegltag. Blå sprossevinduer.

Bemærkning: Forhusets facade virker markant ved sin størrelse i gadebilledet. Dog er det synd, at det har været nødvendigt at forsyne tagfladen med veluxvinduer. Interessant bygning, gode sidehuse. Vindfanget i gården virker lidt fremmed på sidehuset. Parkeringspladser indrettet på bekostning af en stor del af haven. Stendiget mod Navnløs trænger til opretning.

Historie: Sidehuset nævnes i 1781 som grundmuret med »Enden mod gaden«. Bygningen stammer fra ca. 1600 eller før og har muligvis haft gavlf til gaden. Forhuset var 1781 grundmuret til gaden, resten bindingsværk og i 2 etager. I 1791 er det helt i grundmur, men til gengæld reduceret til 1 etage. I 1876 agter arkitekt Hother Paludan at foretage »betydelige ændringer« og facaden stammer fra dette tidspunkt. Ombygninger, især på forhusets gårdside i 1941.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Mogensgade 40

Mtr. nr. 76

C

Forhus og sidehus, baghus

Beboelse og værksteder

Opført før 1781

Ombygget 1847–57

og 1869

Beskrivelse: Forhus: 1 etage, 9 fag, grundmur, gulkalket med sort sokkel, tegltag med 4 kviste. Blå sprossevinduer og nyere dør med glaseruder. – Sidelænge mod Navnløs 2 etager, gulkalket med blå sprossevinduer. Indrettet til værksteder. Tegltag. Nærmest Mogensgade sort sokkel, nederst kampestenssokkel. 2 dobbelte fyldingsdøre og en glasdør. Portgennemgang til gården. Bagsiderne hvidkalkede med blå vinduer. Baghus behandlet som sidehus, 1 etage med en kvist-luge, bagsiden af dette og sidehusets gavlf helt af utilhugne kampesten.

Bemærkning: Forhuset smukt og af stor betydning for gadebilledet, sidelængens værkstedsindretning nyere, men meget harmonisk og af uvurderlig betydning for gadebilledet Navnløs. Gården er nydelig, kun er en høj klinketrappet til forhuset ude af takt med resten af gården, hvor bagsiden af nr. 38 gør sig storartet.

Historie: Bindingsværkshus, »ny opsadt« i 1781, ombygges mod gård og gavlf i grundmur 1847–57, helt grundmuret med facade og sidelænge 1869. Nyt værksted 1944–47.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Mogensgade 42

Mtr. nr. 75

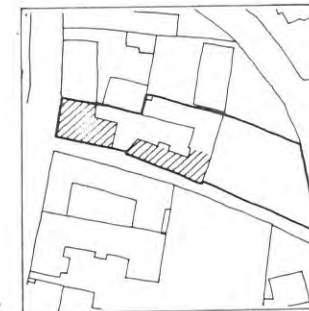
C

Forhus, sidehus, baghus

Beboelse

Opført 1781–91

Omb. 1837–47 og senere

Beskrivelse: Forhus: 1 etage, 5 fag, gulkalket, sort sokkel, tegltag, dobbelt fyldingsdør. Mod gade: grundmur med trukken gesims, mod gård: bindingsværk. Vestligt sidehus: 1 etage, 9 fag, 1 fag grundmur, resten overkalket bindingsværk, gult, sternbrædt, gavlf mod øst sort-tjæret grundmur. Østligt sidehus og baghus: 1 etage, 3 fag grundmur, sort sokkel, tegltag, halvmod Navnløs, sidehus afskåret hjørne. Mod gade: gulkalket, mod gård: hvidkalket med retirade. Brune sprossevinduer og døre.

Bemærkning: Sålbenkene mod gaden falder lidt udenfor i stilen, og de tre af vinduerne mod gaden burde være som husets øvrige, bro-lægningen god, skorstenene burde pudses. Giver et fint miljø, især mod Navnløs.

Historie: Bygget mellem 1781 og 1791 af Jens Jensen Høvedsgaard. En del af østligt sidehus grundmuret 1837–47. Hjørnebutik ca. 1883, 2 fag til Mogensgade og 1 do. til Navnløs grundmuret 1901.

Vedligeholdelse: God, taget ikke så godt.

Sct. Mogensgade 46

Mtr. nr. 73

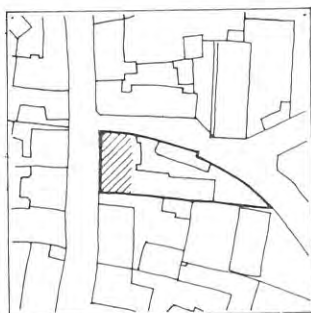
C

Forhus

Beboelse og erhverv

Opført 1847–57

Omb. 1874 og 1925

Beskrivelse: 2 etager med lav stue, 7 fag + nedlagt butik i syd, grundmur, hvidkalket med gråblå kordongesimser, som er ført omkring gavlen. Hvide sprossevinduer. Gråblå dobbelt fyldingsdør med overvindue og gesims. Mod gården udbygget kvist over buegang i 3 buer med frontispice og fladt paptag, altaner på hver side med muret rækværk.

Bemærkning: Stadig et kønt hus, selv om butikken brat afbryder facaden. Da den er nedlagt, kunne der isættes almindelige vinduer. Mørsom bagside. Gårdspladsen ikke så god med asfalt og garageskur, og eternittaget er ingen pryd for gaden.

Historie: Forhus i 2 dele opført 1847–57. 4 fag i øst af sidehus fra samme tid. Sidehuse bygget til bageri 1873–74. Forhus ombygget 1874, Forhus ombygget 1874, Forhus ombygget 1874, 1925 buegang og altaner.

Vedligeholdelse: Nogenlunde.

Sct. Mogensgade 48

Mtr. nr. 55a

C

For- og sidehus

Beboelse

Opført 1796

Omb. ca. 1870–80

Beskrivelse: Forhus i 1 etage, mod Mogensgade 5 fag grundmur, hvidkalket. Tegltag. Brune sprossevinduer med sålbænke. Dobbelt fyldingsdør med overvindue. Stentrappe 2 trin. – Side mod Sct. Nicolajgade: 1 etage, 5 fag bindingsværk, sorttjæret, og 2 fag grundmur. Sorte bjælkehoveder under taget. Brune sprossevinduer. Mod gården: alt i sort afstolpet bindingsværk med hvidkalkede tavl. Røde vinduer, en kampestenssat kældernedgang med luge.

Bemærkning: Huset meget vigtigt for det gode gadebillede i denne del af gaden. Skorstenen burde kalkes og lamellerne nederst på gadedøren misklæder denne.

Historie: Huset fraskilt nr. 50 mfl. 1788. Nyopført i bindingsværk af Jens Sørensen Rind 1796. Facade grundmuret efter 1867.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Mogensgade 50

Mtr. nr. 56

C

Forhus

Beboelse

Opført 1847–57

Beskrivelse: Forhus, 1 etage, 9 fag grundmur, pudset. Tegltag med 3 kviste. Hvidkalket med sort sokkel. Brune sprossevinduer. Trukne sålbænke, og buestik over vinduerne. Brun dobbelt fyldingsdør. Trukne hovedgesims under taget og 2 små pilastre i hver ende af facaden.

Bemærkning: Den lange rolige længe er en udmærket afslutning for denne del af gaden. Facaden god, men kvistene harmonerer ikke rigtigt med huset.

Historie: Opført 1847–57 for Niels Christensen Ingstrup. Ombygning 1875. Kviste i taget fra 1925.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Mogensgade 54

Mtr. nr. 58

C

Forhus

Beboelse og forretning

Opført før 1781

Forlænget 1837-47

Beskrivelse: Forhus: 1 etage, 12 fag grundmuret, de 4 nordligste fag bindingsværk med 1 gennemstukket bjælkehoved, alt hvidkalket. Mod nord 4 fag tegltag, ellers skifertag. Butik i sydgavlen, 2 fag beklædt med nye finerlister. Brune sprossevinduer, brun dobbelt fyldingsdør med overvindue og en masonitbeklædt dør med glasparti i venstre side. Sydgavl med halvvalm, beklædt med skilte og lister. Bagsiden: 5 fag bindingsværk, 1 etage mod nord ellers 2 etager, hvor huset er bredere. Alt hvidkalket, taget af skifer og eternit. Sort sokkel. Brune sprossevinduer.

Bemærkning: Huset indtager som den ene side af porten til Mogens-torv en vigtig position, og holder ene skansen mellem 2 voldsomme nye naboer. Butikkens beklædning og hele disponering af gavlen og hjørnet er urimeligt dominerende, og den nye gadedør mod Mogens-torv, og de nye 3 fags vinduer bringer nogen forstyrrelse i det pæne motiv, der er slået an i husets nordlige del. Det lille lange hus indeholder meget godt, og kunne ved kærlig pleje igen bringes til ære og værdighed.

Historie: Huset bygget før 1781, forlænget mod syd 1837-47 og samtidig grundmuret undtagen 4 fag til gaden og 6 do. til gården.

Vedligeholdelse: Dårlig .

Sct. Mogensgade 58

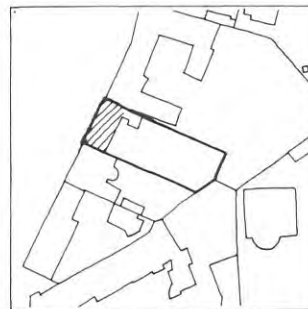
Mtr. nr. 60

C

Forhus

Beboelse

Opført før 1781

Beskrivelse: 8 fag, 1 etage bindingsværk med styrterum, høj kælder. Gulpudset, mestendels grundmur i facaden, men med synligt bindingsværk i den øverste del. I dette gennemstukne bjælketappe. Sort sokkel. Blå vinduer med hvide rammer. Blå dobbelt empire-fyldingsdør med overvindue og indfatning. Høj cementtrappe, 5 trin. Op til soklen et skråt stykke brolægning.

Bemærkning: Bortset fra trappen, der er ny, er det et meget velbevaret og velholdt hus, der sammen med nr. 60 præger det lille torv på en afgørende måde. I huset rester af meget gammelt bindingsværk.

Historie: Huset fra før 1781, lidt ombygget, måske 1858.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Mogensgade 60

Mtr. nr. 61

C

Forhus(e)

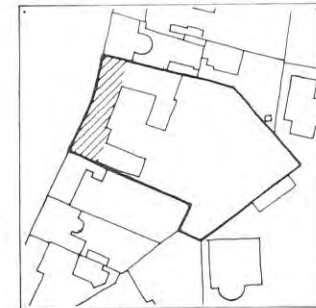
Tomt, ellers beboelse

Opført før 1781

Omb. 1827-37, 1865-67

og senere

Nordlige del: 1874-76

Beskrivelse: Sydlige del: 11 fag + port, 1 etage, grundmur, tegltag, gulkalket med hvid hovedgesims under taget. Sort sokkel. Brune sprossevinduer. En dobbelt og en enkelt fyldingsdør med overvindue. 2 stentrappes og skrå brolægning foran. I portrummet bindingsværk og indgang til de nord herfor liggende 4 fag, der udgør et selvstændigt hus i 1 etage, med blank mur og sort sokkel. Tegltag med 2 kviste. Brune sprossevinduer og portlæger, hvide sålbænke og savtakket gesims. Bagsidens sydlige del løftet til 2 etager.

Bemærkning: Hele det lange hus er sammen med nabohusene af meget stor betydning for det endnu gode miljø på det lille torv, husets proportioner er helt rigtige, og alle enkeltheder velbevarede.

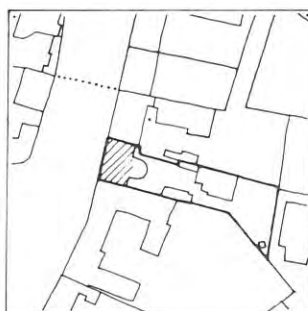
Historie: Hus fra før 1781, 3 fag i facaden syd for porten grundmuret 1827-37. Facaden grundmuret 1865-67. De nordligste fag opført 1874-76. To kviste til gaden 1883.

Vedligeholdelse: Dårlig, står tomt.

Sct. Mogensgade 62

Mtr. nr. 62
C
Forhus
Beboelse
Opført: 1857–68
og 1931

Beskrivelse: 2 etager, grundmur, tegltag med 3 taskekviste. Pudset og gulkalket med hvid hovedgesims under taget. Sort sokkel. Brune sprosevinduer og brun lameldør. Brune sålbænke. Mod gården hvidkalket, et stort halvrundet trappetårn og halvrunde altaner, røde vinduer og døre.

Bemærkning: Nyt hus, og facaden passer på trods af sine 2 etager pænt i gadebilledet. Medvirkende hertil er den rolige faste fagtakt og traditionelle behandling. Bagsiden har en pudsigt udformning.

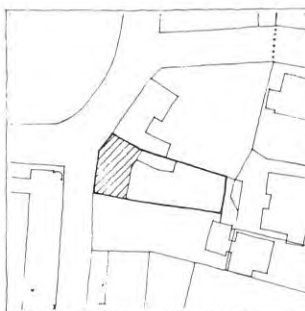
Historie: 1. etage fra 1857–67, 2. etage mod gaden muligvis fra 1868. Ombygning 1931: højere tag, 3 etager mod gården med trappetårn, og altaner.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Nicolajgade 8

Mtr. nr. 136a
C
Forhus
Beboelse
Opført før 1781
og 1873
Rest. 1963

Beskrivelse: 7 fag, 1 etage, grundmur, tegltag med 1 fags gavlkvist med hvidt sprosevindue over dør. Sort sokkel og blank mur af røde sten. Knækket facade. Hvid hovedgesims, fladbuestik over hvide sprosevinduer med murede sålbænke. Brunbejdset dobbelt fyldingsdør med overvindue. Over døren hvidt spejl, hvor der før har stået »A Jespersen Skomager«. Gammel gadelygte på kvist. Bagsiden mod nordøst nybygget i 2 etager med eternittag.

Bemærkning: Huset giver sammen med nr. 10 en fin afslutning på Gråbrødre Kirkestræde. Veluxvinduerne i tagfladen er skæmmende for huset.

Historie: 11 fag bindingsværk fra før 1781 forlænges med 3 fag 1811–18. 1857–67 omsættes en del af bagsiden i grundmur med en kvist over og 1873 grundmures hele huset til sit nuværende udseende for skomager A. Jespersen. Ny bagside og restaurering 1963.

Vedligeholdelse: God.

Sct. Nicolajgade 10

Mtr. nr. 135a
C
Forhus
Beboelse
Opført 1808

Beskrivelse: 12 fag, 1 etage, bindingsværk i gadeside og nordgavl. Tegltag med afvalmet nordgavl. Sort høj sokkel. Blågrønt afstolpet bindingsværk med tavl af røde sten. Bjælkehoveder under taget. Hvide sprosevinduer. 2 dobbelte empire-fyldingsdøre, mørkt blågrønne med overvinduer. Foran begge døre 2 stentrin. Mod øst er bagsiden udbygget i grundmur, rødkalket, hvide vinduer. Et lille sidehus ligeså.

Bemærkning: Et ualmindelig velholdt og godt bevaret hus. Både farver og behandling er helt rigtige. Sammen med nr. 8 af meget stor betydning for dette bybillede bag det mægtige rådhuskompleks. Også på grund af husets længde og gode proportioner.

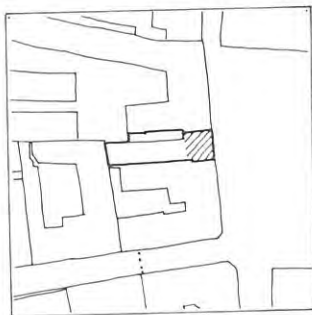
Historie: Opført 1808 for præst Rasmus Fog. »12 fag Egebindingværk«. (Bagsiden ombygget 1960–65).

Vedligeholdelse: God.

Nytorv 1

Mtr. nr. 180e
C
Forhus
Forretning
Opført 1870
af ark. Julius Tholle

Beskrivelse: 2 etager, 4 fag. Grundmur. Tegtag. Overfacaden pudset og hvidmalet med kordongesims og gennemløbende bæltegesims under vinduerne. 5 pilastre med joniske kapitæler, imellem disse, grønmaledede vinduer med trukken indfatning omkring. Hovedgesims med småkonsoller. 1. etage forretning, med eet stort vindue. Mod nord port med grønne fløje med fyldinger. Portrum og bagside med sidehus gulkalkede.

Bemærkning: Uændret overetage og godt tag, af betydning som nabo til Svaneapoteket. Butiksindretningen i stueetagen er noget unænsomt udført.

Historie: Opført 1870 for apoteker Fischer (Svaneapoteket), arkitekt Julius Tholle (tegning på Kunstakademiet). Butiksfacade 1955.

Vedligeholdelse: God.

Nytorv 3

Svaneapoteket
Mtr. nr. 180a
B
Forhus og sidehuse
Opført 1727
Omb. 1790 og 1846

Beskrivelse: 10 fag, 2 etager. Grundmuret forhus. Helvalmet tegtag med velbevarede skorstenene. Facaden pudset og lysegulmalet, soklen mørkegrå med små kældervinduer, foroven afsluttet med en flad profil. Kordongesims under 2. etages vinduer og hvid hovedgesims. Hjørnelisener afslutter facaden. Over hoveddøren er kordongesimsen forkrøppet, omkring det fremhævede pilasterprydede indgangsparti. 4 brede stentrin til lakeret dør med røde i. Derover en svane i keramik, hvorover »Apotek« i guldbogstaver i rødt felt. Brune sprossevinduer, i de 4 fag ud for officinet nye, uopdelte vinduer med fast glas. Bagsiden i blank mur med blå sprossevinduer. Buestik over tidligere dør med sandstenstavle over -: »DEO GLORIA A NIELSEN E PAGH ER DETTE HUUS BYGT AT SYGE HIELP KAN FAAE GUD LAD DET OG STAAE TRYGT TIL WERDEN SKAL FORGAAE. D 20 FEBR. 1775«. Desuden årstallet 1775 i små jernankre i muren. Tilhøre et indhak med kældernedgang, heri en rest af forhusets oprindelige bin-

dingsværksbagside. – Sidehus i syd 2 etager, 5 fag, bindingsværk med 2 fag grundmur i 1. etage mod gården, svag udkrægning til begge sider over bjælkehoveder med kvartrund profil. Tegtag. Grundmuret gavlmod vest og en halvtags udbygning foran gavlen i bindingsværk med høj sokkel og afskåret hjørne mod portindkørslen. Overalt sort tømmer og sokkel med lysgulkalkede tavler, undtagen i 2. etage mod gården, hvor tavlene er i røde sten. Blå sprossevinduer og en do. fyldingsdør med overvindue. Nord i gården sidehus i 2 etager, 4 fag blank mur mod gården, resten bindingsværk. Tegtag med halvvalmet gavlmod vest. Sort tømmer med gule tavler mod nabogården og i gavlen. Blå sprossevinduer og fyldingsdør med buestik over. Hvid hovedgesims. Vest herfor en længe med rødt bølgeeternit, 1 etage, 12 fag. Sort afstolpet bindingsværk til begge sider, lysegule tavler. Sort søkkel med kampesten. Dør med 2 stentrin. Røde sprossevinduer, en gammel lygtearm. Mod vest 5 fag blank mur med højere tag. – Gårdspladsen brolagt.

Bemærkning: Facaden er et stykke fornem senklassicisme, og gården danner en enestående helhed. Eternittaget på sidehuset er mindre heldigt, ellers er alle dele velholdte og smukt bevarede.

Historie: Den tøndehvælvede kælder med stikkapper stammer fra sidste halvdel af 1500-årene, resten af huset brændte 1726, men genopførtes allerede 1727 for apoteker C. Bødtker i 2 etager med bindingsværk og stokværksfremspring til alle sider, som endnu det søndre sidehus. Forhusets bagside og sidehuset i nord omsattes i grundmur 1790 af apoteker Andreas Nielsen. De gode enkeltheder kunne måske pege hen på f. eks. den ansatte murermester Gert Jensen Mørup. Tavlen og murankrene hentyder derimod kun til apotekerens overtagelse af apoteket 1775. Forhusets facade er fra 1846, opført for apoteker A. A. Bagger.

Vedligeholdelse: God.

Nytorv 5

Mtr. nr. 152

C

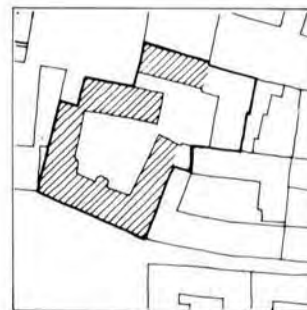
Forhus, sidehuse og
baghuse

Forretning og beboelse

Opført 1728

Ombygget 1791, 1876

og 1896

Beskrivelse: Forhus i 7 almindelige fag og 3 store fag. 2 etager frem-springende. Kælder under østlige del. Tegltag halvmet i vest. Grundmur pudset og lyst gråkalket, grå sokkel, med 3 vinduer og dør til butik i kældrens østlige ende. Kælder og sokkel fremspringende og fuget. Øst for port er murværket i 1. etage refendfuget. Kordongesims mellem etagerne, over porten og vestpå med æggestav. Ved siderne af og mellem vinduerne til den vestlige butik pilastre der afsluttes med korintisk kapital, som er skjult af facadeskiltningen. Porten med rundbuet profileret indfatning og kragsten. Indgangsdøren med fladbuet overkant omgivet af pilastre og gesims med fordakning, alt udført i metal. 5-trins stentrappe til grå dobbelt fyldingsdør. Nedgangen til kælder med snørklet metalgelænder. Over portfaget 2 runde medailloner med initialerne »CNJ« og »1876« i guldbogstaver på rustrod baggrund samt en lille grå kunstmedet jernaltan under vinduet. Portrummet og forhusets bagside gulmalet. Sidehus i øst, 12 fag, 1 etage, bindingsværk, delvis udskiftet med murværk i underetagen og gennemstukne bjæketappe. 4 fag taskevist over midten. Tegltag. Sort tømmer med gule murtavl. Brune sprossevinduer og en dobbelt barokfyldingsdør med udskæringer og vindue med sprosseværk over. 2 stentrin for døren. Sidehus i vest i 2 etager. Gulkalket grundmur og tegl-

tag, hvid hovedgesims. 2 stentrin til fyldingsdør med overvindue. Baghus i 3 etager med 8 vinduesfag, gulkalket grundmur, helrunder fornedet og en træluge i 2. etage. Ellers overalt brune sprossevinduer. Nordligste baghus i een etage, grundmur med rester af hvid kalk, tegltag. Gårdspladsen brolagt.

Bemærkning: Huset har en meget interessant forhistorie og er stadig en statelig bygning på Nytorv. Desværre skæmmes facaden af en dårlig skiltning og facadeopdeling. Begge dele kunne med relativt små indgreb og med stor virkning afhjælpes, da en del vinduesåbninger er intakte. I forhusets østende er der smukke interiører, rimeligvis fra en ombygning 1791 for stiftamtmand Niels Sehested. De kraftigt profilerede dørkarme er identiske med tilsvarende i Mogensgade 3. Desuden er der loftsgesims, fyldingsdøre og 2 malede dørstykker samt en kakkelovnsniche med overstykke, alt i sen barokstil. Disse interiører bør absolut sikres for fremtiden på stedet, for øjeblikket bruges de som reservedelslager. Også bygningerne omkring gårdspladsen udgør en fin helhed, hvor en istandsættelse ville gøre underværker. Forhusets skorstene udgør en flot række.

Historie: Efter branden opførtes en lang gård med en svungen barokkvist over midten og 2 små murede tagkviste, også med svungne kamme. Dette skete 1728 for vintapper Sivert Pedersen Harch. 1876 påbyggedes den vestre del af forhuset en etage for boghandler Niels Christensen, resten af forhuset fulgte i 1896. Baghuset er et pakhus fra omkring 1850. I forhusets bagside findes iøvrigt betydelige murerer fra et stenhus fra før 1726.

Vedligeholdelse: Bindingsværkssidehuset: Dårlig.

Nytorv 4

„Den liden Gaard paa Torvet“

Mtr. nr. 150

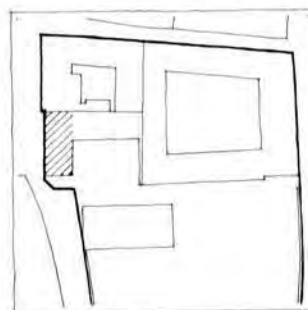
B

Forhus

Kontorer

Opført 1731–35

af J. G. Hödrich

Beskrivelse: 5 fag + port, 1 etage, grundmur. Tegtag helvalmet mod syd. Sort sokkel og lysegrå kælder med muret bælte over. Over midterfaget en kvist med trekantet frontispice. Gulkalkede mure og hvide kraftigt profilerede hovedgesimser. Brune sprossevinduer med lysegule rammer og buede overkarme. I nord en brunmalet bræddeport med gangdør i.

Bemærkning: Huset hører i alle måder sammen med Sct. Mogensgade 1, der er bygget af samme bygherre og arkitekt. Trods sine beskedne dimensioner hævder dette djærve hus smukt sin plads ved siden af den mægtige Stillings Gaard. Også her er det opskalkede valmtag og de kraftige gesimser typiske for Hödrichs stil.

Historie: Opført 1731–35 for borgmester Hans Knudsen Rafn af murermester J. G. Hödrich. Portfag tilføjet 1850, fra hvilken tid vinduerne antagelig også stammer i deres nuværende form. Huset har op gennem tiden gået under navnet »Den liden Gaard paa Torvet«.

Vedligeholdelse: God.

Nytorv 6

„Stillings Gård“

Mtr. nr. 150

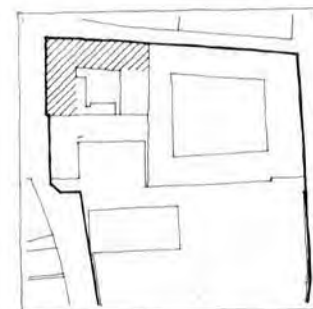
B

Forhus og sidehus

Kontor, butikker, tomt

Opført 1813

af Villads Stilling

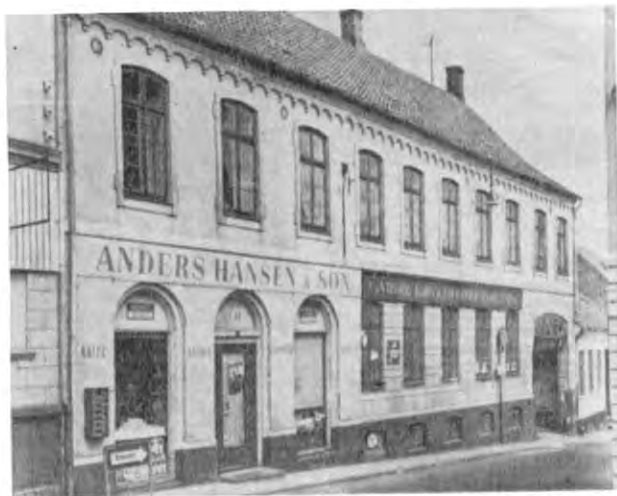
Beskrivelse: 11 fag mod torvet og 3 etager. Grundmur. Sortglaceret helvalmet tegtag. Over de 5 midterste fag løfter facaden sig op over hovedgesimsen og fanges af et løftet tagparti. I disse fem fag indeholder huset 4 etager, hvoraf den øverste er forsynet med halvrunde vinduer. 2 sideralitter à 3 fag, 1. etage refendfuget og i 2. etage indfatninger om vinduerne. Midterfagene med navnefelt over 2. etage: »Stillings Gaard«, do. felt over 1. etages vinduer og 2 felter under mezzaninen. Taggesims med tandsnit. 1. etage gråmalet, resten forhen hvidmalet. Brune sprossevinduer, dog butiksruder i yderfagene foruden. Stentrin til brun pladeklædt dør. Bagsiden gulkalket med brune sprossevinduer. Et køkkentrappetårn og en udbygning foruden.

Bemærkning: Hus af usædvanlig størrelse for byen og af væsentlig betydning for torvet. Facaden arkitektonisk interessant, omend ikke helt vellykket fra arkitektens hånd.

Historie: Opført 1813 af og for bygmester og »Gipsmester« Villads Stilling. Huset har oprindeligt haft kannellerede pilastre i sidefagene 2 øvre stokværk og balustrade over det højere midterparti.

Vedligeholdelse: Dårlig.

(Huset gennemgribende istandsat i 1974. Sidehuset langs Nytorvgade fornyet fra grunden ved restaureringen).

Nytorvgyde 1

Mtr. nr. 153
C
Forhus i V.
Beboelse, butik
Opført 1837–47
og 1858

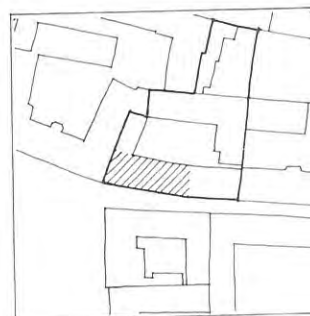

Beskrivelse: 10 fag, 2 etager over høj kælder, grundmuret, tegltag. Fremspringende fuget kælder, brunmalet sokkel tildels med ruppet puds, afsluttet med hvid profil. Pudset mur, 1. etage refendfuget. Bæltegesims mellem etagerne. 2. etage har indfatning om vinduerne. Hovedgesims med tandsnit og småkonsoller. Port i 2 fag mod øst med brun portdør og fladbuget overvindue. Butik i 3 fag mod vest med rundbuede vinduer. I det gulkalkede portrum 1 stentrin til dobbelt fyldingsdør med overrude. Bagside af gul blank mur. Overalt brune sprossevinduer med buet overkarm.
Bemærkning: Husets lange facade har en god virkning i den smalle gade. Desuden en morsom gammel butik og skiltning, hvis gode tilpasning til huset burde kunne inspirere ved lignende arbejder i kvarteret.
Historie: Til et 12-fags bindingsværkshus opføres 1837–47 3 fag grundmur i 2 etager. 1858 opføres resten af forhuset i 2 etager, ialt 18 fag for købmand Thomsen.
Vedligeholdelse: Nogenlunde.

Nytorvgyde 1

Mtr. nr. 153
C
Forhus i Ø.
Beboelse
Opført 1851 eller før

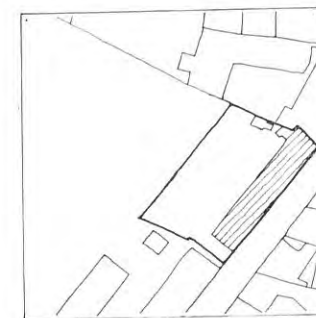

Beskrivelse: 7 fag, 1 etage, grundmur, tegltag. Sort fremspringende kælder med profileret sokkel. Hvid hovedgesims. Brune sprossevinduer, dobbelt brun fyldingsdør med overvindue og 1 stentrin foran. Bagsiden gulkalket.
Bemærkning: Meget velproportioneret og smukt hus, som er af største betydning for atmosfæren i den lille gyde.
Historie: Tidligere sidehus til nuværende Mogensgade 3, helt i bindingsværk til 1781–91 (opført ca. 1730–39), hvor facaden grundmures. Herfra skilles 1851 11 fag fra til købmand Thomsen og huset grundmures helt eller nybygges til sin nuværende skikkelse.
Vedligeholdelse: Nogenlunde.

Reberbanen 27–33

„Lars Worres Minde“
Mtr. nr. 10a
C
Forhus
Beboelse
Opført 1851

Beskrivelse: 20 fag, 1 etage, grundmuret. Tegltag med halvvalmede gavle. Gulkalket mur med sort fremspringende sokkel og hvid hovedgesims. Midt på facaden »WORRES MINDE« i små jernbogstaver. Brune sprossevinduer overalt. 4 brune dobbelte fyldingsdøre med overvinduer, stentrin foran de 3. Bagsiden behandlet som gadesiden.
Bemærkning: Lang helstøbt og virkelig smukt behandlet længe, enestående i Viborg. Beboelsesmiljøet med den store have er af overordentlig kvalitet og facadens betydning for gaden og denne del af byen kan næppe overvurderes.
Historie: Takseret som nyt 1851, bygget som stiftelse af købmand og kæmner Lars Worre (død 1853) med beboelse for »8 Enker eller andre eenlige Fruentimmer«.
Vedligeholdelse: God.
(Haven beskåret ved opførelsen af det nye børnehaveseminarium 1974).

Reberbanen 30

Mtr. nr. 46b
C
Forhus
Beboelse
Opført 1868

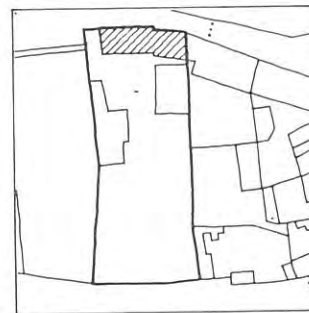

Beskrivelse: 6 fag, 1 etage, grundmur, tegltag. Blå sokkel og sålbænke. Mur i rød stænkpuds. Blå sprossevinduer med hvide rammer. Til højre for døren en høj helrude med blå skodder. Blå listebeklædt dør med rude over og 1 stentrin foran. Gavli i syd i lysegrå stænkpuds.
Bemærkning: Godt hus, men facaden har nogle grelle farver og mindre heldig puds, dør og helrude. Bygningen er værdifuld for gadebilledet.
Historie: Opført 1868 for avlsmænd Jørgen Worre.
Vedligeholdelse: God.

Store Sct. Pederstræde

16-18
Mtr. nr. 414
C
Forhus
Produktforretning
Opført før 1781
og 1837-47
Omb. 1847-57 og senere

Beskrivelse: 1 etage, 9 + 5 fag, grundmuret. Facaden i 2 dele forskudt for hinanden, blank mur af røde sten, tegltag. Delvis kampestenssokkel. Brune sprossevinduer. 1 stentrin til brun dobbelt fyldingsdør med overvindue.
Bemærkning: Dejligt rødt murværk i den lange længe. Huset er vigtigt for gadebilledet. Bygningen virker medtaget p. gr. a. anvendelsen.
Historie: 15 fag bindingsværk fra før 1781, reduceret til 12 fag 1791-1801 som forlænges til 17 fag 1837-47, hvoraf 12 fag grundmures helt 1847-57. De sidste 5 fag grundmuret 1891.
Vedligeholdelse: Nogenlunde.

Store Sct. Pederstræde

20-22
Mtr. nr. 413
C
Forhus
Beboelse
Opført 1854

Beskrivelse: 9 fag, 1 etage over høj kælder, blank mur af røde sten, tegltag. Sort fremspringende sokkel med profilled foroven. Facaden inddelt ved lisener. Buestik over vinduer og døre. Hovedgesims med tandsnit. De to vestligste fag er uden kælder og indrettet i en tidligere, nu nedlagt port. Brune sprossevinduer med hvide sålbænke. 3 stentrin til brun dobbelt fyldingsdør med overvindue. Jerngelænder i muren tv. for døren. I »port«-faget en brun fyldingsdør med rude i. På bagsiden 4 fag kvist med skifertag og -flunker.
Bemærkning: Det store velproportionerede hus slutter sig fint til de omkringliggende murstensfacader. Stort og rummeligt, men noget for sømt.
Historie: Opført 1854 for slagter Dahlsgaard.
Vedligeholdelse: Nogenlunde.

Store Sct. Pederstræde 24

Mtr. nr. 412
C
Forhus
Beboelse
Opført 1865
Tegning udført af
Berenholdt Olsen

Beskrivelse: 1 etage, 4 fag th. for porten og 4 fag tv. samt et knækket yderfag med indgang. 1 etage. Grundmur. Tegltag. Hvidkalket sokkel og hovedgesims med tunget 1. led, grå sålbænke under grønblå sprossevinduer i blank mur af røde sten. Dobbelt empire-fyldingsdør med overvindue og 4 stentrin (kvadre) foran. Portrummet hvidkalket, heri indgang ad dobbeltfyldingsdør med overvindue. Bred port med fladbuet overkant.

Bemærkning: En meget fornem og aksefast facade, udført med de enkleste midler, fin gadedør med sprossværk i overlyset. Huset af afgørende betydning for gadebilledet.

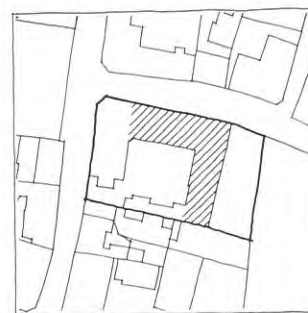
Historie: Opført 1865 for avlsmænd Jens Rasmussen Hvass, tegning udført af Berenholdt Olsen. Huset virker i relativt god stand.

Vedligeholdelse: Dårlig.

Rosenstræde 2 A

Mtr. nr. 93e
C
Sidehus, baghus
Beboelse
Opført 1888

Beskrivelse: Sidelænger til Mogensgade 26. Nærmest Mogensgade: 7 fag, 1 etage, grundmur, over høj kælder, blank mur af røde sten, kælder cementpudset, tegltag med kvist. Hvide vinduer. Grønne fyldingsdøre, 2 til kælderetagen og 1 med 3 trin stentrappe og overvindue. Baghus med have: Grundmur, 3 fag gavlfod mod Rosenstræde, blank mur af røde sten over høj cementpudset kælder. Gadedør som sidehus. Indgang til kælderen. Haveside beboelse mod nord og med staldvinduer i den sydlige del. Blank mur af røde sten, tegltag med 1 kvist. *Bemærkning:* Hele komplekset danner sammen med det fredede Mogensgade 26 en god og sluttet helhed både i gårdsrummet og til gaden. Mure og tage noget medtagne, mest mod haven, ligesom cementpudsningen også er dårlig.

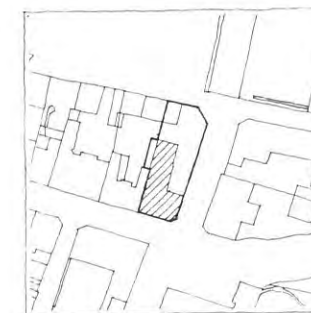
Historie: Udlænger til Mogensgade 26. Bygninger mod Rosenstræde opført 1888 for slagter Hoffmann.

Vedligeholdelse: Nogenlunde.

Skolestræde 1 A

Mtr. nr. 320
B
Forhus og sidehus
Beboelse
Opført 1849–50

Beskrivelse: Mod Mathiasgade 4 fag samt afrundet hjørne. 1 etage, grundmur over høj kælder. Tegltag med halvvalmet gavlfod mod øst. Kælderetage i fuget cementpuds med brun bæltegesims over. Om vinduerne lysebrune, trukne indfatninger med småkonsoller under. Profileret hvide hoved- og gavlfagesims. Murværket rød- eller brunmalet med skarpkantet hamborgfugning. Mod gården indgang ad høj cementtrappe til brun dobbeltfyldingsdør med glaseruder. Sidefløj i vest. 5 store fag, 2 etager, grundmur, helvalmet tegltag med 2 kviste. Cementpudset kælder, hvorover blank mur af røde sten. Fyldingsdør med overvindue. Overalt lysebrune sprossevinduer.

Bemærkning: Huset danner sammen med den ældste skolebygning (nr. 2) et af de mest helstøbte gadehjørner i byen, – med de runde hjørner af næsten skulpturel virkning, og er en dejlig introduktion til Bispegården og Domkirken.

Historie: Opført 1849–50 for Landsoverretsassessor J. U. A. C. Eberlin. Baghuset forhøjet efter 1900.

Vedligeholdelse: God.

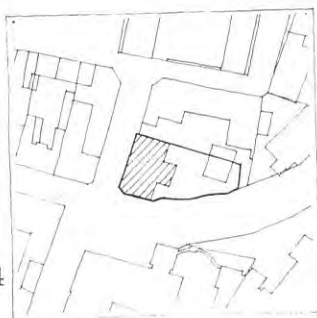

Skolestræde 2

Mtr. nr. 321b
B

Forhus
Beboelse

Opført 1524,
brændt 1567 og 1726
Omb. 1800, 1849 og 1854
Istandsatsat 1965

Beskrivelse: 1 etage, grundmur. 5 fag + afrundet hjørne mod syd. Tegltag med halvvalmede gavle. Lysebrun sokkel, gulpudsede mure med hvide hoved- og gavlgesimser. 3 stentrin til dobbelt empirefyldingsdør, grønmalet med indfatning og farvet overvindue. Herover muret tagkvist med sidevoluter og zinktag. Nord-gavl med sort afstolpet bindingsværk foroven. Bagside som facade med en 2-etagers udbygning med helvalmet tegltag.

Bemærkning: Gennemgribende og smukt istandsat, bagsiden godt udformet. Gadedøren god, desto mere uforståeligt, at man har ødelagt dørpartiet med en grim glastrude. Endnu værre er, at der i hjørnet er det samme glas. Man burde fuldende restaureringen ved at tage ved lære af genbohusets fine rundede sprossevindue.

Historie: Opført 1524 af Biskop J. Friis og husede længe byens katedralskole. Murene overlevede brandene 1567 og 1726, men 1742 var huset hestemølle. Nuværende udseende fra 1849 og 1854, hvor syd-gavlen tilbagerykkedes 6 alen til den nye Randersvej.

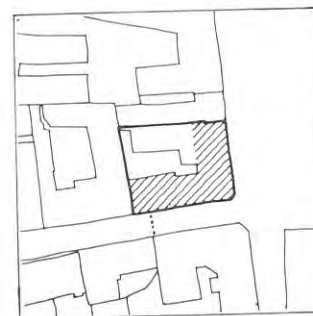
Vedligeholdelse: God.

Vestergade 15

Mtr. nr. 181
C

Forhus
Forretning
Opført 1851

Beskrivelse: 2 etager, 12 fag mod Vestergade, afrundet hjørne og 7 fag mod Nytorv. Grundmur. Tegltag. Pudset, hvidmalet overfacade. Heri vinduer, hvor poste og rammer er erstattet af een fast rude. Underetagen butiksfacade. Flagstang over huset. Bagsiden hvidmalet med grå sokkel, vinduer og døre. I en udbygning mod gården 2 høje rundbuede sprossevinduer i 2. etage.

Bemærkninger: Stor og regelmæssig hovedform. Taget er godt og af stor værdi, bygningens placering ved torvets hjørne ligeledes vigtig. Netop på grund af denne placering er det ekstra beklageligt, at underetagens forretning har fået en så dominerende udformning, og at overetagen har mistet sine oprindelige vinduer. Det er endvidere uheldigt, at forretningsfacaden fortsætter gennem flere huse (se Nytorv nr. 1), således at disse hæftes sammen og mister karakter af afsluttede helheder. Ved fælles forretning over flere ejendomme bør de enkelte facader respekteres. Det ville ikke være umuligt at gengive huset en bedre facade, der både kunne opfylde sin funktion som forretning og leve op til den fornemme placering på Nytorv.

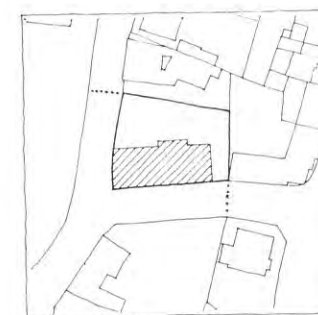
Historie: Opført 1851 for købmand Joseph Vaters enke.
Vedligeholdelse: God.

Sct. Villadsstræde 1

Mtr. nr. 102a
C

Forhus
Beboelse
Opført før 1781
og 1852-57

Beskrivelse: 1 etage, 11 fag, grundmur, tegltag med 3 kviste mod gården. Pudset og gråmalet. Sålænke båret af små konsoller og trukne indfatninger med gesims omkring de blåmalede sprossevinduer. Nederst på facaden en bæltegesims, der forløber ned i det skrånende terrain. 1 stentrin til blå og hvid dør, foran denne 2 stynede lindetræer. Bagside med nye vinduer samt dobbelt fyldingsdør med rude.

Bemærkning: Lang og statelig facade som sammen med de to træer udgør et fint strøg.

Historie: Bindingsværksgård på 12 fag fra før 1781 får en grundmuret tilbygning på 3 fag 1827-37. 1852 bygges »8 nye fag af grundmur« til de resterende 7 fag af bindingsværk, og 1857 er huset helt grundmuret på nær 2 fag til gaden. Ejeren 1852 og 1857 er bogtrykker Wissing. Vest-gavl ny, antagelig 1919.

Vedligeholdelse: God.

BEVARINGSOMRÅDETS MATRIKELNUMRE

Liste over matrikelnumre indenfor bevaringsområdet, hvorpå særlige bestemmelser skal læses, eller hvorpå der tidligere er læst særlige bevaringsbestemmelser.

Matrikelnumre forsynet med * angiver den tidligere i 1967 gennemførte »Mogensgadetinglysning«. A og B angiver fredning efter bygningsfredningsloven.

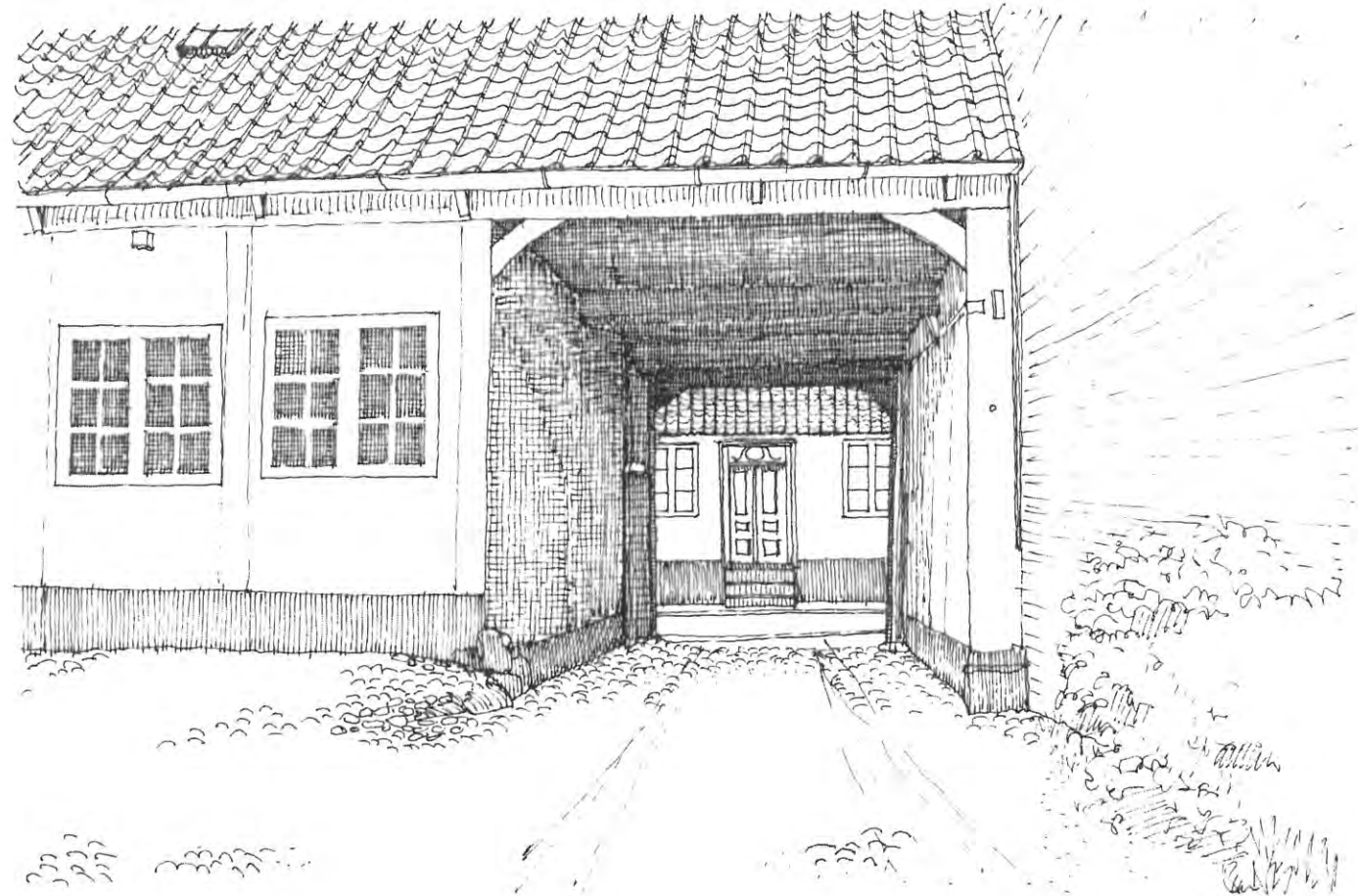
Mtr. nr.	Gadenavn	Gade-nr.	Bevarings-værdige huse
4*	Sct. Mogensgade	65	Forhus
5*	Sct. Mogensgade	63	Forhus
6a*	Sct. Mogensgade	59	Forhus, baghuse
6e*	Sct. Mogensgade	61	Forhus, sidehus
7*	Sct. Mogensgade	57	Forhus
8*	Sct. Mogensgade	55	Forhus
9a*	Sct. Mogensgade	53	(Have)
9c*	Sct. Mogensgade	55	Forhus
10a	Reberbanen	27-33	
11	Reberbanen		
13a	Reberbanen		(Ubebygget)
13b	Reberbanen		(Ubebygget)
13c	Reberbanen	11a	
14	Reberbanen	7	
15	Reberbanen		(Ubebygget)
16	Reberbanen		
24a	Reberbanen	12	
24b	Reberbanen		
25	Reberbanen	10	
26	Reberbanen	8	
27	Reberbanen	6	
28	Reberbanen	4	
	Lille Sct. Hansgade	15	
31	Lille Sct. Hansgade	17-23	
35	Lille Sct. Hansgade	25	
36	Lille Sct. Hansgade	27	
37*	Lille Sct. Hansgade	29	
	Sct. Mogensgade	17	
38*	Sct. Mogensgade	19	Forhus
39*	Sct. Mogensgade	21	Forhus
40b*	Sct. Mogensgade	23	
41a*	Sct. Mogensgade	25-27	
42a*	Sct. Mogensgade	29	B Forhus, sidehus, baghuse
43a*	Sct. Mogensgade	31	A Forhus, sidehuse
43b	Reberbanen	u. nr.	
43c	Reberbanen	14-20	

Mtr. nr.	Gadenavn	Gade-nr.	Bevarings-værdige huse
44*	Sct. Mogensgade	33	Forhus, sidehus, baghus
45*	Sct. Mogensgade	35	
46a*	Sct. Mogensgade	37	Forhus, 3 sidehuse
46b	Reberbanen	30	Forhus
47*	Sct. Mogensgade	39	
48*	Sct. Mogensgade	39	
50a*	Sct. Mogensgade	45	
50b	Reberbanen	34	(Ubebygget)
51*	Reberbanen	32	
	Sct. Mogensgade	43	
52a*	Sct. Mogensgade	47	
52b	Reberbanen		
53a*	Reberbanen	36	(Ubebygget)
	Sct. Mogensgade	49	Forhus, sidehus
53b	Reberbanen	34	
54a*	Sct. Mogensgade	51	Forhus, sidehus
54b	Reberbanen	38	
55a*	Sct. Mogensgade	48	Forhus
	Sct. Nicolaigade	44	Forhus
55b	Sct. Nicolaigade	u. nr.	(Indkørsel)
56*	Sct. Mogensgade	50	Forhus
57a*	Sct. Mogensgade	52	
58*	Sct. Mogensgade	54	Forhus
59*	Sct. Mogensgade	56	
60*	Sct. Mogensgade	58	Forhus
61*	Sct. Mogensgade	60	Forhuse
62*	Sct. Mogensgade	62	Forhus
63*	Sct. Mogensgade	64	
72a	Sct. Nicolaigade	42	
73*	Sct. Mogensgade	46	Forhus
74a*	Sct. Mogensgade	44	
74b	Sct. Nicolaigade		
75*	Sct. Mogensgade	42	Forhus, 2 sidehuse, baghus
76*	Sct. Mogensgade	40	Forhus, sidehus, baghus
77*	Sct. Mogensgade	38	Forhus, sidehus
78*	Sct. Mogensgade	36	Forhus
79*	Sct. Mogensgade	34	
80a	Sct. Mogensgade		(Have)
80b*	Sct. Mogensgade	32	B Forhus, sidehus
80c	Sct. Mogensgade		

Mtr. nr.	Gadenavn	Gade-nr.	Bevarings-værdige huse
81*	Sct. Mogensgade	30	Forhus, korshus, baghus
81*	Sct. Mogensgade	28	Forhus
	Rosenstræde	1	Forhus
	Rosenstræde	1a	
82b	Rosenstræde	1b	
82d	Rosenstræde		(Have)
83	Rosenstræde	3	
84	Rosenstræde		
85	Rosenstræde	7	
86	Rosenstræde		(Parkering)
93b	Sct. Mogensgade	18a	
93c*	Sct. Mogensgade		(Have)
93e*	Sct. Mogensgade	26	B Forhus, sidehus, baghuse
	Rosenstræde	2a	Se under Sct. Mogensgade 26
93f	Sct. Mogensgade	18a	
93g*	Sct. Mogensgade	24	
94*	Sct. Mogensgade	24	
95*	Sct. Mogensgade	20	
	Sct. Mogensgade	22	Forhus
97a	Sct. Mogensgade	16	A Kloster og havemur (Landsretten)
97b	Graabrødre Kirkestræde		
97c	Sct. Mogensgade	18b	
98*	Sct. Mogensgade	14	Forhus, sidehus, baghus
			Forhus, gavlhus
99*	Sct. Mogensgade	12	Forhus, sidehus, baghus
100*	Sct. Mogensgade	10	(Hans Tausens Minde)
101a	Sct. Mogensgade		(Landsretten)
	Graabrødre Kirkestræde		(Landsretten)
101b	Graabrødre Kirkestræde		
101c	Graabrødre Kirkestræde		
102a	Sct. Villadsstræde	1	Forhus
135a	Sct. Nicolaigade	10	Forhus
136a	Sct. Nicolaigade	8	Forhus
139	Domkirkestræde	1	B Alle 3 fløje + mur (Have)
	Bispestien		
140	Domkirkestræde	20	
141	Domkirkestræde	18	
142	Domkirkestræde	16	Baghus

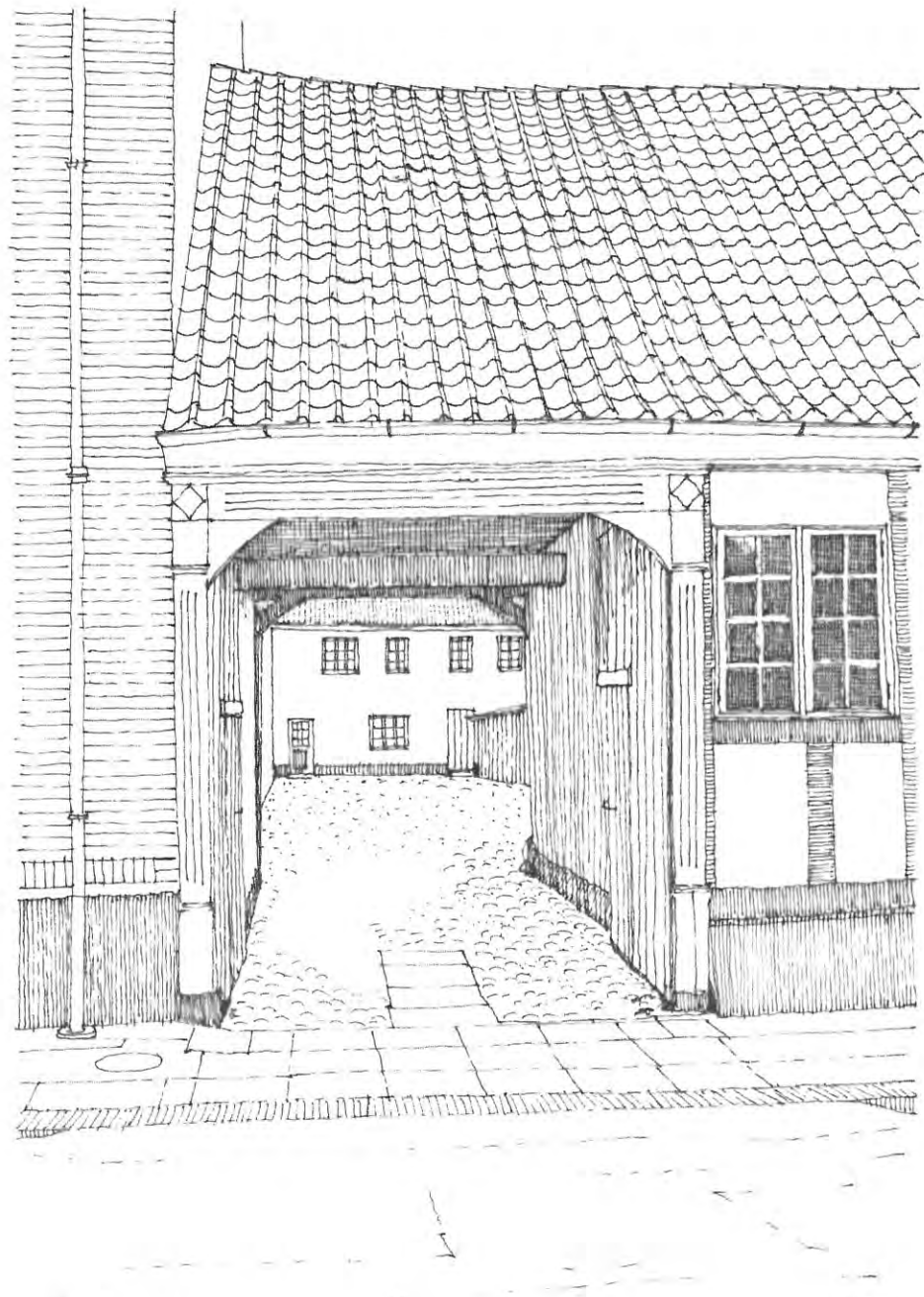
Mtr. nr.	Gadenavn	Gade-nr.	Bevarings-værdige huse	Mtr. nr.	Gadenavn	Gade-nr.	Bevarings-værdige huse	Mtr. nr.	Gadenavn	Gade-nr.	Bevarings-værdige huse
143	Domkirkestræde	1	(Bispegårdens have)	163a	Lille Sct. Hansgade	24a	Se Store Sct. Hansgade 10	259b	Sct. Mathiasgade	43	Hjørnehus
144a	Stænderpladsen		(Rådhuset)		Store Sct. Hansgade	10	Forhus med sidelænge	260	Sct. Mathiasgade	41	Forhus
144b	Sct. Nicolaigade		(Arresten)						Hjultorv	2	
145	Domkirken			163b	Lille Sct. Hansgade	24b		261	Hjultorv	4	
146a*	Sct. Mogensgade	8	B	163c	Store Sct. Hansgade			264	Hjultorv		Forhus, 2 sidehuse
146b	Sct. Mogensgade			164	Store Sct. Hansgade	8			Hjultorv	11	Gavlvendt hus
147	Sct. Mogensgade		(Have og torv)	165	Store Sct. Hansgade	6		265	Lille Hjultorvgade		
u. nr.	Gammeltorv			166	Store Sct. Hansgade	4	Forhus	266	Hjultorv	7	
150*	Sct. Mogensgade	1	B	167	Store Sct. Hansgade	2	A	269	Hjultorv	5	
								270	Hjultorv	3	
	Latinerhaven							delv.			
	Kompagnistræde	2						271	Hjultorv	1	
	Nytorv	4	B	168a	Store Sct. Hansgade	1		293	Sct. Mathiasgade	72	Forhus, sidehus
	Nytorv	6	B						Store Sct. Mikkelsgade	23	Se under Mathiasgade 72
	Nytorvgade	4-6		169	Store Sct. Hansgade	3		294	Store Sct. Mikkelsgade	21	Forhus
152	Nytorv	5		170	Store Sct. Hansgade	5		295b	Store Sct. Mikkelsgade	19	Forhus
				171	Store Sct. Hansgade	7			Store Sct. Pederstræde	17	
153	Nytorvgade	1		172	Store Sct. Hansgade	9		295c	Store Sct. Mikkelsgade	21	Se under mtr. 294
	Nytorvgade	1		173a	Store Sct. Hansgade	11					
				173b	Lille Sct. Hansgade	22	Hjørnehus	300	Store Sct. Mikkelsgade	14	
154*	Nytorvgade	3		174d	Gravene	38	Forhus	301	Sct. Mathiasgade	74	
				175	Gravene	36	Forhus	302	Sct. Mathiasgade	76	
	Sct. Mogensgade	3	B	176	Lille Sct. Hansgade	20	B	303	Sct. Mathiasgade	78	Forhus øst på grunden
				180a	Nytorv	3	B				(Parkering)
				180e	Nytorv	1		304a	Sortebrødre Kirkestræde		(Parkering)
155*	Sct. Mogensgade	5		181	Vestergade	15		304b	Sortebrødre Kirkestræde	3	Forhus
156a*	Sct. Mogensgade	7	B	255	Store Sct. Mikkelsgade	29		305a	Mageløs	1	Forhus
								305b	Mageløs	3	
156b	Store Sct. Hansgade				Store Hjultorvgade	1		306			(Parkering)
157*	Sct. Mogensgade	9	A	256	Store Sct. Mikkelsgade	20-22		308	Sct. Mathiasgade		(Ubebygget)
					Nytorv	2		309a	Sct. Mathiasgade	(88)	(Del af forhus, nu nedrevet)
					Kompagnistræde	7					
158a*	Sct. Mogensgade	11			Store Sct. Mikkelsgade			309b	Sct. Mathiasgade	88b	
158b	Lille Sct. Hansgade	24c		258a	Store Sct. Mikkelsgade	18b			Mageløs	5	
158c	Lille Sct. Hansgade			258b	Store Sct. Mikkelsgade	45a		310a	Sct. Mathiasgade	47	Forhus, sidehus
159a*	Sct. Mogensgade	13			Sct. Mathiasgade				Sct. Mogensgade	2	Se Mathiasg. 47
159b	Lille Sct. Hansgade							310b	Sct. Mathiasgade	49	
159c	Lille Sct. Hansgade			258c	Sct. Mathiasgade	45b		311a	Gammeltorv		A
160*	Sct. Mogensgade				Kompagnistræde	1					Det gamle rådhus med mur
161*	Lille Sct. Hansgade			258d	Kompagnistræde	5		311b			Opstillet bindingsværksvæg
162a	Lille Sct. Hansgade			258e	Kompagnistræde	3	(Port)				
162b	Lille Sct. Hansgade			259a	Store Sct. Mikkelsgade	25-27					

Mtr. nr.	Gadenavn	Gade- nr.	Bevarings- værdige huse	Mtr. nr.	Gadenavn	Gade- nr.	Bevarings- værdige huse
312	Domkirkestræde	4		342	Store Sct. Mikkelsgade	10	
313	Sct. Mathiasgade	51		343	Store Sct. Mikkelsgade		(Indkørsel)
314a	Sct. Mathiasgade	53a		344	Store Sct. Mikkelsgade	8	
314b	Domkirkestræde	6		345	Store Sct. Mikkelsgade		
315	Domkirkestræde	8	Forhus	346	Store Sct. Mikkelsgade		(Have)
	Sct. Mathiasgade	53b		347	Store Sct. Mikkelsgade	6	
316a				348a	Store Sct. Mikkelsgade	2	
316b	Sct. Mathiasgade	55	Forhus	348b	Store Sct. Mikkelsgade		
316c	Domkirkestræde	10		349a	Sortebrødre Kirkestræde		(Have)
317a	Domkirkestræde	12	Forhus	349b	Sortebrødre Kirkestræde	12	
	Sct. Mathiasgade	57		349c	Sortebrødre Kirkestræde		(Have)
317b	Domkirkestræde			349d	Sortebrødre Kirkestræde	8	
318a	Sct. Mathiasgade	59	Forhus, sidehuse	349e	Sortebrødre Kirkestræde	6	
318b				delv.			
320	Skolestræde	1a	B Forhus, sidehus	404	Store Sct. Mikkelsgade	7	Forhus
321a	Skolestræde	4		407	Store Sct. Mikkelsgade	9	Gavlhus, sidehus
	Domkirkestræde	14		408a	Store Sct. Mikkelsgade	11	
321b	Skolestræde	2	B Forhus	408b			
321c	Domkirkestræde	14a		409	Store Sct. Mikkelsgade	11	(Gårdsplads)
321d	Domkirkestræde		(Have)	410	Store Sct. Mikkelsgade	13	Forhus
324k	Sct. Mathiasgade	98b		411	Store Sct. Mikkelsgade	15	Forhus
326a	Sct. Mathiasgade	98a		412	Store Sct. Mikkelsgade	17	Forhus
326c	Lille Sct. Mikkelsgade				Store Sct. Pederstræde	24	Forhus
327a	Sct. Leonigade	12	Forhus, sidehus	413	Store Sct. Pederstræde	20-22	Forhus
327c	Sct. Leonigade	6		414	Store Sct. Pederstræde	16-18	Forhus
327d	Sct. Leonigade	8		476	Lille Sct. Hansgade		(Indkørsel)
327e	Sct. Leonigade	10	Forhus, sidehus	477	Lille Sct. Hansgade		(Indkørsel)
328	Sct. Leonigade	14	Forhus				
330b	Sct. Leonigade		Se mtr. nr. 333				
331	Sct. Mathiasgade	96b	Hele anlægget				
332	Sct. Leonigade						
	Sct. Leonistræde						
333	Sct. Mathiasgade	96	Forhus, sidehus				
334	Sct. Mathiasgade	94	Forhus				
335	Sct. Mathiasgade	92	Forhus				
336	Sct. Mathiasgade	90	Forhus				
	Mageløs	6	Forhus				
337a	Mageløs	4	Forhus				
337b	Sct. Leonistræde	3					
338a	Mageløs	2a					
338b	Mageløs	2					
339	Sct. Leonistræde	1	A Hele anlægget				
340	Søndre Sogns Kirke						
341	Menighedshus						

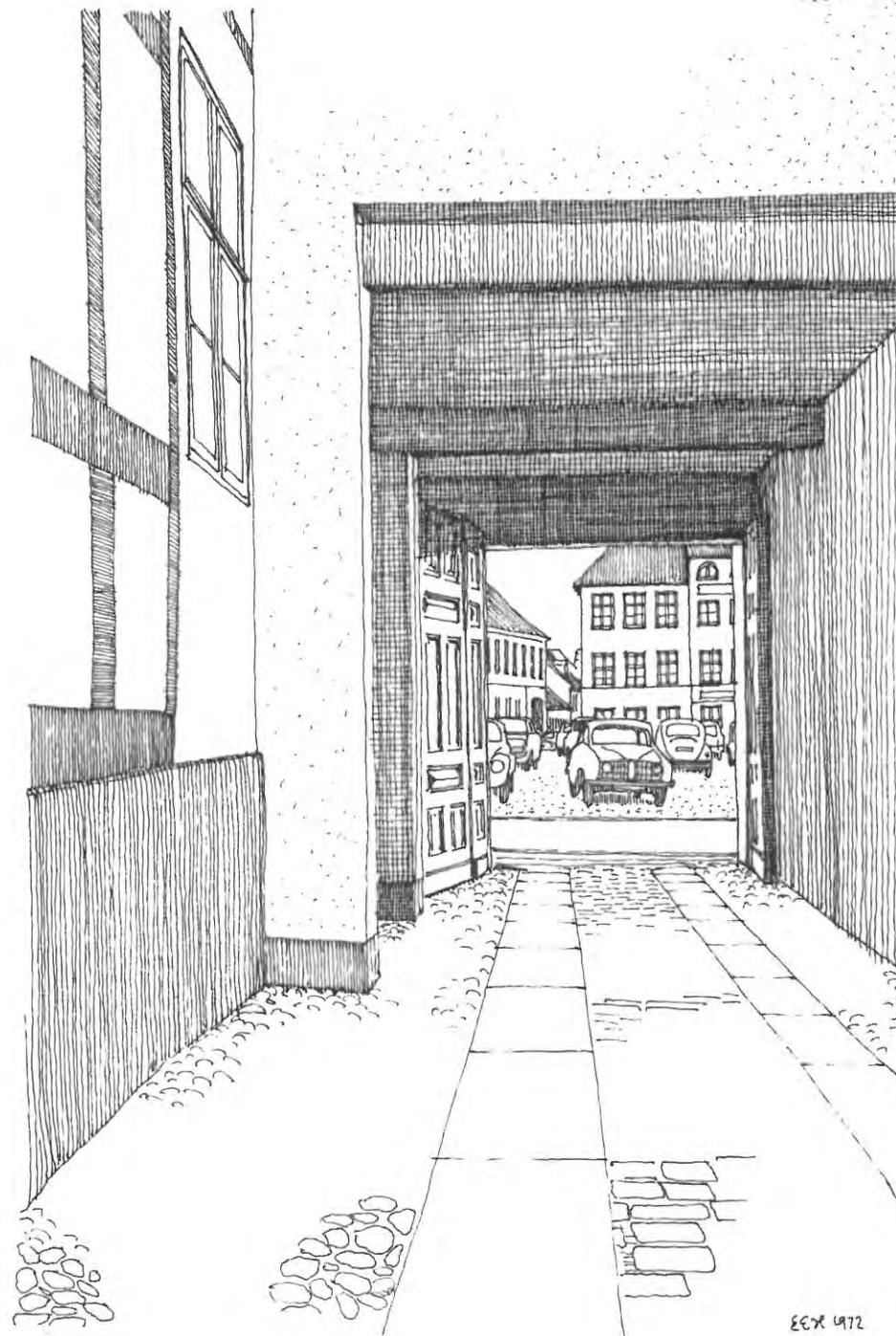
EE 1972

Gårdsrum, portrum (Sct. Mogensgade 29), gaderum anet, genbohus indrammet.

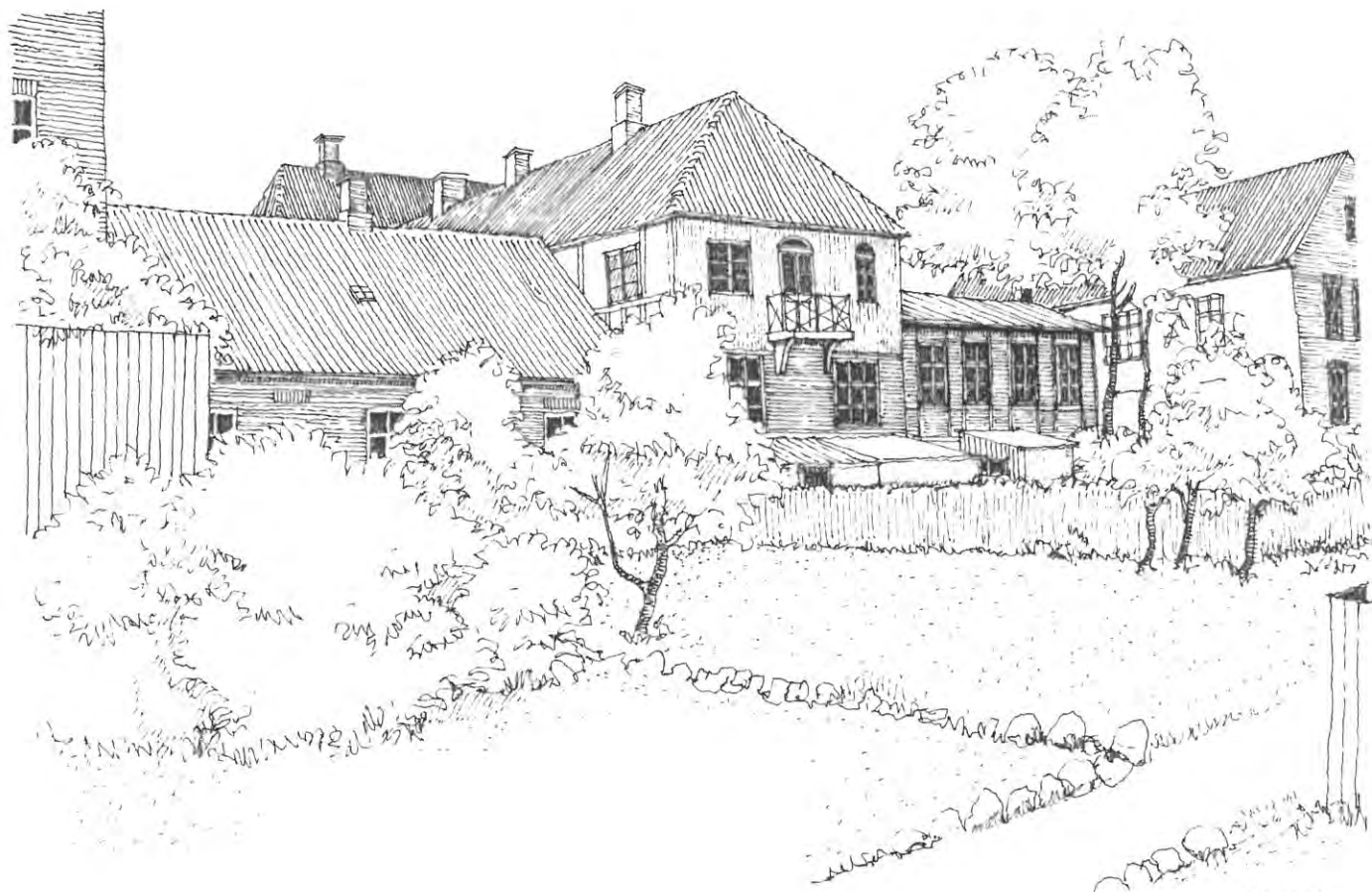
E. E. 1912

Portrum, gårdsrum (Sct. Mogensgade 29) fra gaden.

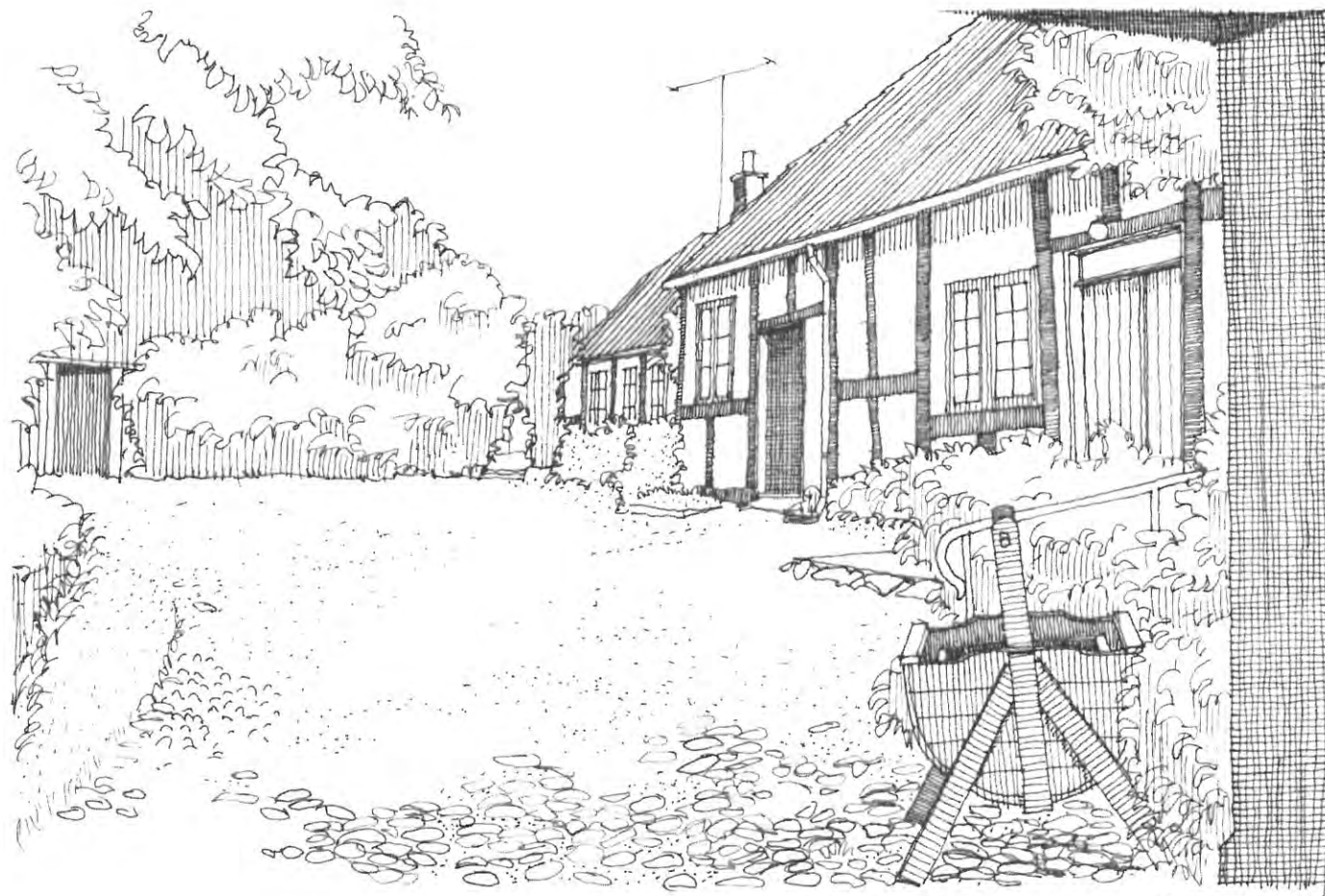
*Snæver passage, pompøst portrum, torvets åbenhed, smal smøge åbner i baggrunden
(Nytorv set fra apotekets gård).*

EEK 472

EEK 472

Have, træer bag alle huse og baghuse (Sct. Mogensgade 32).

EEM 174

Brolagt gårdsplads, trækroner, buske, sidehuse, der forlænger sig ind i grønne aflukker (Sct. Mogensgade 37).

Bag husene gårde med hyggeligt rod og bænke til at hygge sig på. (Worres Minde).

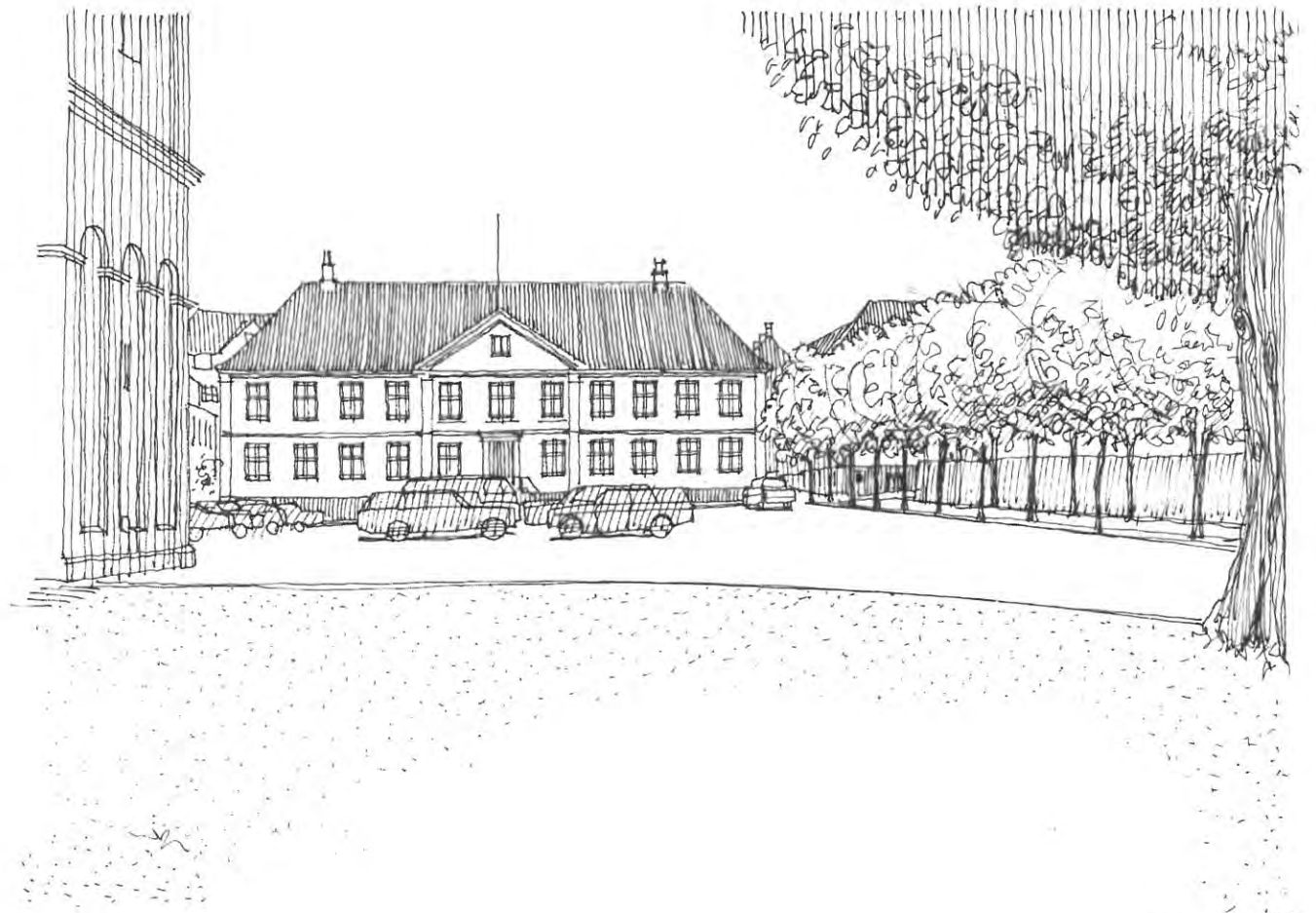

Brolagt gade, stenene helt op til soklen, brudte linjer i vægge og tagflader slutter sig sammen og danner det kantede gaderum, lukket i udmundingen (Navnløs).

EEK 1972

Hjertet af den røde by med voluminøse bygninger, der ikke ønsker naboer tæt op ad sig. Forvirring til venstre: under kampestensmure og trækroner pranger kloakrør. Forvirring i baggrunden: et sår i tværgadens mur. Teglbygningen i baggrunden skal løfte sit tag over andre tage. (Gammeltorv – Mogensgade).

EE76472

Træer og mure indhegner det rum, som bygningen har taget i besiddelse. Pladsens stramhed lidt løst formuleret. (Administrationsbygningen, Gammeltorv).

Gårdsplads med emballagestabler som provisoriske bygninger, der illustrerer og gentager bebyggelsens sammensathed (Vinhandlerens gård).

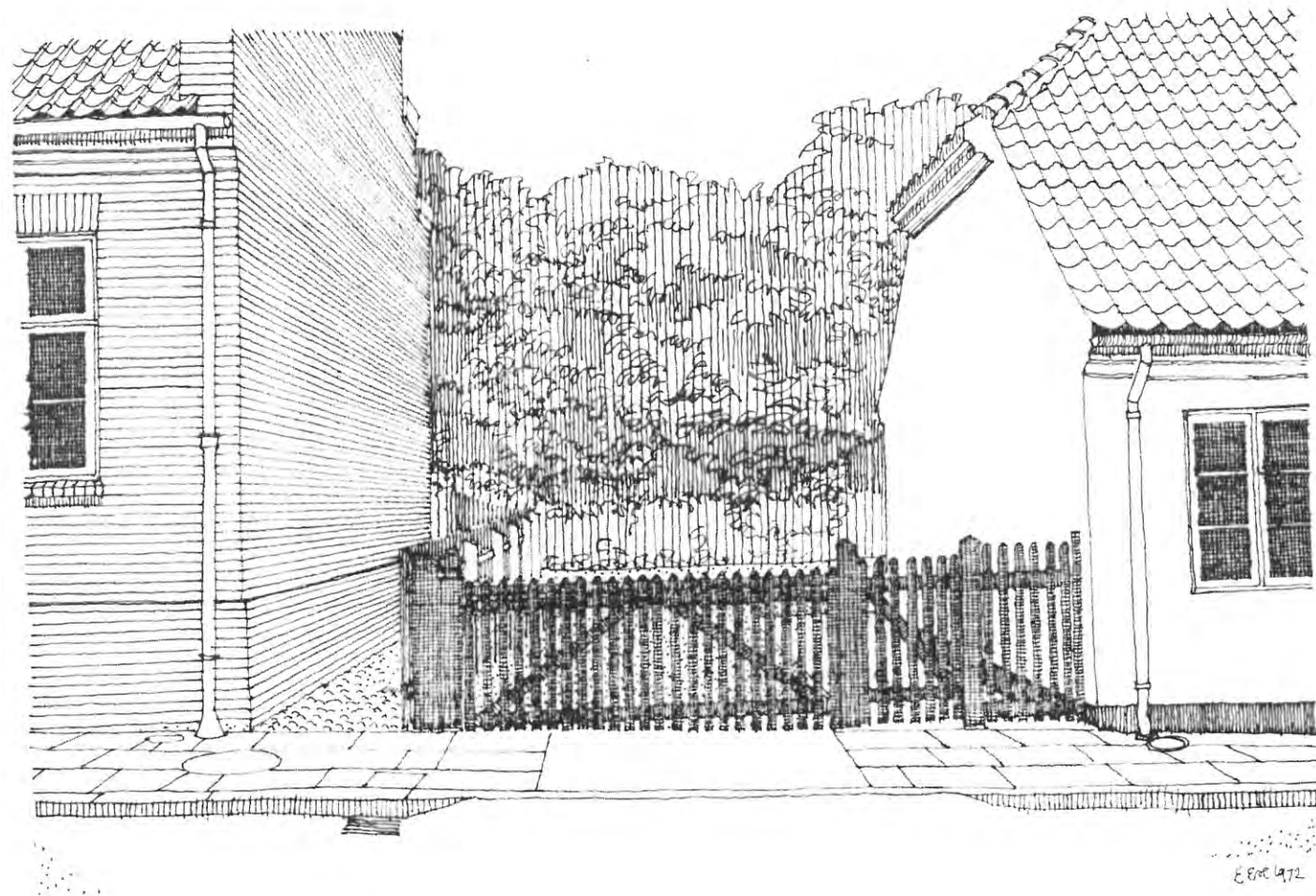

E. K. U. T. L.

Gårdspladsen er tit mere oplysende end facaden af en ejendom. Det er herinde det foregår. Her ligger en århundred gammel tankegang, der fojer tingene sammen og udvikler dem til en helhed. (Svaneapotekets gård).

Stor brolagt gårdsplads, kældernedgang, en bindingsværksfacade, to trin til den ene dør, tre til den anden. Man hjælper sig. (Nytorv 5).

En åbning mellem to huse, men bearbejdet: malet stakit, have, buske og trækroner (Reberbanen).

Den smalle gyde, forlænget af alléen åbner ud mod de store terrænlinjier. Byen ligger i en åben verden.
(Nytorvgade).

Høje sokler, høje trapper, huse hvis murhøjder og taghøjder stiger nedad bybakken, facader med nænsomt gennemarbejdede detaljer. Næsten en perle på det sted, hvor byen åbner sig mod sø og skov og bakker. (Sct. Mikkelsgade).

EE X 1972

En gade med et stille liv endnu. Lamperne kunne gøres smukkere. En lindeallé ville bringe dybde og finhed ind. Samlede husflugter i baggrunden ville gengive den sluttethed. (Reberbanen).

Et fint samspil, blot ikke måske borgbygningen i baggrunden og forgrundens blændede glasflader (Sct. Mogensgade).

Sct. Mogensgades udmunding i Sct. Mathiasgade genstand for svære overvejelser. Hvad skal stå her? Skal fremmede bydele flytte ind?

Sct. Mogensgades udmunding i Sct. Mathiasgade atter lukket. En brik i spillet, der gør de øvrige briker mere værdifulde.

Sortebrødre Kirkestræde i forventning om at blive en levende gade.

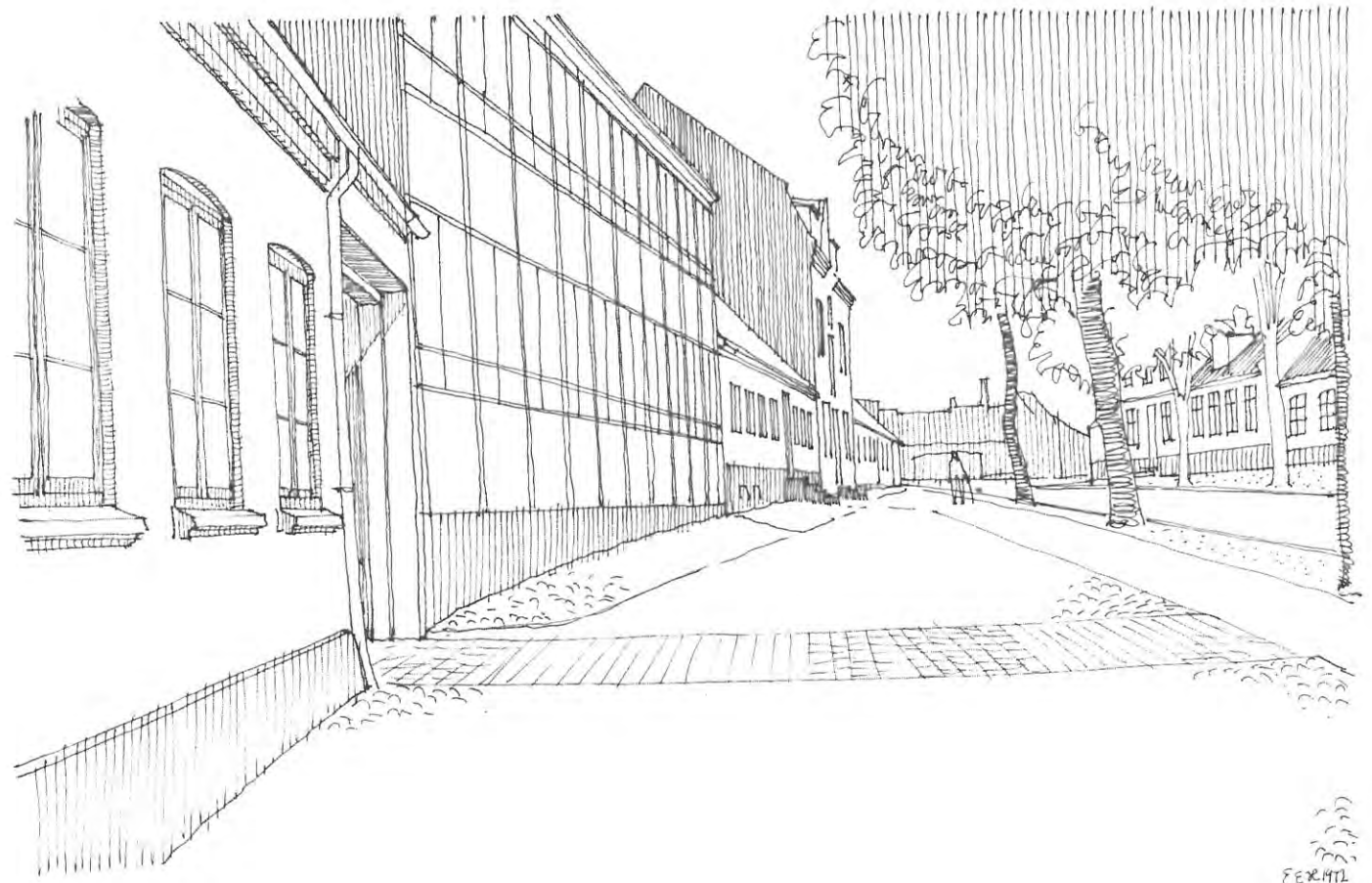

E.E.H. 1972

Måske kan det lade sig gøre sådan.

I sin uregelmæssighed fint vokset sammen. En lille uundværlighed af jævne bygninger. (Sct. Mogenstorv).

EER 1971

Samlede murflader, der krummer sig omkring torvet og torvets træækker, synsfordybelsen ind mod byen gennem gaderne. Et nyt, tilpasningsner-
vøst hus har slået sig ned, en lille boligkarré i al ubeskedenhed (Sct. Mogensgade).

BEVARINGSPLAN VIBORG 1972
BEVARINGSPLANENS OMFANG OG BEGRÆNSNING

- MATRIKLER PÅLÅST § 22
- BYGNINGER OPTAGET I PLANEN (KLASSE C)
- BYGNINGER FREDET I KLASSE B
- BYGNINGER FREDET I KLASSE A
- MATRIKELSKEL I BEVARINGSPLANOMRÅDET

REG: april 1972
 Revideret i april 1975
 EKH IV 1975

BEVARINGSPLAN VIBORG
BELÆGNINGER OG BEVOKSNINGER

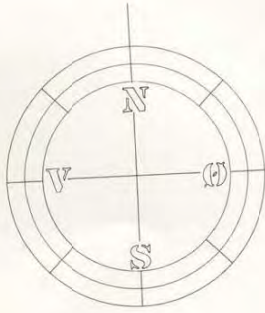
1972

NATURSTEN	BUSKE, TRÆER
ASFALT	GRÆS (HÅVER)
CEMENT og -FLISER	GRUS

1

Erk E. Holm: REG: april 1972

Enkeltte rødbøger foretaget i 1975
 E.E.H. 1975

BEVARINGSPLAN VIBORG 1972
 TAGFORMER OG TAGMATERIALER. SKORSTENE

	TAGFLADER		ETERNIT
	TEGL		TAGPAP
	SKIFER		METAL

BEVARINGSPLAN VIBORG 1972
DE BEVARINGSVERDIGE BYGNINGERS ALDER

- 1600
- 1600 - 1726
- 1726 - 1781
- 1781 - 1850
- 1850 - 1875
- 1875 -

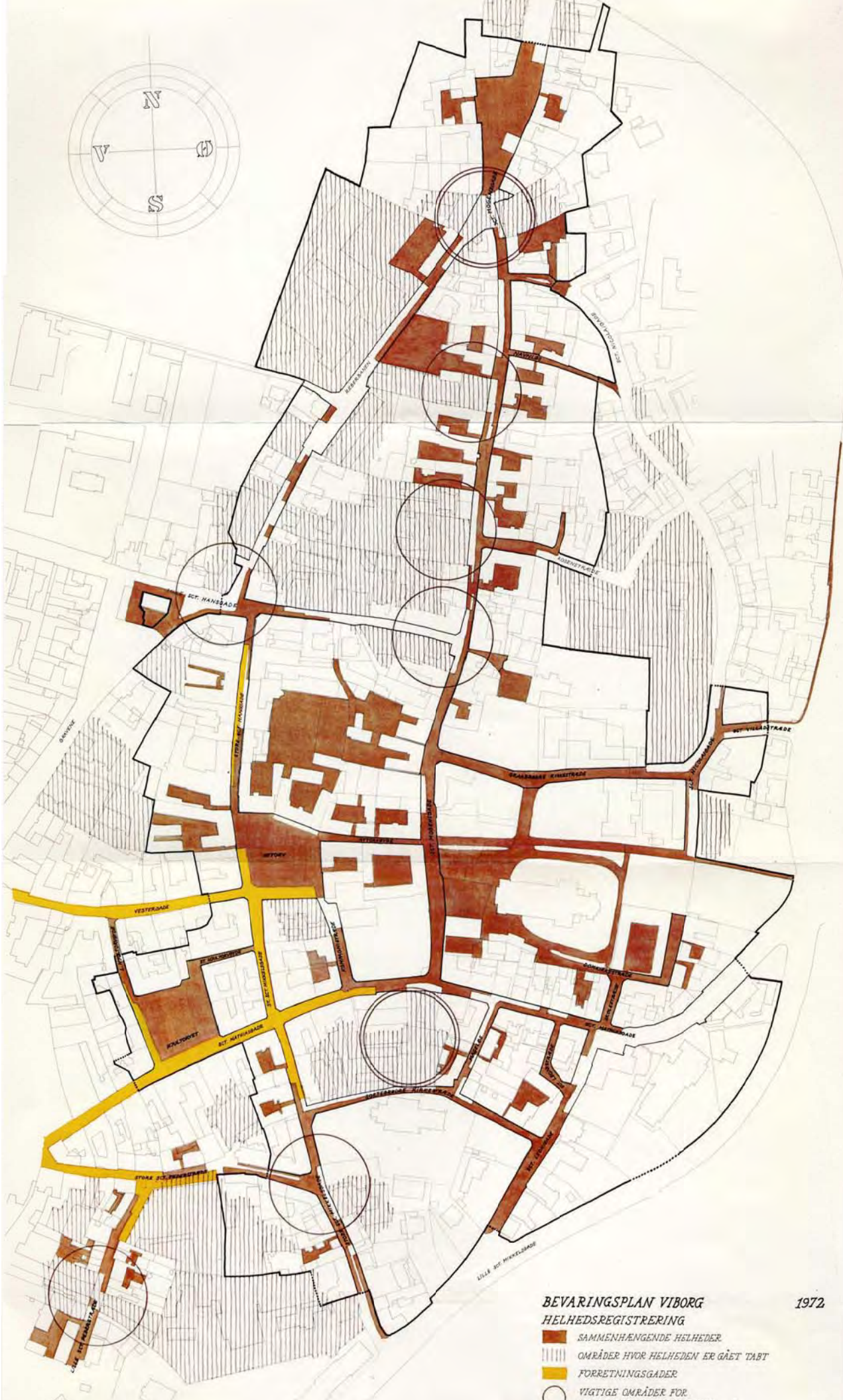

BEVARINGSPLAN VIBORG 1972
DET UNDERJORDISKE VIBORG

- KIRKETOMTER MV. BERØRT AF FREDNINGSLOVEN
- HISTORISKE KERNEOMRÅDER FOR KØBSTADSDANNELSEN
- AREALER AF SÆRLIG FORSEMNINGSÆSSIG INTERESSE

TINGBYEN

BISPESTADEN

**BEVARINGSPLAN VIBORG
HELHEDSREGISTRERING**

1972

- SAMMENHÆNGENDE HELHEDER
- OMRÅDER HVOR HELHEDEN ER GÅET TABT
- FORRETNINGSGADER
- VIGTIGE OMRÅDER FOR MILJØ-FORBEDRINGS ØRGAVER